

STATUS PÅ IDRÆTSFAGET 2022

IDRÆTSUNDERVISERES OPLEVELSE AF IDRÆTSFAGET
OG UDVIKLINGEN AF FAGET GENNEM ÅRENE

STATUS PÅ IDRÆTSFAGET 2022

IDRÆTSUNDERVISERES OPLEVELSE AF IDRÆTSFAGET OG UDVIKLINGEN AF FAGET GENNEM ÅRENE

Rapporten er udarbejdet af: Julie Dalgaard Guldager,
Marianne Friis Andersen, Andreas Bolding Christensen,
Katrine Bertelsen og Lars Breum Christiansen.

Tak til Jesper von Seelen for bidraget til opstarten af projektet.

Udgivet: Maj 2023. Redigeret d. 26. oktober 2023.

Udgiver: Forsknings- og Implementeringscenter for Idræt,
Bevægelse og Læring (FIIBL)

UCL Erhvervsakademi & Professionshøjskole, UC SYD
og Syddansk Universitet

Det er tilladt at citere fra denne rapport med korrekt
kildeangivelse.

Elektronisk udgave: ISBN 978-87-973476-4-5

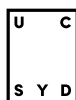
Rapporten kan downloades her:

www.fiibl.dk/spif

www.ucsyd.dk/spif

Billeder: Colourbox

Layout: Louise Stjerne Madsen, FIIBL

STATUS PÅ IDRÆTSFAGET 2022

Julie Dalgaard Guldager, Marianne Friis Andersen, Andreas Bolding Christensen,
Katrine Bertelsen & Lars Breum Christiansen

Forsknings- og Implementeringscenter for Idræt, Bevægelse og Læring (FIIBL),
UCL Erhvervsakademi & Professionshøjskole, UC SYD og Syddansk Universitet

FORORD

I denne rapport præsenteres resultaterne af undersøgelsen Status på IdrætsFaget 2022 (SPIF-22).

Idrætsfaget er blevet evalueret siden 2004, og vi kan altså gennem knap 20 år sammenligne idrætsundervisernes erfaringer med og oplevelse af idrætsfaget. Projektet startede med en evaluering fra Danmarks Evalueringsinstitut i 2004, syv år senere udgav UC SYD SPIF-11, igen syv år senere udgav UC SYD SPIF-18, og nu fire år senere ligger SPIF-22 færdig. Denne rapport er udgivet af Forsknings- og Implementeringscenter for Idræt, Bevægelse og Læring (FIIBL) med deltagelse fra medarbejdere både fra UC SYD, Syddansk Universitet og UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole.

SPIF-rapporterne kan bruges af alle med interesse for idrætsfaget i den danske folkeskole. Det vil sige alle de aktører, der er nysgerrige på idrætsfaget, eller vil klædes yderligere på til at træffe kompetente beslutninger om idrætsfaget. Det er for eksempel forældre, lærere, pædagoger & skoleledere, kommunale forvaltninger, undervisere, ledere og forskere på professionshøjskoler og andre videregående uddannelser, idrætsorganisationer samt politikere på Christiansborg og i kommunerne.

Denne SPIF-rapport er baseret på spørgeskema- og interviewdata fra lærere og pædagoger, der står for idrætsundervisningen (herefter nævnes de som én samlet gruppe, idrætsundervisere).

God læselyst.

Julie Dalgaard Guldager
Centerkoordinator i FIIBL,
UC SYD

&

Lars Breum Christiansen
Centerleder i FIIBL,
Syddansk Universitet

INDHOLD

6	Resumé
16	Læsevejledning
17	1. Undersøgelsesdesign
21	2. Profil af respondenter og skoler
24	3. Fælles Mål
30	4. Målsætninger, færdigheds-/vidensmål og formål
42	5. Idrætstimernes indhold
49	6. Læreprocessor og teori i idrætstimerne
56	7. Idrætsprøven og karakterer
64	8. Fravær
68	9. Elever med særlige behov i idrætstimerne
75	10. Idrætsfagets faciliteter og didaktiske redskaber
81	11. Samarbejde
89	12. Opbakning til idrætsfaget internt og eksternt
92	13. Litteraturliste

RESUMÉ

I dette resumé af SPIF-22 præsenteres først rapportens hovedfund efterfulgt af et resumé af udviklingen i idrætsfaget fra 2004, 2011, 2018 til 2022. Dernæst præsenteres kønsforskelle og aldersforskelle i idrætsundervisernes besvarelser og endeligt forskelle i forhold til det klassetrin underviserne hovedsageligt underviser i idræt på, samt i forhold til undervisernes vurdering af skolens socioøkonomiske status. Rapportens resultatdel indeholder ti hovedemner (figur 1).

FIGUR 1:

RAPPORTENS 10 HOVEDEMNER

FÆLLES MÅL

- Anvendelse af Fælles Mål
- Udvikling gennem årene
- Årsplaner
- Hvad fortæller underviserne om Fælles Mål?

MÅLSÆTNINGER, FÆRDIGHEDS-/

VIDENSMÅL OG FORMÅL

- Brug af målsætning for klassen/årgangen som helhed
- Udvikling gennem årene: Målsætninger
- Færdighedsmål og vidensmål
- Udvikling gennem årene: Færdighedsmål og vidensmål
- Vigtighed og opfyldelsesgrad af formål med idrætsfaget
- Sammenhæng, vigtighed og opfyldelsesgrad
- Idrætsundervisernes fortolkning af hvad idrætsfaget bør bidrage med

IDRÆTSTIMERNES INDHOLD

- Færdigheds- og vidensområder
- Udvikling gennem årene
- Hvad fortæller underviserne om idræts-timernes indhold?

LÆRERPROCESSER OG TEORI I IDRÆTSTIMERNE

- Handleformer
- Undervisningstid brugt på aktiviteter i bevægelse
- Lektier
- Hvad fortæller underviserne om lære-processer og anvendelse af teori?

IDRÆTSPRØVEN OG KARAKTERER

- Erfaringer med idrætsprøven og karaktergivning
- Udvikling gennem årene
- Idrætsprøvens bidrag til faget
- Karakterers bidrag til faget
- Hvad fortæller underviserne om idrætsprøven?
- Hvad fortæller underviserne om karaktergivning?

FRAVÆR

- Omfanget af fravær
- Udvikling gennem årene: Fravær
- Kønsforskelle i fravær i idræt
- Udvikling gennem årene: Kønsforskelle
- Bad efter idræt

ELEVER MED SÆRLIGE BEHOV I IDRÆTSTIMERNE

- Erfaringer med at undervise elever med særlige behov
- Muligheder for inklusion i idræt
- Hvad fortæller underviserne om elever med særlige behov?
- Hvad fortæller underviserne om inkluderende idrætsundervisning?

IDRÆTSFAGETS FACILITETER OG DIDAKTISKE

REDSKABER

- Indendørs/udendørs faciliteter
- Udvikling gennem årene: Faciliteter
- Didaktiske redskaber
- Udvikling gennem årene: Didaktiske redskaber
- Hvad fortæller underviserne om idrætsfagets faciliteter og didaktiske redskaber?

SAMARBEJDE

- Samarbejde med andre idrætslærere
- Udvikling gennem årene: Samarbejde med andre idrætslærere
- Udbredelse af idrætsfaggrupper på skolerne
- Udvikling gennem årene: Idrætsfaggrupper
- Forældresamarbejde
- Eksternt samarbejde
- Udvikling gennem årene: Eksternt samarbejde

OPBAKNING TIL IDRÆTSFAGET INTERNT

OG EKSTERNT

- Intern og eksternt opbakning
- Udvikling gennem årene

HOVEDFUND

SPIF-22 er baseret på spørgeskemadata fra 594 idrætsundervisere (lærere eller pædagoger), samt data fra interviews med 21 idrætsundervisere.

FAGETS FORMÅL OG FÆLLES MÅL

Fælles Mål bliver primært brugt i planlægning af årsplaner og undervisningsforløb og mindre i den daglige planlægning og evaluering af idrætsundervisningen. Undervisere i udskoling bruger i højere grad Fælles Mål, herunder både færdigheds- og vidensmål, som udgangspunkt for deres årsplan, mens flere undervisere i indskoling ikke målsætter undervisningen ud fra vidensmål. Fra interviewundersøgelsen fremgår det, at flere undervisere i udskoling aktivt synliggør Fælles Mål for eleverne i relation til en evt. prøve i idræt, og at nogle anvender dem i karaktergivningen.

Andelen af undervisere, der "i høj grad" anvender Fælles Mål for idræt i planlægning og i undervisningen er støt stigende fra 2011 til 2022. Der er desuden flere kvinder end mænd, der "i høj grad" anvender Fælles Mål, når der udarbejdes årsplaner og planlægges undervisningsforløb.

For undviserne er de vigtigste formål med idrætsundervisningen, at eleverne "udvikler kropslige færdigheder", "får alsidige idrætslige oplevelser", "får lyst til at dyrke idræt i fritiden", samt at de "udvikler forudsætninger for at indgå i forpligtende fællesskaber". Fra interviewundersøgelsen fremgår det, at undviserne tillægger fagets fællesskabsdimension en særlig værdi i relation til idrætsfagets betydning for elevernes almene dannelse. Det er for eksempel erfaring med samarbejde, forskellighed og ansvar for sig selv og for hinanden. Mindre vigtige formål inkluderer "opfyldelse af kravet om 45 minutters bevægelse om dagen", at eleverne "udvikler teoretiske færdigheder" og "bliver kompetente til prøven i idræt".

Der er flere undvisere i 2022, der "i høj grad" finder det vigtigt, at eleverne "får lyst til at dyrke idræt i fritiden", sammenlignet med 2018. Der er også en lille stigning i vigtigheden af, at eleverne kan "forholde sig til normer og værdier knyttet til idrætten", mens der er færre undvisere i 2022, der "i høj grad" finder det vigtigt, at eleverne "udvikler teoretiske færdigheder", "udvikler en sund livsstil" og bliver "kompetente til prøven i idræt", sammenlignet med 2018.

INDHOLD, LÆREPROCESSER OG PRØVEN

De færdigheds- og vidensområder, der ofte inkluderes i idrætsundervisning, er "samarbejde og ansvar", "fysisk aktivitet/træning" og "boldspil/boldbasis". De områder, der inkluderes mindst, er "vandaktiviteter" og "natur- og udeliv".

"Dans og udtryk", "idrætten i samfundet" samt "ordkendskab/sprog og skriftsprog" anvendes mindst i indskoling og mest i udskoling. "Løb, spring og kast" anvendes i højere grad blandt undvisere i indskoling og på mellemtrinnet. Det samme gør sig gældende for "natur og udeliv" til trods for, at der i følge Fælles Mål først skal undervises i området fra 6.-9. klassetrin. "Redskabsaktiviteter" og "krop og trivsel/sundhed og trivsel" anvendes mest blandt undvisere i udskoling.

I 2022 bruger flere undvisere området "samarbejde og ansvar" i deres undervisning sammenlignet med 2018. Derimod bruger færre undvisere områder som "redskabsaktiviteter", "dans og udtryk", "kropsbasis", "løb, spring og kast" samt "ordkendskab/sprog og skriftsprog".

Fra interviewundersøgelsen fremgår det, at undvisernes valg af indholdsområder er påvirket af praktiske hensyn, og nogle områder er mere afhængige af undviserens egen idrætslige formåen end andre. Derudover fortæller undviserne, at temabaseret idrætsundervisning er relativt nyt, men at de ser muligheder i overordnede temaer, der kan udgøre en røde tråd i idrætsundervisningen, og være en kobling mellem forskellige færdigheds- og vidensområder.

Undersøgelsen viser, at undviserne vurderer, at en stor del af undervisningstiden bliver brugt i aktivitet og bevægelse. Cirka halvdelen af undviserne vurderer, at 80-100% af den effektive undervisningstid bruges på aktiviteter i bevægelse. Dog rapporterer en tredjedel af undviserne, at deres idrætstimer eller dele

deraf er teoretiske og adskilt fra den fysisk aktive praksis. Fra interviewundersøgelsen fremgår det, at størstedelen af underviserne er meget eksplicitte omkring, at de anser idræt som værende et praktisk fag som det primære, og at de prioriterer, at eleverne i høj grad arbejder kropsligt i undervisningen. Vidensdimensionen indarbejdes ofte som korte, faglige oplæg eller timeouts, som sætter fokus på relevante fagbegreber eller teoretiske aspekter af undervisningen. Når det kommer til lektier, er der en stor del af underviserne, der aldrig giver lektier for i idræt. Dem, der gør, beder oftest eleverne om at øve noget kropsligt.

Undersøgelsen viser også, at i udskolingen har fire ud af ti undervisere ikke erfaring med at føre elever til prøven i idræt, og 5% ikke har givet standpunktskarakterer i idræt. Halvdelen af underviserne (på alle klassetrin) vurderer, at prøven bidrager positivt til "fagets status i deres øjne", og en tredjedel vurderer, at den bidrager til "elevernes faglige udbytte". Dette bakkes op i interviewundersøgelsen, hvor deltagerne udtrykker, at prøven medvirker til at løfte faget fagligt, blandt andet ved at de teoretiske dimensioner får mere plads i undervisningen. De interviewede lærere angiver dog også udfordringer med prøven i idræt, der bl.a. indebærer et øget fokus på karakterer og præstation frem for glæde og almen dannelse, stramt program frem for spontanitet og fordybelse, samt en usikkerhed omkring prøveformen.

FRAVÆR OG ELEVER MED SÆRLIGE BEHOV

Gennemsnitligt opleves det at hver tiende elev er fraværende i idræt, og hver fjerde underviser vurderer, at der stort set ikke er fravær i idræt. Tre ud af fire undervisere oplever, at fraværet er lige stort for begge køn, mens en ud af fire mener, at piger har et højere fravær. Cirka en tredjedel af underviserne oplever udfordringer med at få eleverne til at tage et bad efter idræt, hvilket opleves i højere grad blandt undervisere i udskolingen.

Når det kommer til inklusion af elever med særlige behov i idrætsundervisningen, har langt de fleste undervisere erfaring med at undervise elever med psykiske, sociale eller adfærdsmæssige vanskeligheder. Halvdelen af underviserne mener ikke, at der er tilstrækkelige ressourcer til rådighed til at inkludere elever med særlige behov i idrætsundervisningen, og fire ud af 10 mener ikke, at de har adgang til inspiration og materialer, der kan hjælpe med at inkludere disse elever.

Fra interviewundersøgelsen fremgår det, at de fleste undervisere møder elever med forskelligartede særlige behov, som de tilpasser deres undervisning til. De arbejder bevidst med at skabe et inkluderende læringsmiljø i deres idrættimer, ved at tage afsæt i en række grundlæggende didaktiske og pædagogiske overvejelser. Ifølge flere undervisere er det vigtigt, at disse elever er klar over, hvad der forventes af dem, og at der er en tydelig didaktisk rammesætning. Samtlige undervisere fortæller, at de gør brug af undervisningsdifferentiering, holddeling og flere aktivitetstilpasninger for at øge tilgængeligheden i idrætsundervisningen for alle elever.

FACILITETER OG DIDAKTISKE REDSKABER

De fleste undervisere vurderer, at skolernes faciliteter og redskaber understøtter en undervisning, der lever op til kompetencemålene for idræt. Størst utilfredshed er der at spore, når det gælder undervisningsmaterialer (bøger, video, IT mv.), hvor 30% af deltagerne angiver problematiske forhold.

Når det kommer til didaktiske redskaber, anvender knap halvdelen af underviserne "i høj grad" eller "i nogen grad" "computere, tablets eller smartphones" og "læringsportaler". Godt hver tredje underviser anvender "tavle/whiteboard" eller "tv-skærme eller projektorer", og hver femte underviser anvender "lærebøger" eller "noteredskaber" til eleverne. Anvendelsen af både "tavle/whiteboard", "tv-skærme og projektor" samt "noteredskaber" er faldet fra 2018 til 2022 (de resterende redskaber er tilføjet i spørgeskemaet i 2022).

Fra interviewundersøgelsen fremgår det, en stor del af underviserne ofte gør brug af plakater, duge og modeller, som enten er fastgjorte (i hallen) eller som kan medbringes, hvilket der ikke er spurgt ind til i spørgeskemaundersøgelsen. Modellerne anvendes til at visualisere teori og fagbegreber for eleverne.

SAMARBEJDE OG OPBAKNING

De fleste undervisere samarbejder "i høj grad" omkring "planlægning af undervisningsforløb", "indkøb af materialer og redskaber", "planlægning på tværs af årgange" og "evaluering". Der er færre undervisere, der samarbejder om "udviklingsprojekter" og "diskussion af fagdidaktik". Tre ud af fire undervisere har en idrætsfaggruppe på skolen. I 2022 samarbejder flere lærere "i høj grad" med andre idrætslærere om "evaluering", "indkøb af materialer og redskaber", og "udviklingsprojekter i idræt".

Når det kommer til samarbejde med eksterne aktører, angiver to ud af tre, at de "slet ikke" eller "i ringe grad" samarbejder ved "brug af gæstelærere", "besøg i klubberne/idrætsforeningerne" eller ved "anvendelse af materialer". Andelen af undervisere, der bruger gæstelærere, er faldet markant i 2022, mens "besøg i klubberne/idrætsforeningerne" og "anvendelse af materiale" stort set ikke er ændret.

Undersøgelsen viser, at over halvdelen af underviserne mener, at forældrene bakker mindre op om idrætsfaget sammenlignet med andre fag. Knap hver tredje underviser mener også, at opbakningen fra kommunen og skolebestyrelsen er mindre, mens hver fjerde mener, at opbakningen fra skolens ledelse, lærere og pædagoger og eleverne er mindre i forhold til andre fag. To ud af ti undervisere vurderer, at elevernes opbakning til idrætsfaget er større end til andre fag.

UDVIKLINGEN GENNEM ÅRENE FRA 2004 TIL 2022

I dette afsnit sammenfattes, hvordan udviklingen af idrætsfaget har været på tværs af de fire datasæt fra 2004, 2011, 2018 og 2022. Der er mulighed for selv at finde yderligere oplysninger i de tidligere rapporter, som kan findes på www.ucsyd.dk/spif. Da spørgeskemaundersøgelsen har ændret sig over årene, er det ikke alle emner, der kan sammenlignes med alle tidligere datasæt. Desuden skal det bemærkes, at til SPIF-18 og SPIF-22 har idrætsundervisere på alle klassetrin deltaget, mens det i 2004 og 2011 kun var idrætsundervisere på 7. – 9. klassetrin.

FÆLLES MÅL (KAPITEL 3)

Andelen af undervisere der "i høj grad" anvender Fælles Mål for idræt, når de laver årsplaner til idrætstimerne, planlægger undervisningsforløb til idrætstimerne, planlægger den daglige idrætsundervisning og evaluerer idrætsundervisningen, har været jævnt stigende gennem årene fra 2011 til 2022.

MÅLSÆTNINGER, FÆRDIGHEDS-/VIDENSMÅL OG FORMÅL (KAPITEL 4)

Målsætning: Andelen af undervisere, der sætter mål for klassen/årgangen som helhed i idrætsundervisningen, er faldet over årene, dog med en lille stigning i 2018.

Færdigheds- og vidensmål: I 2022 var der færre undervisere, der "i høj grad" anvender målsætninger, for klassen, der handler om færdighedsmaal samt målsætninger, der handler om vidensmaal, set i forhold til 2018.

Idrætsundervisernes vurdering af vigtighed af målsætninger: I 2022 var der flere undervisere, der "i høj grad" finder det vigtigt, at "eleverne får lyst til at dyrke idræt i fritiden", i forhold til 2018. Ligeledes ses en lille stigning fra 2018 til 2022 i forhold til vigtigheden af, at "eleverne kan forholde sig til normer og værdier knyttet til idrætten". Derimod var der i 2022 færre af undervisere, der "i høj grad" fandt det vigtigt, at "eleverne udvikler teoretiske færdigheder", i forhold til 2018. Den samme tendens ses i forhold til vigtigheden af, at "eleverne udvikler en sund livsstil" og at "eleverne bliver kompetente til prøven i idræt". Der ses ikke en nævneværdig forskel fra 2018 til 2022 ved målsætningerne "eleverne får et brud med den boglige undervisning", "har det sjovt", "udvikler kropslige færdigheder", "får motion", "udvikler forudsætninger for at indgå i et forpligtigende fællesskab" og "får alsidige idrætslige oplevelser".

Idrætsundervisernes vurdering af opfyldelsesgraden af målsætninger: I 2022 var der flere undervisere, der "i høj grad" finder det, at "eleverne får lyst til at dyrke idræt i fritiden" bliver opfyldt for eleverne, i forhold til 2018. Derimod var der i 2022 færre undervisere, der "i høj grad" fandt at det, at "eleverne får et brud med den boglige undervisning" bliver opfyldt for eleverne, i forhold til 2018. Den samme tendens ses i forhold til opfyldelsesgraden af, at eleverne "har det sjovt", "udvikler kropslige færdigheder", "udvikler teoretiske færdigheder", "får alsidige idrætslige oplevelser" og "bliver kompetente til prøven i idræt". Der ses ikke en nævneværdig forskel fra 2018 til 2022 ved målsætningerne om, at eleverne får motion, "udvikler en sund livsstil", "udvikler forudsætninger for at indgå i et forpligtigende fællesskab" og "kan forholde sig til normer og værdier knyttet til idrætten".

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSOMRÅDER (KAPITEL 5)

I 2022 er der flere undervisere, der ofte anvender færdigheds- og vidensområdet "samarbejde og ansvar", set i forhold til 2018, men færre set, i forhold til 2018, der ofte anvender "redskabsaktiviteter", "dans og udtryk", "kropsbasis", "løb, spring og kast" samt "ordkendskab/sprog og skriftsprog". Anvendelsen af de resterende færdigheds- og vidensområder: "boldspil og boldbasis", "normer og værdier", "idrætten i samfundet", "krop og identitet/sundhed og trivsel", "fysisk aktivitet/fysisk træning" og "krop og identitet" er forholdsvis uændret fra 2018 til 2022.

LÆREPROCESSER OG TEORI I IDRÆTSTIMERNE (KAPITEL 6)

Der blev ikke spurgt ind til dette emne på samme måde i tidligere SPIF rapporter.

IDRÆTSPRØVEN OG KARAKTERER (KAPITEL 7)

I 2018 og 2022 er andelen af undervisere, der primært underviser på 7. – 9. klassetrin, der har erfaringer med at føre elever til prøven i idræt, uændret. Når man ser på alle respondenterne, er der i 2022 lidt færre undervisere, der har ført elever til prøven i idræt, set i forhold til 2018. Der blev ikke spurgt ind til karakterer i tidligere SPIF rapporter.

FRAVÆR (KAPITEL 8)

Udbredelsen af fravær i idræt: Fra 2011 til 2018 steg andelen af undervisere, der oplevede et lavt fravær i idræt (på 0-3%). Denne andel er dog faldet igen fra 2018 til 2022. Desuden var der i 2022 flere undervisere, der oplevede et fravær på mellem 11-20% i idrætstimerne, sammenlignet med 2018 og 2011.

Kønsmæssige forskelle i fravær i idræt: I 2004 og 2011 mente cirka halvdelen af undervisere, at der ikke er nogle kønsmæssige forskelle i fravær i idræt. Dette steg til syv ud af 10 i 2018 og 2022. Andelen af undervisere der vurderer, at piger har et højere fravær, faldt en smule fra 2004 til 2011 og yderligere en del fra 2011 til 2018. Fra 2018 til 2022 steg andelen en smule igen.

ELEVER MED SÆRLIGE BEHOV I IDRÆTSTIMERNE (KAPITEL 9)

Der blev ikke spurgt ind til dette emne i tidligere SPIF rapporter.

IDRÆTSFAGETS FACILITETER OG DIDAKTISKE REDSKABER (KAPITEL 10)

Skolens indendørs og udendørs faciliteter: I 2022 var der flere undervisere, der "i høj grad" mener, at skolens indendørs og udendørs faciliteter understøtter undervisningen, så den lever op til kompetencemålene for idræt, i forhold til i 2018. Tilfredsheden med skolens idrætsredskaber er stort set uændret.

Anvendelse af didaktiske redskaber i idrætsundervisningen: I 2022 var der færre undervisere, der "i høj grad" anvender "tavle/whiteboard", "tv-skærme/projektor" eller "noteredskaber til eleverne", i forhold til i 2018.

SAMARBEJDE (KAPITEL 11)

Samarbejde med andre idrætslærere: I 2022 var der flere undervisere, der "i høj grad" samarbejder med andre idrætslærere om "evaluering", "indkøb af materialer og redskaber", samt "udviklingsprojekter i idræt", set i forhold til 2018 og 2011, hvor det lå stabilt. Andelen af undervisere, der "i høj grad" samarbejder med andre idrætslærere om "planlægning af forløb i klassen" har været stabilt over disse tre datagenereringer. Andelen af undervisere, der "i høj grad" samarbejder om "diskussion af fagdidaktik" steg fra 2011 til 2018, hvorefter udviklingen er stagneret i 2022.

Udbredelse af idrætsfaggrupper på skolerne: Der er lidt færre undervisere, til undersøgelsen i 2022, der har en idrætsfaggruppe på skolen, set i forhold til 2018.

Eksternt samarbejde: Andelen af undervisere, der "i nogen grad" eller "i høj grad" samarbejder med de lokale idrætsforeninger om "brug af gæstelærere" har været stigende fra 2004 til 2018, men er faldet markant i 2022. Anvendelsen af "besøg i klubberne/idrætsforeningerne" var let stigende fra 2004 til 2018, men er faldet en smule i 2022. Endeligt var anvendelsen af materialer fra klubben let stigende fra 2004 til 2018, men er stagneret i 2022.

OPBAKNING TIL IDRÆTSFAGET (KAPITEL 12)

Andelen af undervisere der vurderede mindre opbakningen til idrætsfaget, i forhold til andre fag, fra kommunen, skolebestyrelsen, skolens lærere og pædagoger, forældre samt eleverne, var meget ens i 2004, 2018 og 2022, og en smule højere i 2011. Fra 2004 til 2018 steg andelen af undervisere, der vurderede mindre opbakning til idrætsfaget, i forhold til andre fag, fra "skolens ledelse". Dette er dog faldet en smule i 2022.

KØNSFORSKELLE I IDRÆTSUNDERVISERNES BESVARELSER

I forhold til kønsforskelle i idrætsundervisernes besvarelser ses det, at der for to tredjedele af aspekterne, der er dækket i denne rapport, ikke ses en kønsmæssig forskel i svarene. Ved følgende aspekter er der flere kvinder, set i forhold til mænd, der:

- "I høj grad" anvender Fælles Mål når der laves årsplaner, og når der planlægges undervisningsforløb (se kapitel 3)
- Vurderer at følgende formål med idrætsfaget "i høj grad" er vigtige, at "eleverne udvikler teoretiske færdigheder", "får motion", "får lyst til at dyrke idræt i fritiden", "udvikler en sund livsstil", "får alsidige idrætsoplevelser", "får opfyldt en del af kravet om min 45 min bevægelse i gennemsnit om dagen" og at "eleverne bliver kompetente til prøven i idræt" (se kapitel 4).
- Vurderer at følgende formål med idrætsfaget "i høj grad" bliver opfyldt, at "eleverne får et brud med den boglige undervisning", "har det sjovt", "får motion", "udvikler en sund livsstil", "får alsidige idrætslige oplevelser", "får opfyldt den del af kravet om min 45 min bevægelse" og at "eleverne bliver kompetente til prøven i idræt" (se kapitel 4)
- "I høj grad" anvender Fælles Mål som udgangspunkt for årsplanen (se kapitel 4)
- Vurderer at prøven i idræt bidrager positivt til følgende aspekter, "fagets status i elevernes øjne", "fagets status i dine øjne", "antallet af elever der deltager idrætstimerne", "elevernes aktivitetsniveau", samt "elevernes faglige udbytte" (se kapitel 7)
- Vurderer at standpunktskarakter bidrager positivt til "fagets status i dine øjne" og "elevernes aktivitetsniveau" (se kapitel 7)
- Vurderer et lavt gennemsnitligt fravær i idrætstimerne (på 0-3%) (se kapitel 8)
- I forhold til anvendelse af didaktiske redskaber i idrætsundervisningen, er der flere kvinder end mænd, der "i nogen grad" eller "i høj grad" anvender læringsportaler. Der ses ingen kønsforskelle i anvendelsen af de resterende didaktiske redskaber (se kapitel 10)
- "I høj grad" eller "i nogen grad" vurderer, at de kommunikerer med elevernes forældre via forældremøder, fælles beskeder via Aula og individuel kontakt via Aula (se kapitel 11)

ALDERSFORSKELLE I IDRÆTSUNDERVISERNES BESVARELSER

I forhold til eventuelle forskelle (statistisk signifikant, $p < 0,05$) i besvarelsene blandt undervisere der, henholdsvis er over eller under 50 år ses det, at der både er aspekter, hvor underviserne, der er under 50 år, vurderer de forskellige forhold positivt/ "i høj grad" og nogle hvor det er dem, der er over 50 år, der har denne vurdering.

- Ved følgende aspekter er der flere undervisere der er under 50 år, set i forhold til undervisere der er over 50 år, der:
- Vurderer at følgende formål "i høj grad" er vigtige, "eleverne udvikler teoretiske færdigheder", og "eleverne bliver kompetente til prøven i idræt" (se kapitel 4)
- Vurderer at det "i høj grad" bliver opfyldt, at "eleverne udvikler teoretiske færdigheder" (se kapitel 4)
- Vurderer at prøven i idræt bidrager positivt til "fagets status i dine øjne" (se kapitel 7)
- Vurderer at standpunktskarakter bidrager positivt til "fagets status i dine øjne" (se kapitel 7)
- Vurderer at de "i høj grad" oplever udfordringer med, at "eleverne skal i bad efter idræt" (se kapitel 8)
- Har erfaringer med at undervise elever med lette bevægevanskeligheder (se kapitel 9)
- Vurderer at der er mindre opbakning fra "skolebestyrelsen", "skolens lærere og pædagoger", "forældre" og fra "eleverne" (se kapitel 11)

Ved følgende aspekter er der flere undervisere der er over 50 år, set i forhold til undervisere der er under 50 år, der:

- Vurderer at følgende formål "i høj grad" er vigtige, at "eleverne får lyst til at dyrke idræt i fritiden", "udvikler en sund livsstil", og "kan forholde sig til normer og værdier knyttet til idrætten" (se kapitel 4)
- Vurderer at følgende formål "i høj grad" bliver opfyldt, at "eleverne har det sjovt", "får lyst til at dyrke idræt i fritiden", "udvikler en sund livsstil", "udvikler forudsætninger for at indgå i et forpligtende fællesskab" og "kan forholde sig til normer og værdier knyttet til idrætten" (se kapitel 4)
- Ofte eller jævnligt anvender elementet "natur- og udeliv" i idrætstimerne (se kapitel 5)
- Ofte eller jævnligt anvender elementet "normer og værdier" i idrætstimerne (se kapitel 5)
- Vurderer et lavt gennemsnitligt fravær på 0-3% (se kapitel 8)
- "I høj grad" vurderer, at de har adgang til inspiration og materialer, som understøtter inklusion i idræt (se kapitel 9)
- "I høj grad" eller "i nogen grad" vurderer, at de kommunikerer med elevernes forældre via skole-hjem samtaler, forældremøder, og fælles beskeder på Aula (se kapitel 11)

FORSKELLE I IDRÆTSUNDERVISERNES BESVARELSER UD FRA DE KLASSETRIN DER UNDERVISES PÅ

Der er forskelle på besvarelsene ved langt de fleste aspekter i forhold til, hvorvidt underviserne hovedsageligt underviser i indskolingen (1. – 3. klasse), på mellemtrinnet (4. – 6. klasse) eller i udskolingen (7. – 9. klasse). Beskrivelsen af disse forskelle er omfattende, og kan ses direkte i hvert kapitel, men i det efterfølgende er visse nedslag fremhævet:

- Flere undervisere i udskolingen anvender "i høj grad" Fælles Mål som udgangspunkt for årsplanen. Der er flere undervisere i indskolingen, hvor målsætningen "i ringe grad/slet ikke" handler om vidensmål (se kapitel 4)
- Flere undervisere i indskolingen og udskolingen vurderer, at det "i høj grad" er vigtigt, at "eleverne får et brud med den boglige undervisning". Flere undervisere i indskolingen mener, at det "i høj grad" er vigtigt at "eleverne får lyst til at dyrke idræt i fritiden", efterfulgt af undervisere på mellemtrinnet og herefter i udskolingen (se kapitel 4)
- Flere undervisere i indskolingen vurderer, at det "i høj grad" bliver opfyldt, at "eleverne har det sjovt", "får motion", "udvikler en sund livsstil", "lærer at udtrykke sig med kroppen", "udvikler forudsætninger for at indgå i et forpligtende fællesskab" og "kan forholde sig til normer og værdier knyttet til idrætten". Flere undervisere i indskolingen mener, at det "i høj grad" bliver opfyldt at "eleverne får lyst til at dyrke idræt i fritiden", efterfulgt af mellemtrinnet og herefter udskolingen. Der er flest fra indskolingen og mellemtrinnet, der "i høj grad" vurderer, at det "i høj grad" bliver opfyldt "at eleverne får et brud med den boglige undervisning" og "udvikler kropslige færdigheder", set i forhold til udskolingen (se kapitel 4)
- "Dans og udtryk", "idrætten i samfundet" samt "ordkendskab/sprog og skriftsprog" anvendes mindst i indskolingen efterfulgt af mellemtrinnet og mest i udskolingen. "Løb, spring & kast" samt "natur & udeliv" anvendes i højere grad blandt undervisere i indskolingen og på mellemtrinnet. "Vandaktiviteter" anvendes mest på mellemtrinnet efterfulgt af indskolingen og mindst i udskolingen. "Redskabsaktiviteter" samt "krop og trivsel/sundhed og trivsel" anvendes mest blandt undervisere i udskolingen (se kapitel 5)
- Markant flere undervisere i udskolingen vurderer, at der "i høj grad" er problemer med bad efter idræt (se kapitel 8)
- Der er flere undervisere på mellemtrinnet, der "i høj grad" oplever, at det er muligt at inkludere elever med særlige behov i idrætsundervisningen, efterfulgt af indskolingen og udskolingen. Der er flere undervisere på mellemtrinnet, der "i høj grad" vurderer, at der er tilstrækkelige ressourcer til rådighed (se kapitel 9)
- For anvendelsen af didaktiske redskaber i idrætsundervisningen (tavle, lærebøger m.m.) gælder det, at dette mest anvendes blandt undervisere fra udskolingen, herefter på mellemtrinnet og mindst i indskolingen (se kapitel 10)
- Der samarbejdes mest med andre idrætslærere blandt undervisere fra udskolingen, herefter på mellemtrinnet og mindst i indskolingen (se kapitel 11)
- Der er flere undervisere på mellemtrinnet og i udskolingen, der anvender besøg i klubberne/ idrætsforeningerne (se kapitel 11)
- Der er flere undervisere fra udskolingen, efterfulgt af mellemtrin, og herefter indskolingen, der mener, at der er mindre opbakning til idræt end til andre fag fra "kommunen", "skolebestyrelsen", "skolens lærere, pædagoger" og "forældre". Flere fra udskolingen mener, at eleverne har mindre opbakning til idrætsfaget end til andre fag (se kapitel 12)

FORSKELLE UD FRA SKOLENS SOCIOØKONOMISKE STATUS I IDRÆTSUNDERVISERNES BESVARELSER

For at få idrætslærernes vurdering af den socioøkonomiske status (SES) generelt blandt skolens elever, er de blevet spurgt til "hvordan vil du placere skolen i forhold til andre skoler, når det gælder forældrenes uddannelse og økonomi?" (under middel/ middel/ over middel/ ved ikke). For langt de fleste emner i denne rapport ses ingen statistisk signifikante forskelle i forhold til skolens socioøkonomiske status. De aspekter, hvor der ses en signifikant forskel, er opsummeret her:

- Der er flest undervisere fra skoler med "over middel", derefter skoler med "middel" og endeligt skoler med "under middel" SES, der "i høj grad":
- Vurderer, at følgende formål med idrætsundervisningen bliver opfyldt: at "eleverne udvikler kropslige færdigheder", "får lyst til at dyrke idræt i fritiden" og "udvikler forudsætninger for at indgå i et forpligtende fællesskab"
- Samarbejder med andre idrætslærere om "evaluering", "indkøb af materialer og redskaber", "udviklingsprojekter i idræt", samt "diskussion af fagdidaktik"
- Der er flest undervisere fra skoler med "over middel" og "middel", set i forhold til skoler med "under middel" SES, der:
- "I høj grad" vurderer, at undervisningsmaterialerne understøtter en undervisning, der lever op til kompetencemålene for idræt
- Ofte/jævnligt anvender "løb, spring og kast" i idrætstimerne
- Der er flest undervisere fra skoler med "over middel", set i forhold til skoler med "middel" og "under middel" SES, der "i høj grad":
- Vurderer, at følgende formål med idrætsundervisningen bliver opfyldt: at "eleverne kan forholde sig til normer og værdier knyttet til idrætten" samt "lærer at udtrykke sig med kroppen"
- Vurderer en fraværsprocent i idræt på mellem 0-10%
- Anvender podcasts som didaktisk redskab i idrætsundervisningen
- Der er flest undervisere fra skoler med "middel", derefter "over middel", og endeligt "under middel" SES, der:
- Ofte/jævnligt anvender "fysisk aktivitet/fysisk træning" i idrætstimerne
- "I høj grad" vurderer, at det er vigtigt, at "eleverne udvikler kropslige færdigheder"
- "I høj grad" finder det vigtigt, at "eleverne udvikler en sund livsstil"
- Der er flest undervisere fra skoler med "middel" i forhold til skoler med "under middel"/ "over middel" SES der "i høj grad" og "i nogen grad" kommunikerer med forældre via fælles beskeder på Aula.

LÆSEVEJLEDNING

SPIF-Rapporten indeholder 13 kapitler. **Kapitel 1** beskriver baggrunden, og her kan du læse hvilket undersøgelsesdesign der er anvendt, hvordan spørgeskemaundersøgelsen og interviewundersøgelsen er gennemført, hvordan data er analyseret, og hvilke etiske overvejelser der har været i forhold til dataindsamlingen, samt udarbejdelsen af rapporten.

Resultaterne formidles i kapitel 2 - 12. **Kapitel 2** giver en profil af de respondenter og skoler, der har været med i undersøgelsen. **Kapitel 3** belyser, hvorledes idrætsunderviserne arbejder med Fælles Mål, altså de formål der er med idrætsundervisningen og de obligatoriske emner, der er fastsat i bekendtgørelsen herfor (Retsinformation, 2020). I **kapitel 4** kan du læse, hvorledes idrætsunderviserne arbejder med målsætning og årsplaner i deres idrætsundervisning. I hvilken grad de anvender de forskellige færdigheds- og vidensområder (f.eks. redskabsaktiviteter, samarbejde og ansvar, krop og identitet m.m.), præsenteres i **kapitel 5**.

Kapitel 6 belyser, hvordan idrætsunderviserne arbejder med forskellige læreprocesser i idrætstimerne, herunder hvilke handleformer de anvender (f.eks. at eleverne lytter til, taler om, vurderer mv.), hvor stor en del af undervisningen der bliver anvendt til aktiviteter i bevægelse, samt anvendelse af teori og lektier i idræt. I **kapitel 7** kan du læse om idrætsundervisernes erfaring med og holdninger til idrætsprøven. Karakterer i idræt, og emnet fravær (herunder kønsforskelle og bad efter idræt) præsenteres i **kapitel 8**.

Kapitel 9 omhandler idrætsundervisernes erfaringer med og muligheder for at inkludere elever med særlige behov i idræt. Idrætsundervisernes vurdering af idrætsfagets indendørs- og udendørs faciliteter, samt didaktiske redskaber, præsenteres i **kapitel 10**. I **kapitel 11** kan du læse om idrætsundervisernes grad af samarbejde, internt og eksternt. Endeligt præsenteres idrætsundervisernes vurderinger af opbakningen til idrætsfaget internt og eksternt i **kapitel 12**.

1. UNDERSØGELSESDSIGN

1.1 BAGGRUND

SPIF-22 er fjerde dataindsamling omhandlende idrætsfagets status i Danmark. SPIF-projektet trækker altså tråde helt tilbage til første dataindsamling i 2004, hvor Danmark Evalueringsinstitut (EVA) udgav rapporten "Idræt i folkeskolen – et fag med bevægelse" (Danmarks Evalueringsinstitut, 2004) baseret på spørgeskema- og interviewdata fra skoleledere og idrætslærere på syv folkeskoler, samt interviewdata fra 9. klasses elever. SPIF-rapporten fra 2011 (von Seelen, J & Munk, M, 2012) blev udarbejdet af UC SYD, og er baseret på spørgeskemadata fra lærere der underviser i idræt på 7. – 9. klassetrin samt ledere, kombineret med interviewdata fra elever, idrætslærere, ikke-idrætslærere samt skoleledere. SPIF-rapporten fra 2018 (von Seelen et al., 2019) blev ligeledes udarbejdet af UC SYD, og er baseret på spørgeskemadata fra idrætslærere, der underviser i idræt på alle klassetrin, kombineret med interviews med idrætslærerteams samt skoleledere. Den nærværende SPIF-22 er, som noget nyt, udarbejdet af Forsknings- og Implementeringscenter for Idræt, Bevægelse og Læring (FIIBL), herunder UC SYD, Syddansk Universitet og UC Lillebælt, og er baseret på spørgeskemadata fra undervisere (både lærere og pædagoger), kombineret med interviews med idrætsundervisere.

FIIBL ønsker med denne SPIF-22 rapport at besvare to primære forskningsspørgsmål:

1. Hvad er status for idrætsfaget i Danmark 2022?
2. Hvordan har idrætsfaget udviklet sig på tværs af de fire datagenereringer i 2004, 2011, 2018 og 2022?

For at kunne besvare disse forskningsspørgsmål, er der foretaget både en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse, samt en kvalitativ interviewundersøgelse blandt lærere og pædagoger, der står for idrætsundervisningen (herefter nævnes de som én samlet gruppe, idrætsundervisere eller undervisere) på tværs af Danmark. Det er resultatet af disse to typer dataindsamlinger, der udgør datamaterialet til nærværende SPIF-22 rapport.

1.2 SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE

Respondenterne til spørgeskemaundersøgelsen blev rekrutteret ved hjælp af flere metoder. For det første blev der i september 2022 foretaget et udtræk fra Institutionsregisteret (Børne- og undervisningsministeriet, 2022) af alle folkeskoler, friskoler, private grundskoler, samt kommunale internationale skoler i Danmark, hvilke resulterede i 1.623 skoler. Disse blev alle kontaktet via mail, samt en opfølgende reminder, med en henvendelse om ønsket, at skolen ville sende vores link til spørgeskema videre til skolens idrætsundervisere. Det er uvist hvor mange skoler, der har sendt mailen videre til de relevante undervisere. Derudover er der givet information om undersøgelsen via vores netværk, på sociale medier, indlæg på www.folkeskolen.dk, to podcast indslag rettet mod idrætsundervisere, samt via en stand på konferencen Idrætslærernes Forum.

Det skal nævnes, at vi ikke kan udelukke, at det i højere grad kan have været de mere engagerede undervisere, der har haft tendens til at ville svare på spørgeskemaet, end de mindre engagerede undervisere, hvilket kan have påvirket undersøgelsens resultater. Dog har denne præmis også været gældende for de tidligere SPIF rapporter, ligesom selektionsbias også er en præmis for andre tværsnitsundersøgelser (Tripepi et al., 2010).

Data til spørgeskemaundersøgelsen blev indsamlet i oktober og november 2022. På dette tidspunkt var det over et år siden sidste periode med skole nedlukninger, grundet COVID-19. Respondenterne blev bedt om at se bort fra perioder med hjemmeundervisning under COVID-19. Der er blevet genanvendt mange spørgsmål fra tidligere SPIF rapporter, og nye er kommet til. I spørgeskemaet blev der spurgt ind til 10 overordnede emner: 1) Fælles Mål, 2) målsætninger, færdigheds-/vidensmål og formål, 3) idrætstimerne indhold, 4) læreprocesser og teori i idrætstimerne, 5) idrætsprøven og karakterer, 6) fravær, 7) elever med særlige behov, 8) samarbejde, 9) idrætsfagets faciliteter og didaktiske redskaber og 10) opbakning til idrætsfaget internt og eksternt. Den didaktiske relationsmodel er blevet anvendt, til at kvalitetssikre, at vi er kommet godt rundt om alle didaktiske kategorier.

Af tabel 1 fremgår det, at antallet af respondenter er steget gennem årene. Desuden ses det, hvordan undersøgelserne fra 2004 og 2011 kun var baseret på svar fra idrætsundervisere i udskolingen, hvor vi i 2018 og 2022 spurgte undervisere på alle klassetrin. Hvor der findes data fra alle fire dataindsamlinger, foretages sammenligningen derfor ud fra svarene fra udskolingslærerne, og hvor der kun findes data fra 2018 og 2022 foretages sammenligningen for besvarelser fra undervisere på alle klassetrin.

TABEL 1:

Antal deltagende idrætsundervisere i de fire spørgeskemaundersøgelser.

	2004	2011	2018	2022
Antal deltagende idrætsundervisere - påbegyndt	-	373	487	594
Antal deltagende idrætsundervisere - gennemført	626	323	332	416
Klassetrin underviserne repræsenterer	7. – 9.	7. – 9.	Alle	Alle

1.2.1 Analysemetode af spørgeskema

For alle spørgsmål i denne rapport vises først den procentvisse fordeling blandt alle respondenter (total). Herefter findes figurer, der er opdelt efter om underviserne hovedsageligt underviser i 1. – 3. klasse, 4. – 6. klasse eller i 7. – 9. klasse. Procenterne summer ikke altid til 100%, da procenterne er afrundede. Det skal også bemærkes, at spørgsmålet omkring hvilket klassetrin man hovedsageligt underviser i, blev stillet som et af de sidste i spørgeskemaet, og nogle respondenter er "faldet fra" inden de kom til dette spørgsmål. Derfor er der færre respondenter i fremstillingen af data fordelt på klassetrin, set i forhold til data fremstillet på hele gruppen af idrætsundervisere.

For alle underspørgsmål og variabler er der blevet undersøgt sammenhænge med undervisernes køn, alder (over/under 50 år), hvilket klassetrin man hovedsageligt underviser på, samt skolens socioøkonomiske status (undervisernes vurdering af skolens forældres uddannelsesniveau og økonomi, set i forhold til andre skoler). Hvor det er vurderet relevant, er der enkelte steder også undersøgt sammenhænge med andre variabler.

For at se om en given sammenhæng mellem to spørgsmål/variabler (f.eks. klassetrin og erfaringer med at give karakterer i idræt) skyldes tilfældigheder, eller om resultaterne kan overføres til den generelle befolkning, er der foretaget en Chi2-signifikanstest (Cohen et al., 2002). Resultaterne er statistisk signifikante, og kan overføres til den generelle befolkning, hvis resultatet af signifikanstesten giver en p-værdi der er under 0,05. Kun sammenhænge, der er statistisk signifikante er fremhævet i teksten.

1.3 INTERVIEWUNDERSØGELSE

Data til spørgeskemaundersøgelsen blev indsamlet i november 2022 til januar 2023. Respondenterne til interviews blev kontaktet ved hjælp af tre metoder. For det første, har alle respondenterne til spørgeskemaundersøgelsen haft mulighed for at angive, om de ønskede at blive kontaktet med henblik på et uddybende interview. Derudover har vi haft en stand på konferencen Idrætslærernes Forum 2022, hvor vi har informeret om undersøgelsen og muligheden for at svare på spørgeskemaet, og deltage i interviews. Endelig har vi suppleret de første to metoder med personlig opfølgende kontakt, til udvalgte idrætsundervisere.

For at opnå dybdegående information om emnet, har vi inddraget idrætsundervisere, der selv aktivt har valgt at deltage i et interview. Derved burde de også være meget interesseret i emnet og villige til at fremkomme med deres perspektiver. Det skal dog nævnes, at der derved også er en mulighed for, at de interviewede undervisere ikke er repræsentative, da de kan være mere engageret i emnet end den "almene" idrætsunderviser. De kvalitative resultater skal ses i lyset heraf.

Til denne SPIF-22 rapport er der udvalgt fire temaer til interviews: "elever med særlige behov i idrætstimerne", "idrætsfagets vidensdimension", "Fælles Mål" samt "idrætsprøven og karakterer". Interviewguiden bestod både af åbne spørgsmål, samt spørgsmål, der tog udgangspunkt i resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen. Alle interviews blev foretaget online og blev optaget via Zoom, og der var afsat halvanden time til hvert interview. De optagne interviews blev herefter transskriberet med afsæt i en transskriptionskodebog.

1.3.1. Analysemetode af interviews

Interviewmaterialet er analyseret med udgangspunkt i "framework analysis" (Ritchie, J & Spencer, L, 1994), hvilket er en struktureret og systematisk analysemetode, som egner sig til at identificere temaer og mønstre på tværs af de genererede kvalitative data. Metoden består af fem faser: 1) fortrolighed, 2) identificering af "framework", 3) indeksering, 4) kortlægning og 5) "mapping" og fortolkning (Ritchie, J & Spencer, L, 1994). Kodningen blev foretaget indenfor rammerne af interviewguiden. Herefter fulgte flere kodninger, hvor specifikke undertemaer blev identificeret i relation til interviewguidens hovedtemaer. Kodningen af undertemaer blev løbende diskuteret og valideret i forfattergruppen.

1.4 ETISKE OVERVEJELSER

Undersøgelsen er godkendt af UC SYDs Forskningsetiske Komite, der har vurderet, at projektet lever op til danske og internationale standarder og guidelines for forskningsetik.

Alle deltagere blev informeret om, at det var frivilligt at deltage i undersøgelsen. Respondenterne til spørgeskemaundersøgelsen var fuldt anonyme, og deltagerne blev informeret om, at besvarelsen af spørgeskemaet betragtes som et informeret samtykke, hvor beskyttelse af personlige data er garanteret og følger persondatalovgivningen (GDPR). Interviewdeltagerne modtog et oplysningsbrev, der beskrev, hvorledes deres personoplysninger bliver behandlet. Deltagerne blev pseudonymiseret straks efter dataindsamling, hvilket vil sige, at navne er erstattet af fiktive navne. Data er rapporteret på regionsniveau, hvilket gør, at det ikke er muligt at identificere kommuner og skoler.

RESULTATER

SPIF-22

2. PROFIL AF RESPONDENTER OG SKOLER

2.1 Profil af respondenter og skoler i spørgeskemaundersøgelsen

I SPIF-22 var der 594 idrætsundervisere, der påbegyndte spørgeskemaet, og 416 der gennemførte hele spørgeskemaet.

Undersøgelsens respondenter fordelte sig på 43% mænd og 57% kvinder. Disse var mellem 22 og 67 år, og var gennemsnitligt 42 år (SD 10). Respondenterne havde mellem ét til 43 års undervisningserfaring, og i gennemsnit 15 år (SD 10). Tre ud af fire var uddannet lærer med idræt som undervisnings-/linjefag, 15% uden idræt som undervisnings-/linjefag og 5% havde en pædagoguddannelse. Over halvdelen (53%) underviste primært i udskoling, 27% på mellemtrinnet og 20% underviste i indskoling (se tabel 2).

TABEL 2:

Karakteristika for de deltagende idrætsundervisere i spørgeskemaundersøgelsen.

	2004	2011	2018	2022
Køn				
Mand	50,0 %	47,5 %	46,9 %	43,0 %
Kvinde	50,0 %	52,5 %	53,1 %	57,0 %
Alder				
20 – 29 år	–*	–	10,4 %	13,7 %
30 – 39 år	–	–	31,0 %	28,7 %
40 – 49 år	–	–	34,6 %	30,8 %
50 år eller mere	–	–	23,9 %	26,7 %
Gennemsnit	–	–	42,4 år	42,1 år
Undervisningserfaring				
1 – 5 år	–	–	19,6 %	19,4 %
6 – 10 år	–	–	20,2 %	18,7 %
11 – 15 år	–	–	23,2 %	15,5 %
16 år eller derover	–	–	37,0 %	46,4 %
Gennemsnit	–	–	14,6 år	15 år
Uddannelse				
Læreruddannelse <i>med</i> idræt som undervisnings-/linjefag	71,0 %	81,0 %	82,2 %	76,5 %
Læreruddannelse <i>uden</i> idræt som undervisnings-/linjefag	25,0 %	18,0 %	15,7 %	15,4 %
Pædagoguddannelse	–	–	–	5,3 %
Andet	3,0 %	1,0 %	2,1 %	2,9 %
Primær tilknytning som idrætsunderviser				
Indskoling (1. – 3. klasse)	–	–	14,1 %	20,2 %
Mellemtrin (4. – 6. klasse)	–	–	29,7 %	26,7 %
Udskoling (7. – 9. klasse)	100 %	100 %	56,2 %	53,1 %

*Andre svarkategorier anvendt.

Til nærværende undersøgelse var 80% ansat på en almindelig folkeskole, og resten på en friskole/anden privat grundskole. Der var 27% skoler med under 300 elever, 43% af skolerne havde 300 – 600 elever, og 30% havde over 600 elever (gennemsnit 471 elever). 27% vurderede, at på den skole de arbejder på er forældrenes uddannelsesniveau og økonomi under middel i forhold til andre skoler, 41% at det er middel, og 29% at det er over middel (se tabel 3).

TABEL 3:

Karakteristika for de skoler de deltagende idrætsundervisere i spørgeskemaundersøgelsen arbejder på (n = 412 - 416).

	PROCENT
Skoletype	
Almindelig folkeskole	79,6 %
Friskole/anden privat grundskole	17,8 %
Andet	2,6 %
Antal elever på skolen	
< 300 elever	26,5 %
300 - 600 elever	43,4 %
> 600 elever	30,1 %
Placering af skolen i forhold til andre skoler, set i forhold til forældrenes uddannelse og økonomi	
Under middel	26,6 %
Middel	41,4 %
Over middel	29,1 %
Ved ikke	2,9 %

Elevtallet på de deltagende underviseres skole var gennemsnitligt på 471 elever (mellem 24 - 3000 elever). Skolerne var placeret på tværs af alle landes regioner (se figur 2 på næste side).

2.2 Profil af respondenter i interviewundersøgelsen

Der blev foretaget interviews med 21 idrætsundervisere fordelt på fem individuelle interviews, og syv gruppeinterviews med mellem to til tre deltagere i hver gruppe. Interviewene varede mellem én og halvanden time. Der blev interviewet otte kvinder og 13 mænd, og 17 var læreruddannet og fire pædagoguddannet. Tolv af deltagerne underviste i idræt i indskolingen, syv på mellemtrinnet og 14 i udskolingen (flere arbejdede på flere klassetrin). Underviserne havde en generel gennemsnitlig undervisningserfaring på 14 år, rængende fra ét til 34 års erfaring. Tre undervisere havde under to års undervisningserfaring, seks havde mellem fem til 10 års erfaring, og de resterende havde over 15 års undervisningserfaring.

FIGUR 2:

Besvarelser fordelt på regioner (i %) ($n = 348$).

3. FÆLLES MÅL

Fælles Mål for idrætsfaget er fastsat i Børne og Undervisningsministeriets bekendtgørelse (Retsinformation, 2020) og beskriver formålet med, at eleverne undervises i faget, samt de obligatoriske emner der er fastsat. Derudover fastsætter Fælles Mål tre kompetencemål, herunder færdigheds- og vidensområder for hvert kompetenceområde.

3.1 ANVENDELSE AF FÆLLES MÅL

Ligesom i SPIF-11 og SPIF-18 blev underviserne spurgt til, i hvilken grad de anvender Fælles Mål for idræt, når de laver årsplaner til idrætstimerne, planlægger undervisningsforløb til idrætstimerne, planlægger den daglige idrætsundervisning, og de evaluerer idrætsundervisningen (figur 3). I dette kapitel præsenteres først de kvantitative data for disse emner, dernæst udviklingen heraf gennem årene, og kapitlet afsluttes med de kvalitative interviewdata omkring, hvad underviserne fortæller om Fælles Mål.

Af figur 3 ses det, at Fælles Mål først og fremmest bliver brugt når der laves årsplaner, hvor over halvdelen (51%) bruger Fælles Mål "i høj grad" og 36% bruger det "i nogen grad". Knap hver tredje (30%) bruger Fælles Mål i "høj grad", når der planlægges undervisningsforløb til idrætstimerne, mens knap halvdelen (48%) bruger det "i nogen grad". I forhold til anvendelsen i planlægningen af den daglige idrætsundervisning, anvender 16% Fælles Mål "i høj grad", 44% "i nogen grad" og 39% "i ringe grad/slet ikke". Endeligt blev der spurgt til, i hvilken grad Fælles Mål anvendes, når idrætsundervisningen evalueres. Hertil svarer 18%, at de blev anvendt "i høj grad", 43% "i nogen grad" og 38% "i ringe grad/slet ikke".

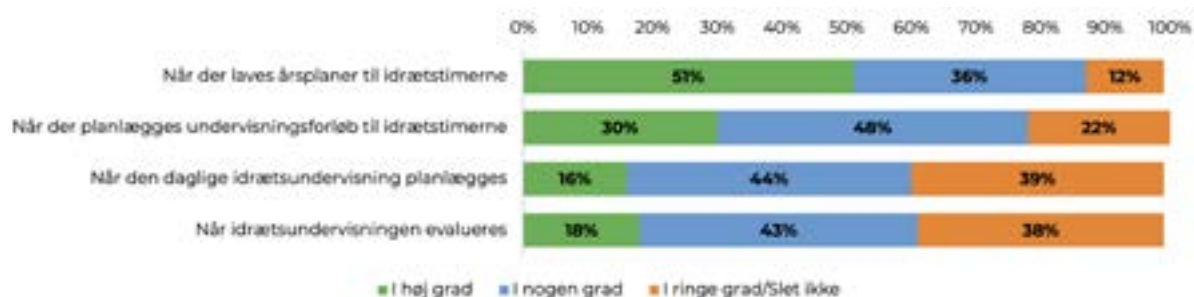
Køn: Der er signifikant flere kvinder (57%) end mænd (45%) der anvender Fælles Mål "i høj grad", når der laves årsplaner, ligesom der er signifikant flere kvinder (36%) end mænd (23%), der anvender Fælles Mål "i høj grad" når der planlægges undervisningsforløb. Der er ingen signifikante kønsforskelle på de resterende variabler.

Alder: Der er ingen signifikant forskel på anvendelsen blandt undervisere, der er over eller under 50 år.

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler, set i forhold til skolens SES.

FIGUR 3:

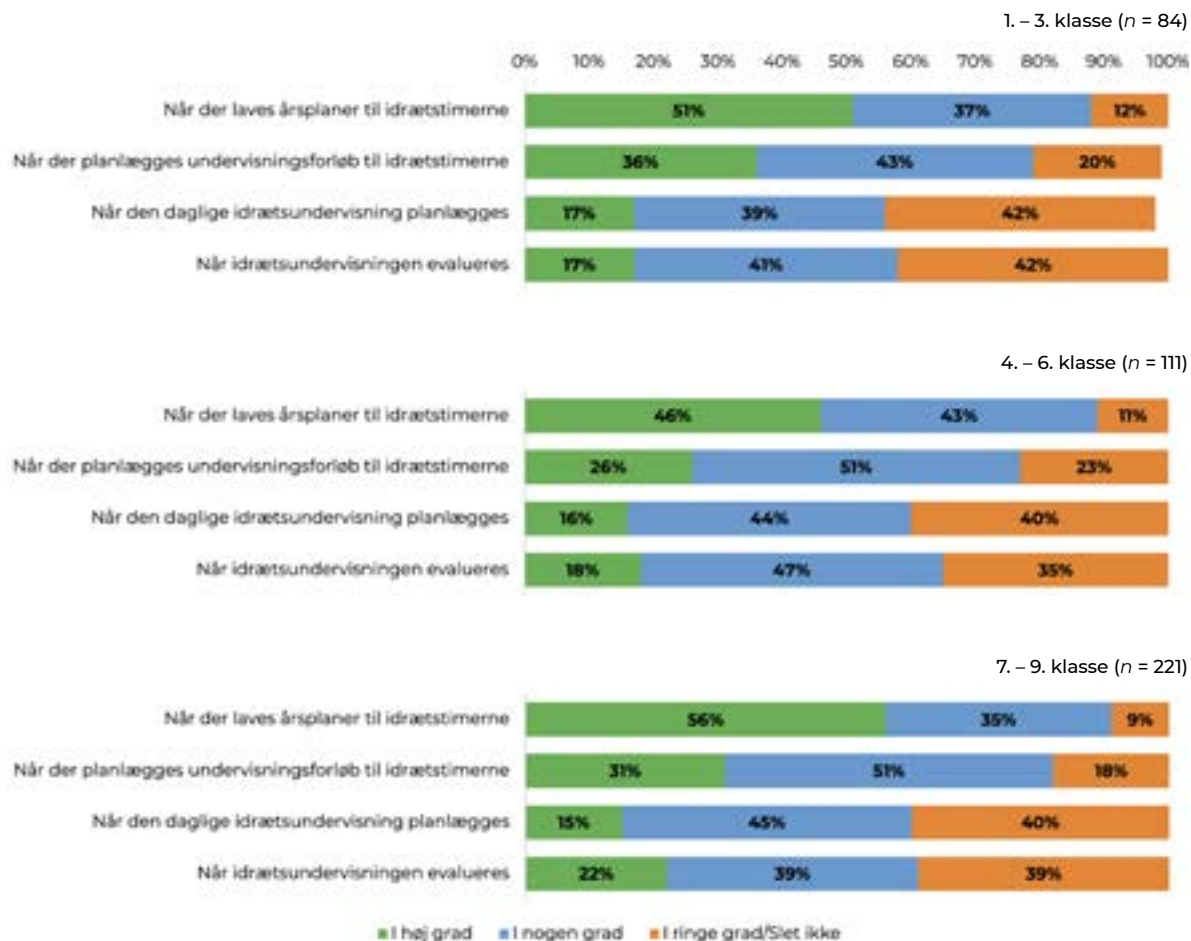
Anvendelse af Fælles Mål for idræt blandt alle idrætsunderviserne (n = 594).

Klassetrin: Der ses ingen forskelle i graden af anvendelsen af Fælles Mål i disse fire situationer, i forhold til om man primært underviser i indskolingen, på mellemtrinnet eller i udskolingen (figur 4).

FIGUR 4:

Anvendelse af Fælles Mål for idræt blandt idrætsunderviserne i 1. – 3. klasse, 4. – 6. klasse samt 7. – 9. klasse.

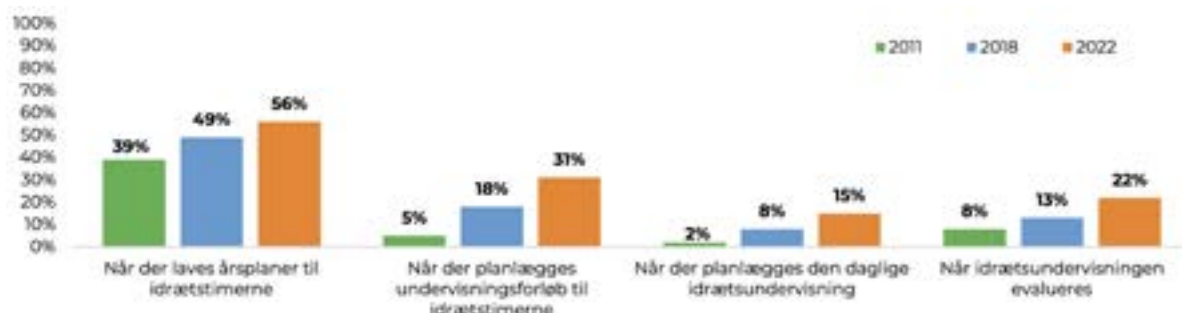

3.2 UDVIKLING: ANVENDELSE AF FÆLLES MÅL

Da spørgsmålet er stillet i både SPIF-11, SPIF-18 og SPIF-22 kan data sammenlignes over de tre dataindsamlinger. Figur 5 viser andelen af undervisere, der hovedsageligt underviser på 7. – 9. klassetrin og anvender Fælles Mål "i høj grad" i de fire beskrevne situationer. Heraf ses det, at for alle fire underspørgsmål er andelen steget fra 2011 til 2018 og igen fra 2018 til 2022.

FIGUR 5:

Udviklingen af andelen af idrætsundervisere på 7. – 9. klasse der "i høj grad" anvender Fælles Mål for idræt.

3.3 ÅRSPLANER

Idrætsunderviserne blev spurgt til, i hvilken grad Fælles Mål, aktiviteter og læremidler er udgangspunkt for årsplanen til idrætsundervisningen. Af figur 6 ses det, at der oftest bliver anvendt "aktiviteter", hvilket 57% anvender "i høj grad", og 37% "i nogen grad". 31% anvender "i høj grad" Fælles Mål og 51% anvender dette "i nogen grad", hvor 15% "i høj grad" og 51% "i nogen grad" anvender læremidler.

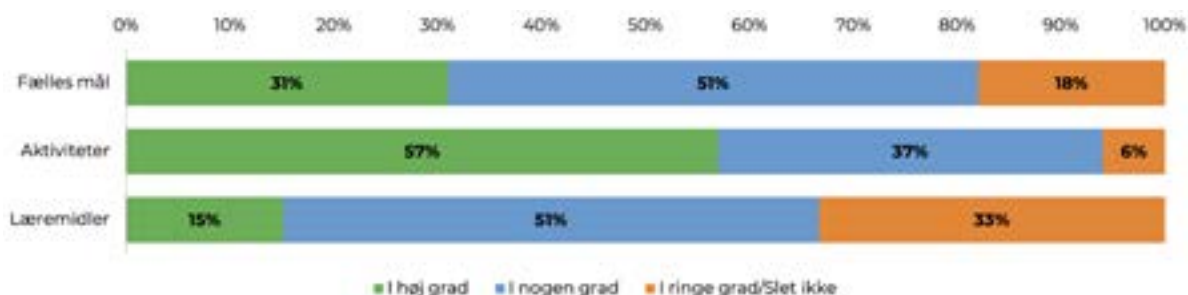
Køn: Der er signifikant flere kvinder (37%) end mænd (26%), der "i høj grad" anvender Fælles Mål som udgangspunkt for årsplanen.

Alder: Der er ingen signifikant forskel på anvendelsen blandt undervisere, der er over eller under 50 år.

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler, set i forhold til skolens SES.

FIGUR 6:

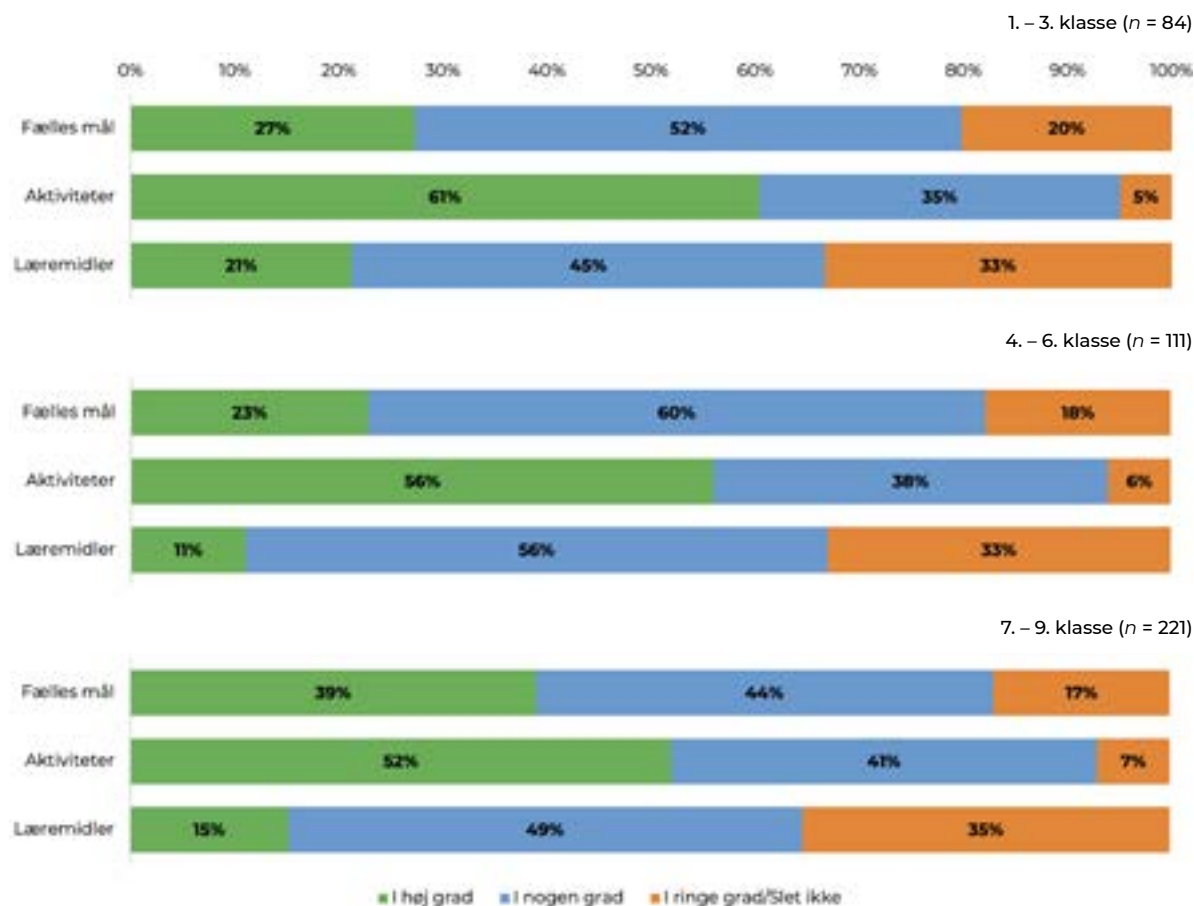
Anvendelse af Fælles Mål, aktiviteter og læremidler som udgangspunkt for årsplanen til idrætsundervisningen blandt alle idrætsunderviserne (n = 485).

Klassetrin: Der er signifikant flere undervisere i udskolingen (39%), der "i høj grad" anvender Fælles Mål som udgangspunkt for årsplanen, set i forhold til undervisere i indskolingen (27%) og på mellemtrinnet (23%). Der ses ikke en stor forskel i svarene for underviserne på tværs af klassetrin, i forhold til anvendelsen af aktiviteter og læremidler (figur 7). Et lignende spørgsmål blev stillet i SPIF-18, men kan ikke direkte sammenlignes med SPIF-22.

FIGUR 7:

Anvendelse af Fælles Mål, aktiviteter og læremidler som udgangspunkt for årsplanen til idrætsundervisningen blandt idrætsunderviserne på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin.

3.4 HVAD FORTÆLLER IDRÆTSUNDERVISERNE OM FÆLLES MÅL?

På tværs af de fleste interviews træder det tydeligt frem, at underviserne ofte gør brug af Fælles Mål i forbindelse med udarbejdelsen af årsplaner. En stor del af underviserne giver udtryk for, at Fælles Mål understøtter dem i at lave årsplaner, hvor de med god samvittighed kan sige, at de "kommer hele vejen rundt" i og omkring idrætsfaget – både teoretisk og kropsligt. Af denne grund genbesøger og justerer nogle af underviserne også deres årsplan(er) i løbet af skoleåret, hvis der er behov for det. Underviserne operationaliserer således Fælles Mål igennem udarbejdelsen af deres årsplaner.

Herefter er der stor variation i, hvor meget underviserne skeler direkte til Fælles Mål i løbet af skoleåret. Dog er størstedelen af underviserne ikke i tvivl om, at Fælles Mål udgør en form for rød tråd op gennem idrætsfaget på samtlige klassetrin.

En af underviserne forklarer:

” Jeg bruger det [Fælles Mål, red.] rigtig meget i mine årsplaner. Det er simpelthen bare vedhæftet, og det er min arbejdsmodel (...) Jeg tager den også med ind i undervisningen. Men det er jo primært i det der forarbejde, jeg bruger Fælles Mål, og så skæver jeg også til det i ny og næ. Og specielt også ved karaktergivning, (...) når man skal evaluere børnene, så har jeg dem også med inde over igen. Og så syntes jeg også, at det er noget, som ligger så meget på rygraden, så man nærmest sådan... det er en eller anden måde at navigere ud fra Fælles Mål. Selvom jeg ikke får kigget på det ugentligt.” (Idrætsunderviser)

Citatet indikerer, at nogle af underviserne bruger Fælles Mål til andet end at udarbejde årsplaner. De kobler også Fælles Mål mere direkte til undervisningen, og nogle bruger Fælles Mål som en form for planlægningsværktøj. Flere undervisere fortæller, at de bruger Fælles Mål som begrundelse for, at ”vi skal lære det, vi skal lære” overfor eleverne. Det gør de bl.a. ved at synliggøre udvalgte elementer fra Fælles Mål overfor eleverne – bl.a. ved brug af projektor eller andre visuelle ophæng.

Der er indikationer på, at idrætsprøven er en særlig drivkraft for mange af underviserne i forhold til, at de (specielt) i udskolingen arbejder meget bevidst med synliggørelsen af Fælles Mål overfor eleverne. Underviserne fortæller, at de overfor eleverne laver direkte koblinger mellem Fælles Mål og prøven i idræt.

Derudover indikerer citatet, at Fælles Mål også understøtter nogle af underviserne i den faglige vurdering og bedømmelse af eleverne. Nogle af underviserne forklarer, at de gør brug af Fælles Mål, når de skal give standpunkts- og prøvekarakterer. Her dykker nogle underviserne ned i Fælles Mål og bruger disse til at begrunde en specifik karakter, både over for eleverne og andre idrætskollegaer. Ydermere giver nogle af idrætsunderviserne udtryk for, at de bruger Fælles Mål som en faglig målestok, når de varetager censoreringen.

3.5 OPSAMLING PÅ FÆLLES MÅL

Fælles Mål bliver først og fremmest brugt, når der laves årsplaner, dernæst når der planlægges undervisningsforløb til idrætstimerne, og mindst når den daglige idrætsundervisning planlægges og idrætsundervisningen evalueres. Der er signifikant flere kvinder end mænd, der anvender Fælles Mål ”i høj grad” når der laves årsplaner, samt når der planlægges undervisningsforløb. Der er ingen forskel i forhold til underviserens alder, skolens socioøkonomiske status, eller i forhold til om man primært underviser i indskolingen, på mellemtrinnet eller i udskolingen.

Andelen af undervisere der ”i høj grad” anvender Fælles Mål, når der laves årsplaner, når der planlægges undervisningsforløb til idrætstimerne, når den daglige idrætsundervisning planlægges, og når idrætsundervisningen evalueres, steg fra 2011 til 2018 og igen fra 2018 til 2022.

I forhold til i hvilken grad Fælles Mål, aktiviteter og læremidler er udgangspunkt for årsplanen til idrætsundervisningen ses det, at der oftest bliver anvendt aktiviteter, herefter Fælles Mål og mindst læremidler. Der er signifikant flere kvinder, samt undervisere i udskolingen, der ”i høj grad” anvender Fælles Mål som udgangspunkt for årsplanen.

4. MÅLSÆTNINGER, FÆRDIGHEDS-/VIDENSMÅL OG FORMÅL

I dette kapitel præsenteres først undersøgelsens resultater, i forhold til anvendelsen af målsætninger i idræt for klassen som helhed, samt udviklingen heraf gennem årene, efterfulgt af anvendelsen af målsætninger relateret til færdigheds- og vidensmål samt udviklingen heraf. Dernæst præsenteres data på, hvorledes underviserne vurderer, henholdsvis vigtigheden og opfyldelsesgraden af forskellige formål med idrætsundervisningen, sammenhængen mellem vigtighed og opfyldelsesgrad, og udviklingen heraf gennem årene. Endeligt præsenteres de kvalitative data om underviserens fortolkning af, hvad idrætsfaget bør bidrage med.

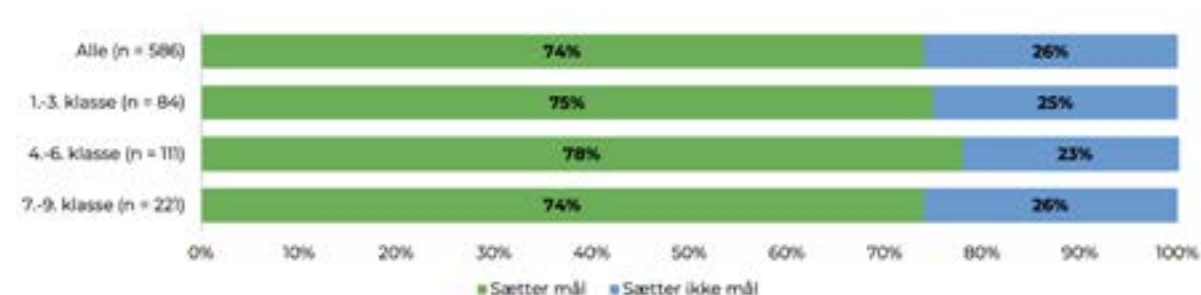
4.1 MÅLSÆTNING FOR KLASSEN/ÅRGANGEN

Af figur 8 fremgår det, at tre ud af fire (74%) undervisere sætter mål for idrætsundervisningen for klassen eller årgangen som helhed.

Køn, alder, klassetrin, skolens socioøkonomisk status (SES: Der er ingen signifikant forskel på anvendelsen, set i forhold til underviserens køn, alder, hvilket klassetrin de hovedsageligt underviser på, eller skolens SES.

FIGUR 8:

Idrætsunderviserens anvendelse af målsætning for klassen/årgangen som helhed i idrætsundervisningen.

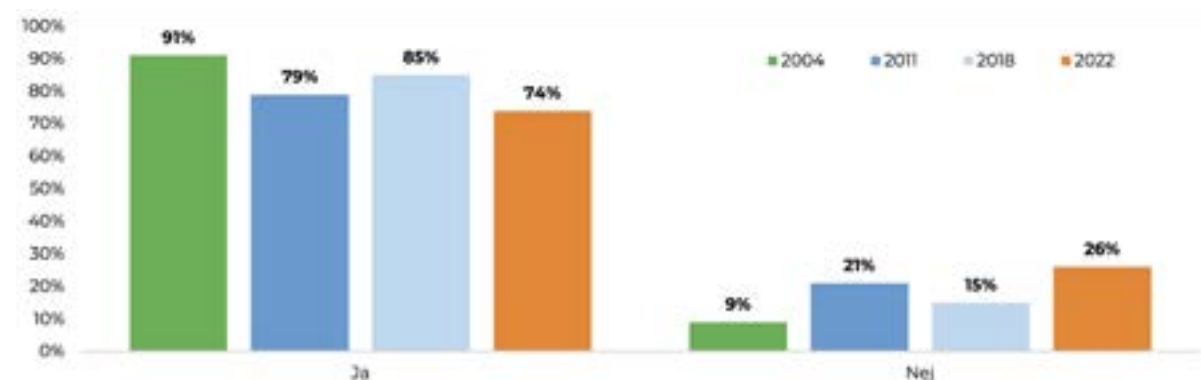

4.1.1 Udvikling: Målsætning

Spørgsmålet blev også stillet i 2004, 2011 og 2018, og sammenlignes svarene på tværs heraf ses det, at anvendelsen af målsætning for klassen/årgangen som helhed i idrætsundervisningen er faldet over årene, dog med en lille stigning i 2018 (figur 9).

FIGUR 9:

Udviklingen af anvendelse af målsætning for klassen/årgangen som helhed i idrætsundervisningen blandt idrætsundervisere på 7. - 9. klassetrin.

4.2 FÆRDIGHEDSMÅL OG VIDENSMÅL

Færdigheds- og vidensmål skal ses som et "målpar", men i spørgeskemaet blev underviserne spurgt til, i hvilken grad målsætningen for klassen handler om færdighedsmål og vidensmål adskilt (figur 10). Resultaterne viser, at målsætningerne i højere grad handler om færdighedsmål, hvilket 36% "i høj grad" mener, og 52% "i nogen grad" mener. 18% angiver, at målsætningerne "i høj grad" handler om vidensmål, og 56% angiver "i nogen grad".

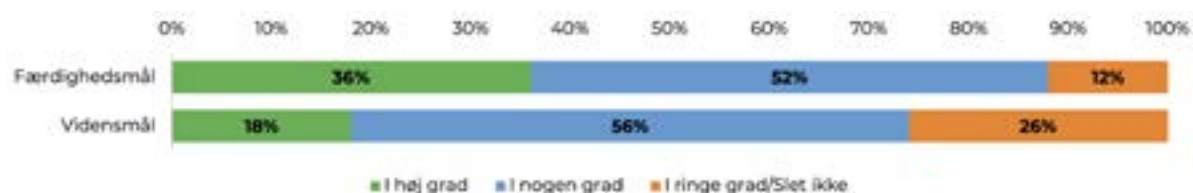
Køn: Der er signifikant flere kvinder (43%) end mænd (31%), hvor målsætningen i høj grad handler om færdighedsmål. Der er ingen signifikante kønsforskelle i forhold til anvendelse af vidensmål.

Alder: Der er ingen signifikant forskel på anvendelsen blandt undervisere, der er over eller under 50 år.

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler, set i forhold til skolens SES.

FIGUR 10:

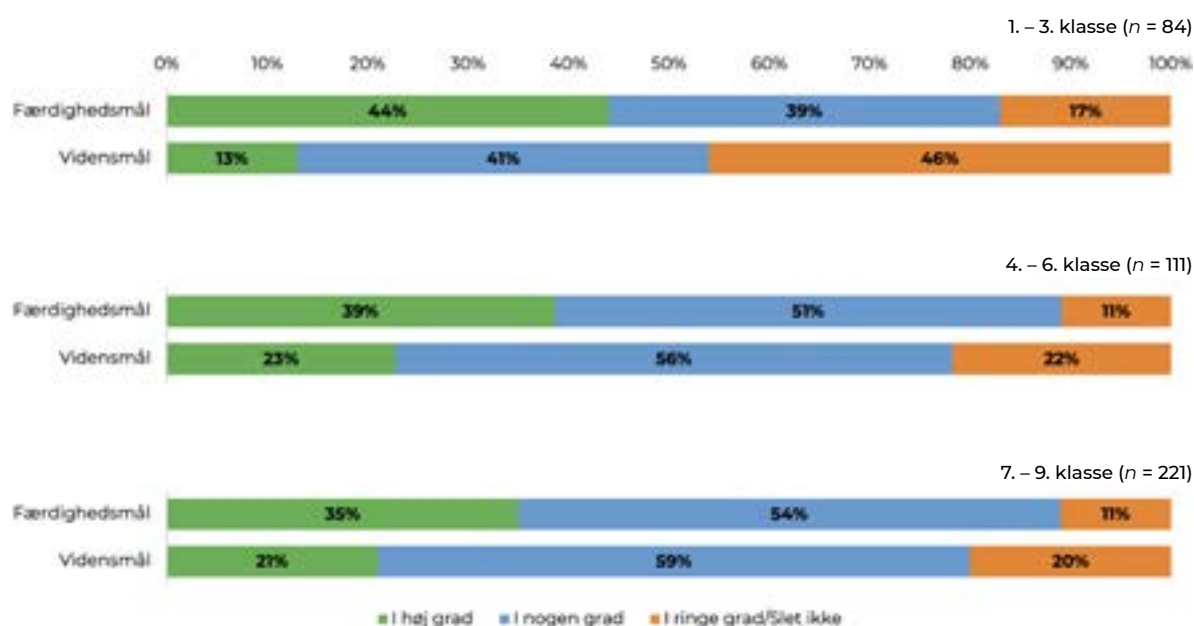
Anvendelse af de forskellige typer af målsætninger for klassen/årgangen blandt alle idrætsunderviserne (n = 544).

Klassetrin: I forhold til fordelingen på tværs af klassetrin ses det, at der er flere i indskoling (46%), hvor målsætningen "i ringe grad/slet ikke" handler om vidensmål, set i forhold til mellemtrinnet (23%) og udskoling (21%) (figur 11).

FIGUR 11:

Anvendelse af forskellige typer af målsætning for klassen/årgangen blandt idrætsunderviserne på 1. – 3. klasse, 4. – 6. klasse samt 7. – 9. klasse.

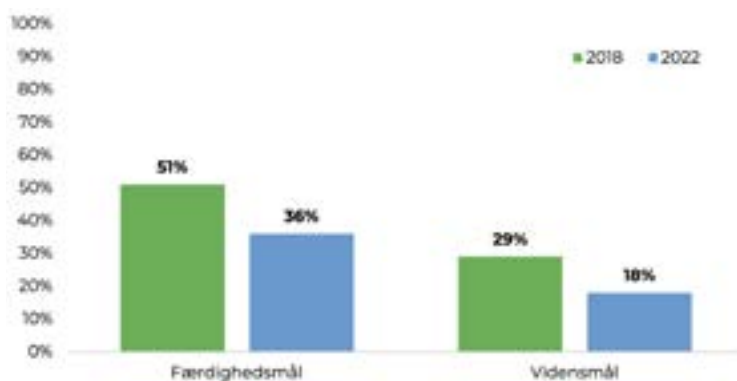

4.2.1 Udvikling: Færdighedsmål og vidensmål

Andelen af undervisere der "i høj grad" anvender målsætninger for klassen, der handler om færdighedsmål, er faldet fra 51% i 2018 til 36% i 2022, og andelen af undervisere der "i høj grad" anvender målsætninger for klassen, der handler om af vidensmål, er faldet fra 29% i 2018 til 18% i 2022 (figur 12).

FIGUR 12:

Udviklingen i andelen af idrætsundervisere (alle) der "i høj grad" anvender de forskellige typer af målsætninger for klassen/årgangen som helhed i idrætsundervisningen.

4.3 IDRÆTSUNDERVISERNES VURDERING AF VIGTIGHEDEN AF FORMÅL MED IDRÆTSFAGET

Idrætsundervisernes vurdering af hvor vigtigt forskellige formål med idrætsfaget er, kan ses af figur 13. Heraf ses det, at de formål flest undervisere har angivet i høj grad er vigtige er, at eleverne "udvikler kropslige færdigheder" (83%), "får alsidige idrætslige oplevelser" (79%), "får lyst til at dyrke idræt i fritiden" (73%), og at "eleverne udvikler forudsætninger for at indgå i et forpligtende fællesskab" (73%). Derimod er de formål færrest undervisere har angivet i høj grad som vigtige er, at eleverne "får opfyldt en del af kravet om minimum 45 min. bevægelse i gennemsnit om dagen" (26%), "udvikler teoretiske færdigheder" (27%) og "bliver kompetente til prøven i idræt" (35%).

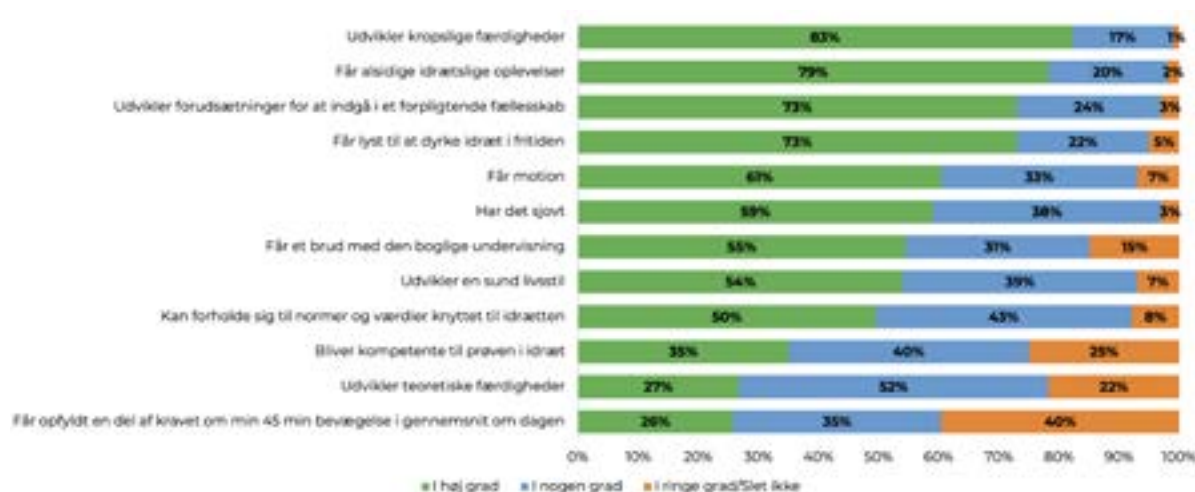
Køn: I forhold til undervisernes køn ses det, at der er flere kvinder end mænd, der vurderer, at følgende formål "i høj grad" er vigtige: at eleverne "udvikler teoretiske færdigheder" (35%/ 22%), "får motion" (68%/ 51%), "får lyst til at dyrke idræt i fritiden" (78%/ 68%), "udvikler en sund livsstil" (61%/ 45%), "får alsidige idrætsoplevelser" (87%/ 70%), "får opfyldt en del af kravet om minimum 45 min. bevægelse i gennemsnit om dagen" (33%/ 17%), og at "bliver kompetente til prøven i idræt" (46%/ 30%).

Alder: I forhold til undervisernes alder ses det, at flere undervisere under 50 år end over 50 år, vurderer at følgende formål "i høj grad" er vigtige: at eleverne "udvikler teoretiske færdigheder" (33%/ 20%), og "bliver kompetente til prøven i idræt" (42%/ 31%). Omvendt er der flere undervisere, der er over 50 år end under 50 år, der vurderer at følgende formål "i høj grad" er vigtige: at eleverne "får lyst til at dyrke idræt i fritiden" (82%/ 71%), "udvikler en sund livsstil" (63%/ 51%), og "kan forholde sig til normer og værdier" (59%/ 46%).

Skolens socioøkonomiske status (SES): I forhold til skolens SES set det, at der er flest undervisere fra skoler med "middel" SES (89%), herefter skoler med "over middel" SES (82%) og endeligt "under middel" SES (76%), der "i høj grad" vurderer, at det er vigtigt, at eleverne "udvikler kropslige færdigheder". Ligeledes er der flest undervisere fra skoler med "middel" SES (60%), herefter skoler med "over middel" SES (53%), og endeligt "under middel" SES (45%), der "i høj grad" finder det vigtigt, at "eleverne udvikler en sund livsstil". Der er ingen signifikante forskelle på de resterende variabler under dette emne.

FIGUR 13:

Vurdering af vigtigheden af følgende formål med idrætsfaget, blandt alle idrætsunderviserne: at eleverne... (n = 525).

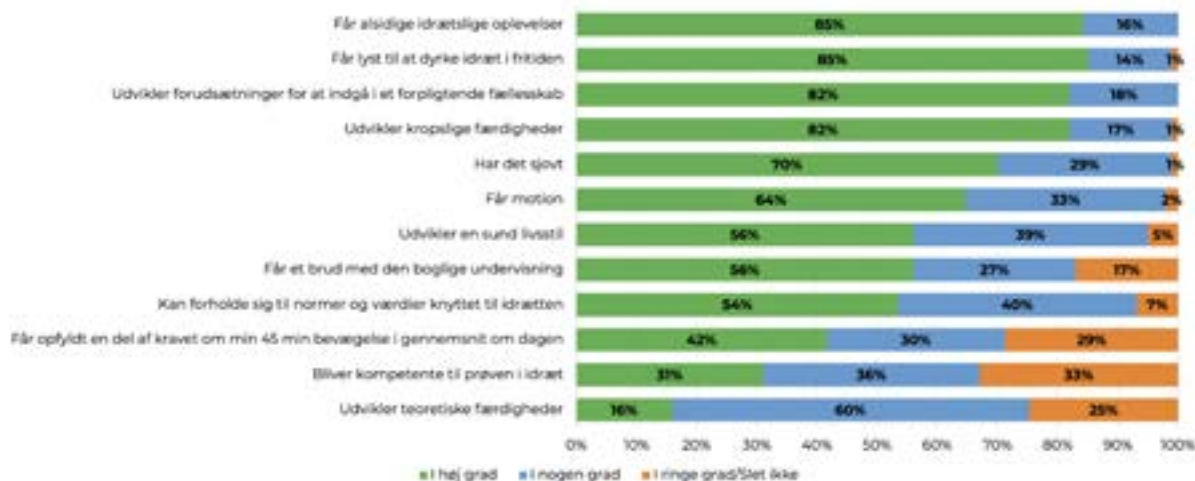
Klassetrin:

- Ser man på, hvor underviserne har svaret "i høj grad" til vigtigheden af de forskellige formål, ses følgende statistisk signifikante forskelle, i forhold til om man primært underviser i indskolingen, på mellemtrinnet eller i udskolingen (figur 14). Det ses, at der er flere fra indskolingen (56%), samt udskolingen (58%), der vurderer, at det "i høj grad" er vigtigt, "at eleverne får et brud med den boglige undervisning", set i forhold til undervisere fra mellemtrinnet (43%).
- I forhold til svarmuligheden "at eleverne får opfyldt en del af kravet om minimum 45 min. bevægelse i gennemsnit om dagen" ses det, at flere undervisere i indskolingen (42%), set i forhold til mellemtrinnet (24%) og udskolingen (21%), har angivet at dette "i høj grad" er vigtigt. En endnu større forskel i samme retning ses ved, "at eleverne har det sjovt", hvilket 70% fra indskolingen har angivet "i høj grad" er vigtigt, 43% på mellemtrinnet og 58% i udskolingen.
- I forhold til, at "eleverne får lyst til at dyrke idræt i fritiden" ses flest fra indskolingen (85%), at dette "i høj grad" er vigtigt, efterfulgt af undervisere på mellemtrinnet (75%), og herefter udskolingen (69%).
- Flest fra indskolingen (82%) og mellemtrinnet (80%), vurderer "i høj grad", at det er vigtigt at "eleverne udvikler forudsætninger for at indgå i et forpligtende fællesskab", set i forhold til udskolingen (70%). Omvendt er der flest fra mellemtrinnet (35%) og udskolingen (32%), der "i høj grad" finder det vigtigt, "at eleverne udvikler teoretiske færdigheder" set i forhold til indskolingen (16%).
- Endeligt er der flere blandt udskolingsunderviserne, der vurderer, at det "i høj grad" er vigtigt, "at eleverne bliver kompetente til prøven i idræt" (45%), set i forhold til indskolingen (31%) og mellemtrinnet (32%).

FIGUR 14:

Vurdering af vigtigheden af følgende formål med idrætsfaget, blandt idrætsunderviserne på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin. At eleverne...

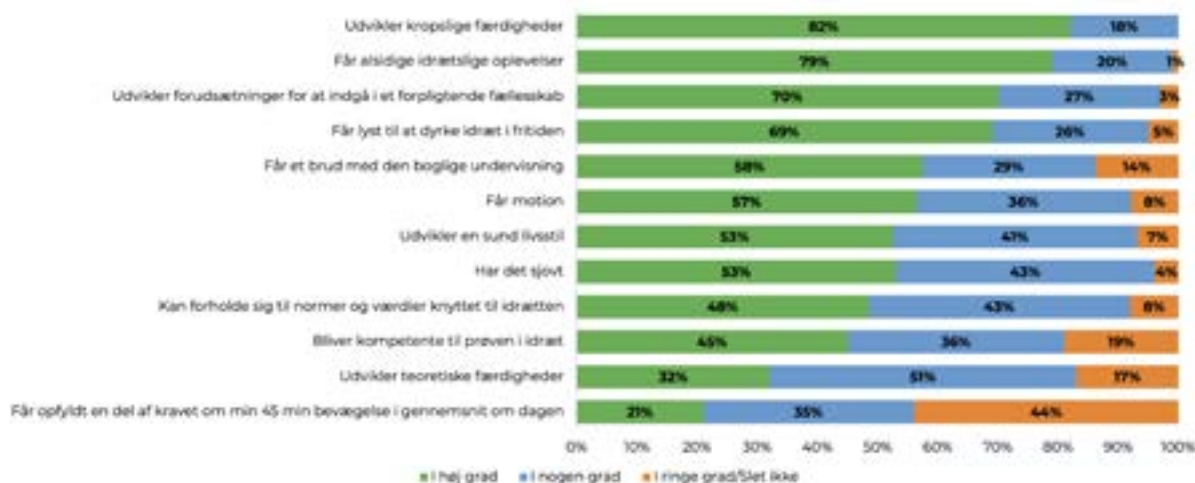
1. – 3. klasse (n = 84)

4. – 6. klasse (n = 111)

7. – 9. klasse (n = 221)

4.4 IDRÆTSUNDERVISERNES VURDERING AF OPFYLDELSESGRADEN AF FORMÅL MED IDRÆTSFAGET

Idrætsundervisernes vurdering af i hvilken grad forskellige formål med idrætsfaget bliver opfyldt, kan ses af figur 15. Heraf ses det, at de formål flest undervisere har angivet "i høj grad" bliver opfyldt er, at "eleverne får alsidige idrætslige oplevelser" (61%), "får et brud med den boglige undervisning" (59%), "har det sjovt" (52%) og at "eleverne får motion" (52%).

Derimod er de formål færrest undervisere har angivet "i høj grad" bliver opfyldt, at "eleverne udvikler teoretiske færdigheder" (15%), "udvikler en sund livsstil" (16%), "får lyst til at dyrke idræt i fritiden" (26%), "kan forholde sig til normer og værdier knyttet til idrætten" (28%) og "bliver kompetente til prøven i idræt" (31%).

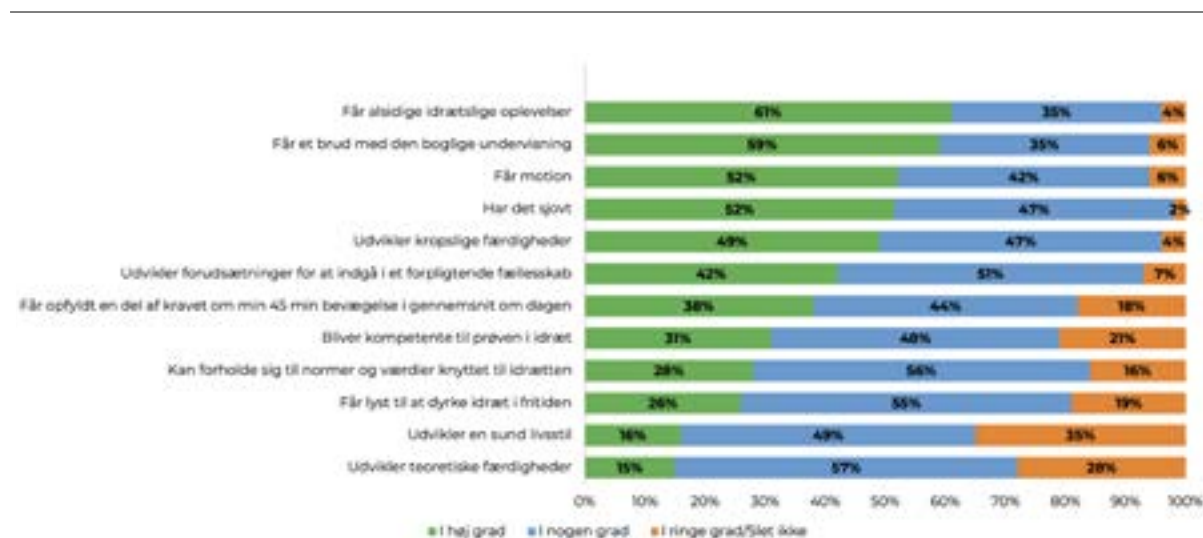
Køn: I forhold til undervisernes køn ses det, at flere kvinder end mænd vurderer, at følgende formål "i høj grad" bliver opfyldt: at "eleverne får et brud med den boglige undervisning" (67%/ 49%), "har det sjovt" (57%/ 43%), "får motion" (61%/ 44%), "udvikler en sund livsstil" (20%/ 11%), "får alsidige idrætslige oplevelser" (69%/ 55%), "får opfyldt den del af kravet om minimum 45 min. bevægelse i gennemsnit om dagen" (65%/ 35%), og "bliver kompetente til prøven i idræt" (40%/ 26%).

Alder: I forhold til undervisernes alder ses det, at flere undervisere under 50 år (18%) end over 50 år (10%) vurderer, at det "i høj grad" bliver opfyldt, at eleverne udvikler teoretiske færdigheder. Omvendt er der flere undervisere, der er over 50 år end under 50 år, der vurderer at følgende formål "i høj grad" bliver opfyldt: at "eleverne har det sjovt" (64%/ 47%), "får lyst til at dyrke idræt i fritiden" (38%/ 22%), "udvikler en sund livsstil" (38%/ 22%), "udvikler forudsætninger for at indgå i et forpligtigende fællesskab" (38%/ 22%), og "kan forholde sig til normer og værdier knyttet til idrætten" (36%/ 26%).

Skolens socioøkonomiske status (SES): I forhold til skolens SES ses det, at der er flest undervisere fra skoler med "over middel" SES, derefter skoler med "middel", og endeligt skoler med "under middel" SES, der "i høj grad" vurderer, at følgende formål med idrætsundervisningen bliver opfyldt: "eleverne udvikler kropslige færdigheder" (58%/ 49%/ 41%), "får lyst til at dyrke idræt i fritiden" (38%/ 23%/ 17%), samt "udvikler forudsætninger for at indgå i et forpligtende fællesskab" (53%/ 43%/ 34%). Der er flest undervisere fra skoler med "over middel" SES, set i forhold til skoler med "middel" og "under middel" SES, der "i høj grad" vurderer, at følgende formål med idrætsundervisningen bliver opfyldt: "eleverne kan forholde sig til normer og værdier knyttet til idrætten" (38%/ 25%/ 26%), samt at "eleverne lærer at udtrykke sig med kroppen" (36%/ 21%/ 22%).

FIGUR 15:

Vurdering af i hvilken grad forskellige formål med idrætsfaget bliver opfyldt for eleverne blandt alle idrætsundervisere: at eleverne... (n = 500).

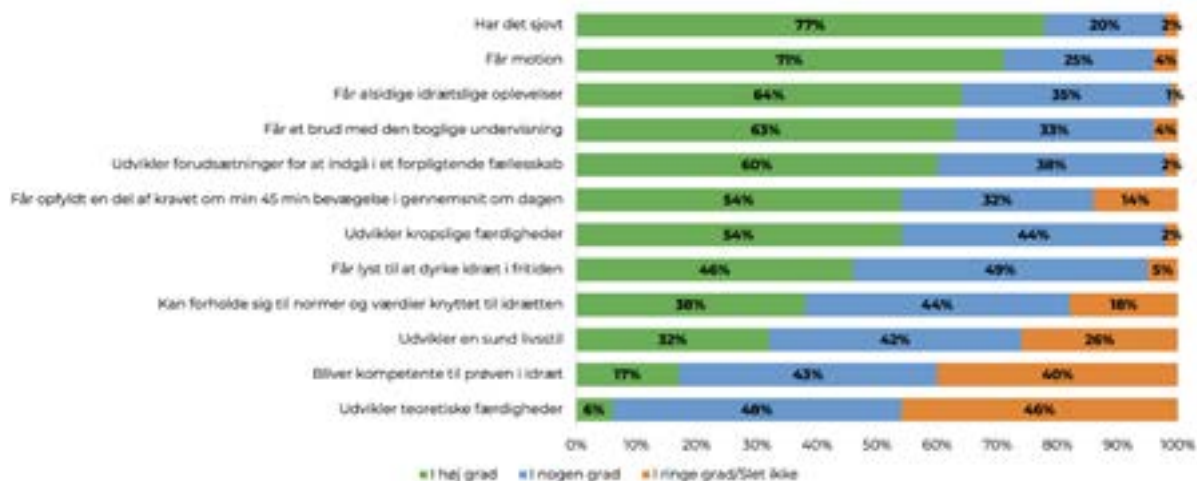
Klassetrin:

- Ser man på hvor underviserne har svaret "i høj grad" til at forskellige formål med idrætsfaget bliver opfyldt, ses følgende forskelle i forhold til om man primært underviser i indskolingen, på mellemtrinnet eller i udskolingen (figur 16). Procentsatsen er statistisk signifikant højere blandt undervisere i indskolingen, i forhold til mellemtrinnet og udskolingen, i forhold til at eleverne: "har det sjovt" (77%/ 49%/ 43%), "får motion" (71%/ 55%/ 46%), "udvikler en sund livsstil" (32%/ 11%/ 13%), "lærer at udtrykke sig med kroppen" (37%/ 20%/ 25%), "udvikler forudsætninger for at indgå i et forpligtende fællesskab" (60%/ 42%/ 39%), og at "eleverne kan forholde sig til normer og værdier knyttet til idrætten" (38%/ 27%/ 26%).
- I forhold til at "eleverne får lyst til at dyrke idræt i fritiden" ses flest fra indskolingen (46%), der mener at dette "i høj grad" bliver opfyldt, efterfulgt af mellemtrinnet (27%), og herefter udskolingen (19%). Det samme gør sig gældende i forhold til, "at eleverne får opfyldt en del af kravet om minimum 45 min. bevægelse i gennemsnit om dagen", hvilket flest fra indskolingen (54%) "i høj grad" vurderer bliver opfyldt, set i forhold til mellemtrinnet (41%) og udskolingen (34%).
- Der er flest fra indskolingen (63%) og mellemtrinnet (66%), der "i høj grad" vurderer, at det "at eleverne får et brud med den boglige undervisning" bliver opfyldt set i forhold til udskolingen (54%). På samme måde mener flere fra indskolingen (54%) og på mellemtrinnet (57%), at det "at eleverne udvikler kropslige færdigheder" "i høj grad" bliver opfyldt set i forhold til udskolingen (45%).
- Der ses flest undervisere fra mellemtrinnet (16%) og i udskolingen (20%), der "i høj grad" vurderer, at det "at eleverne udvikler teoretiske færdigheder" bliver opfyldt set i forhold til indskolingen (6%). Endeligt ses det, at flest fra udskolingen (45%) "i høj grad" mener at det "at eleverne bliver kompetente til prøven i idræt" bliver opfyldt, efterfulgt af mellemtrinnet (25%) og indskolingen (17%).

FIGUR 16:

Vurdering af i hvilken grad forskellige formål med idrætsfaget bliver opfyldt for eleverne blandt idrætsunderviserne på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin, samt 7. – 9. klassetrin: at eleverne...

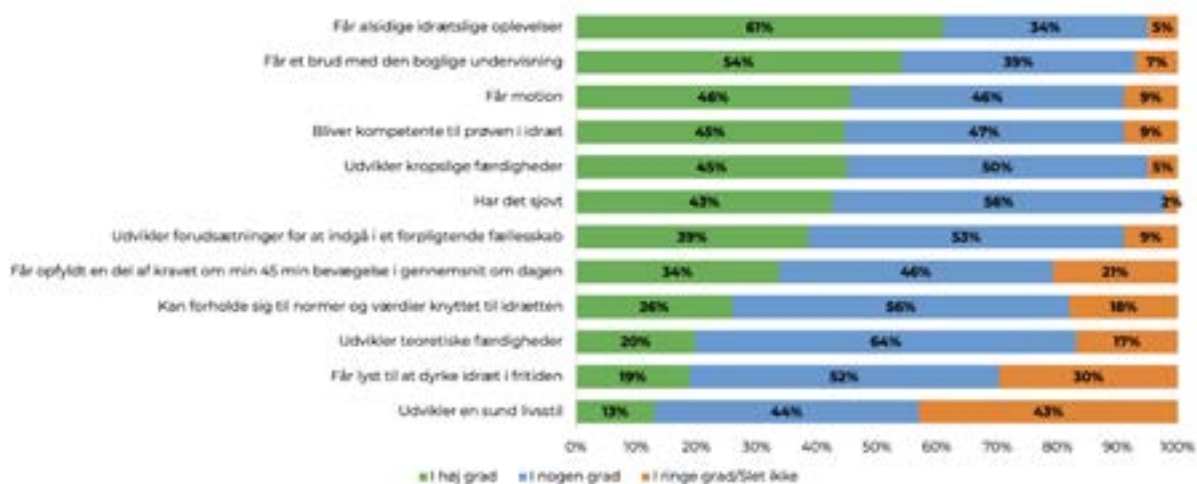
1. – 3. klasse (n = 84)

4. – 6. klasse (n = 111)

7. – 9. klasse (n = 221)

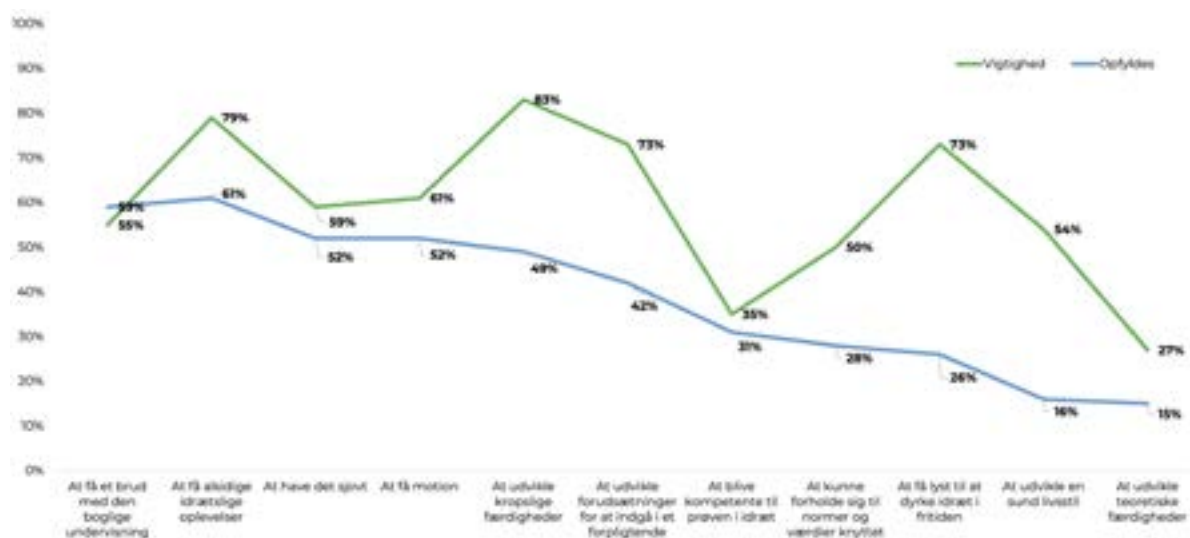

4.5 SAMMENHÆNGEN MELLEM VURDERING AF VIGTIGHED OG OPFYLDELSESGRAD AF FORMÅL

Af figur 17 ses sammenhængen imellem andelen af undervisere, der har svaret "i høj grad" på spørgsmålene omkring vigtigheden, versus opfyldelsesgraden af de forskellige formål med idrætsfaget. Heraf ses generelt god sammenhæng mellem andelen, der "i høj grad" finder et formål vigtigt, og mener det bliver opfyldt. Ved alle på nær ét formål er der flere der vurderer, at emnet "i høj grad" er vigtigt i forhold til hvor mange, der mener det "i høj grad" bliver opfyldt for eleverne. Den største forskel ses i forhold til, at "eleverne får lyst til at dyrke idræt i fritiden" (73% finder det "i høj grad" vigtigt vs. 26% der mener, at det bliver opfyldt), efterfulgt af, at "eleverne udvikler en sund livsstil" (54% vs. 16%), og at "eleverne udvikler kropslige færdigheder" (83% vs. 49%).

FIGUR 17:

Andel af idrætsundervisere der vurderer, at følgende formål med idrætsfaget "i høj grad" er vigtige vs. bliver opfyldt for eleverne.

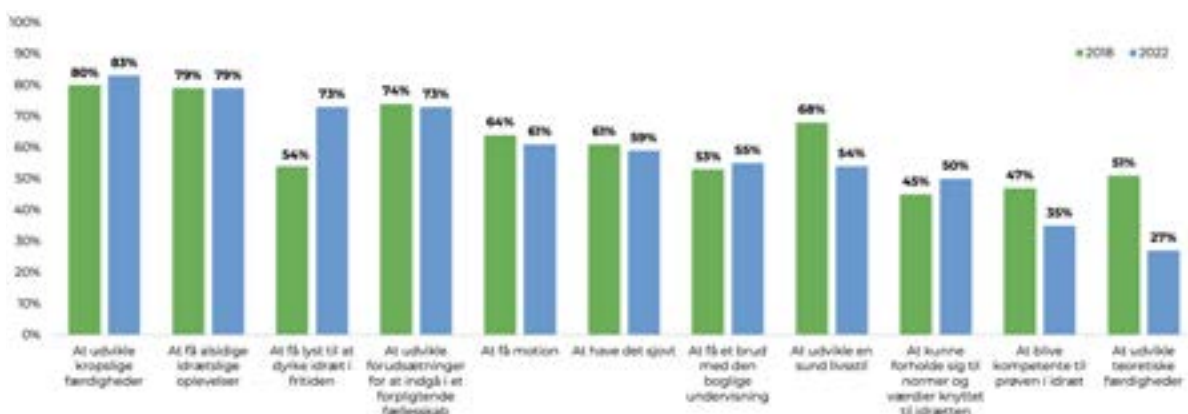

4.5.1 Sammenligning af vigtighed og opfyldelsesgrad af formål over tid

Andelen af undervisere, der "i høj grad" mener at forskellige formål med idrætsfaget er vigtige i SPIF-18 og SPIF-22, ses i figur 18. Heraf ses det, at andelen af undervisere, der "i høj grad" finder det vigtigt at "eleverne får lyst til at dyrke idræt i fritiden" er steget fra 54% i 2018 til 73% i 2022. Ligeledes ses en lille stigning i forhold til vigtigheden af, at "eleverne kan forholde sig til normer og værdier knyttet til idrætten", hvilket 45% "i høj grad" fandt vigtigt i 2018 mod 50% i 2022. Derimod er andelen af undervisere, der "i høj grad" fandt det vigtigt at "eleverne udvikler teoretiske færdigheder" faldet fra 51% i 2018 til 27% i 2022. Den samme tendens ses i forhold til vigtigheden af at "eleverne udvikler en sund livsstil" (fra 68% i 2018 til 54% i 2022), og vigtigheden i at "eleverne bliver kompetente til prøven i idræt" (fra 47% i 2018 til 35% i 2022). Ved de resterende aspekter ses ikke en signifikant forskel fra 2018 til 2022.

FIGUR 18:

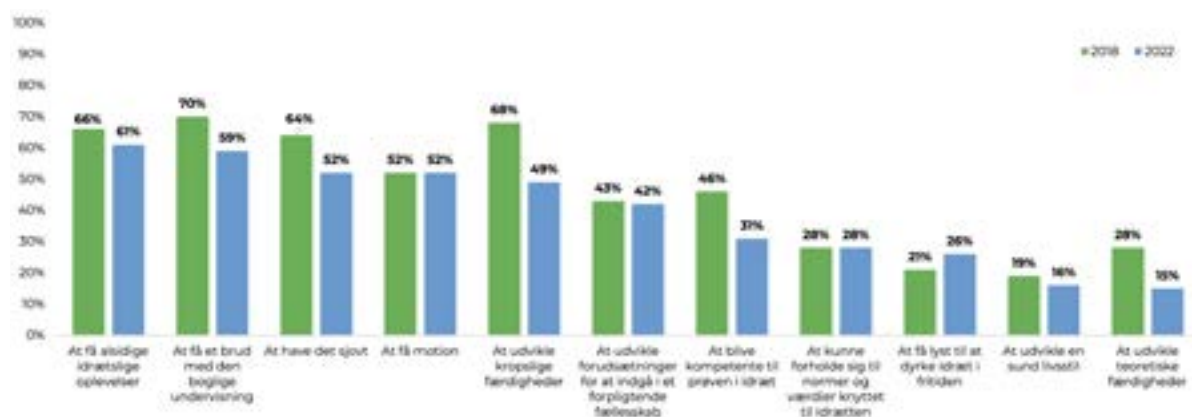
Udviklingen i andelen af idrætsundervisere (alle) der vurderede, at følgende formål med idrætsfaget "i høj grad" er vigtige.

Andelen af undervisere, der "i høj grad" mener forskellige formål med idrætsfaget bliver opfyldt for eleverne ses af figur 19. Heraf ses det, at andelen af undervisere, der "i høj grad" finder at "eleverne får lyst til at dyrke idræt i fritiden" bliver opfyldt for eleverne, er steget fra 21% i 2018 til 26% i 2022. Derimod er andelen af undervisere, der "i høj grad" finder, at det "at eleverne får et brud med den boglige undervisning" bliver opfyldt for eleverne er faldet fra 70% i 2018 til 59% i 2022. Den samme tendens ses i forhold til opfyldelsesgraden af, at "eleverne har det sjovt" (fra 64% i 2018 til 52% i 2022), "udvikler kropslige færdigheder" (fra 68% i 2018 til 49% i 2022), "udvikler teoretiske færdigheder" (fra 28% i 2018 til 15% i 2022), "får alsidige idrætslige oplevelser" (fra 66% i 2018 til 61% i 2022), og at "eleverne bliver kompetente til prøven i idræt" (fra 46% i 2018 til 31% i 2022). Ved de resterende aspekter ses ikke signifikante forskelle fra 2018 til 2022.

FIGUR 19:

Udviklingen i andelen af idrætsundervisere (alle), der vurderede, at følgende formål med idrætsfaget "i høj grad" bliver opfyldt for eleverne.

4.6 IDRÆTSUNDERVISERNES FORTOLKNING AF HVAD IDRÆTSFAGET BØR BIDRAGE TIL?

Adspurgte til hvad idrætsfaget kan, og hvad det bidrager med, udfolder underviserne adskillige nuancer af, hvad idrætsfaget kan og hvad det bidrager til. De fleste undervisere forklarer, at det "at dyrke kroppen" og at "udvikle elevernes kropslige færdigheder" er noget af det vigtigste i faget. Ifølge størstedelen af underviserne, bidrager idrætsfaget med at udvikle elevernes bevægelsesglæde og motivation for at indgå i et forpligtende fællesskab. Faget kan være et kærtkomment afbræk og give succesoplevelser for nogle af de elever, der er fagligt udfordrede i de boglige fag. Underviserne fremhæver i særdeleshed fællesskab, som noget helt særligt ved idrætsfaget:

” Det [idrætsfaget, red.] kan så mange ting. Det er en real game changer. Ja, det kan simpelthen få folk til blive rykket sammen socialt.” (Idrætsunderviser)

” Det er igennem de fællesskaber, vi skaber i idrætsundervisningen, at vi er med til at skabe en kontekst for, at det rent faktisk kan lade sig gøre at navigere i alt det her. For her bliver vi nødt til at sætte børnene i nogle situationer, hvor konflikter opstår. Og de bliver nødt til at kunne håndtere, at der er nogle, der løber hurtigere, og nogle, der løber langsommere, og nogle, der er gode til at gribe og dårlige til at gribe (...). De får ligesom en større forståelse af, at der er forskel på os alle sammen. Men vi skal stadig kunne navigere i den kontekst. Og der gør vi folkeskolen en kæmpestor tjeneste ved at vi sikrer, at børnene får en så alsidig idrætsudøvelse som overhovedet muligt, fordi så bliver de bedre klædt på.” (Idrætsunderviser)

Der er indikationer på, at de fleste af underviserne tillægger fagets fællesskabsdimension en særlig værdi. Det er herigennem, at eleverne får mulighed for at prøve kræfter med samarbejdet, på godt og ondt. Det er ligeledes igennem fællesskabet, at eleverne opnår erfaringer med forskellighed. Det er i fællesskabet, eleverne oplever at få og at tage ansvar for sig selv og for hinanden, fortæller underviserne. Adskillige af de interviewede undervisere giver udtryk for, at idrætsfaget har betydning for elevernes almene dannelse.

En af dem forklarer det således:

” Altså vi skal huske, at vi i folkeskolen både skal danne og uddanne vores elever. Og jeg synes, at det her fag, det repræsenterer rigtig mange forskellige begreber inden for det dannelsesaspekt.”
(Idrætsunderviser)

Citatet er en indikation på, at underviserne forstår og arbejder med idrætsfaget ud fra et dobbelt formål: Faget skal både danne og uddanne eleverne. Det er i særdeleshed fagets dannelsesmæssige aspekt, der fremhæves blandt mange af underviserne, som fagets primære formål. Dog betoner nogle af underviserne også vigtigheden af idrætsfagets uddannelsesmæssige aspekt. I praksis udspiller dette sig ved, at underviserne orienterer sig mod: at styrke elevernes idrætsfaglige viden, og at forberede eleverne til idrætsprøven. Derudover har det uddannelsesmæssige aspekt også betydning for fagets generelle status. En underviser fortæller:

” Det vigtigste det er, at de [eleverne, red.] udvikler kropslige færdigheder, udvikler forudsætninger for at indgå i et fællesskab og har mange alsidige oplevelser. (...) Men jeg må også sige, at det gav mig en anden dimension, da det blev til et eksamensfag. Ikke for mit eget vedkommende, men fra forældre og elevers forståelse af hvad det her er. Selvom det er et bræk i den boglige undervisning, jamen så er det stadigvæk et fag, der har sine mål og har sin ret. Det synes jeg var meget vigtigt.” (Idrætsunderviser)

Overordnet tegner der sig et billede af, at undervisernes fortolkning af, hvad idrætsfaget bør bidrage til, fordeler sig på et kontinuum mellem dannelse og uddannelse. Fagets dannelsesmæssige aspekt vægtes højest, men uddannelsesmæssige aspekt er ikke uden betydning.

4.7 OPSAMLING PÅ MÅLSÆTNINGER, FÆRDIGHEDS-/VIDENSMÅL OG FORMÅL

Målsætninger: Tre ud af fire undervisere sætter mål for idrætsundervisningen for klassen eller årgangen, som helhed. Anvendelsen er faldet over årene, dog med en lille stigning i 2018.

Færdigheds- og vidensmål: Målsætningerne handler i højere grad om færdighedsmål end vidensmål. Flere kvinder vurderer, at målsætningen ”i høj grad” handler om færdighedsmål. Det er i højere grad undervisere fra indskolingen, hvor målsætningen ”i ringe grad” eller ”slet ikke” handler om vidensmål. Andelen af undervisere, hvis målsætninger ”i høj grad” handler om færdighedsmål samt vidensmål er faldet fra 2018 til 2022.

Vigtigheden af forskellige formål med idrætsundervisningen: De formål med idrætsfaget flest undervisere har angivet ”i høj grad” er vigtige er, at ”eleverne udvikler kropslige færdigheder”, ”får alsidige idrætslige oplevelser”, ”får lyst til at dyrke idræt i fritiden” og at ”eleverne udvikler forudsætninger for at indgå i et forpligtende fællesskab”. De formål færrest undervisere har angivet ”i høj grad” er vigtige er, at ”eleverne får opfyldt en del af kravet om minimum 45 min. bevægelse i gennemsnit om dagen”, ”udvikler teoretiske færdigheder”, og at ”eleverne bliver kompetente til prøven i idræt”. Der er flere forskelle på besvarelserne set i forhold til undervisernes køn, alder, hvilket klassetrin de hovedsageligt underviser på samt skolens socioøkonomiske status.

Opfyldelsesgraden af forskellige formål med idrætsundervisningen: De formål med idrætsfaget flest undervisere har angivet ”i høj grad” bliver opfyldt er, at ”eleverne får alsidige idrætslige oplevelser”, ”får et brud med den boglige undervisning”, ”har det sjovt” og at ”eleverne får motion”. De formål færrest undervisere har angivet ”i høj grad” bliver opfyldt er, at ”eleverne udvikler teoretiske færdigheder”, ”udvikler en sund livsstil”, ”får lyst til at dyrke idræt i fritiden”, ”kan forholde sig til normer og værdier knyttet til idrætten” og at ”eleverne bliver kompetente til prøven i idræt”. Der er flere forskelle på besvarelserne set i forhold til undervisernes køn, alder, hvilket klassetrin de hovedsageligt underviser på, samt skolens socioøkonomiske status. Andelen af undervisere der ”i høj grad” finder det vigtigt at ”eleverne får lyst til at dyrke idræt i fritiden” samt at ”eleverne kan forholde sig til normer og værdier knyttet til idrætten” er steget fra 2018 til 2022. Der ses et fald fra 2018 til 2022 i andelen af undervisere, der ”i høj grad” fandt det vigtigt, at ”eleverne udvikler teoretiske færdigheder”, ”udvikler en sund livsstil” og ”bliver kompetente til prøven i idræt”.

Sammenhængen mellem vigtighed og opfyldelsesgrad: Ser man på sammenhængen mellem underviser-nes vurdering af vigtigheden, versus opfyldelsesgraden af de forskellige formål med idrætsfaget, er der god sammenhæng i forhold til, at "eleverne får et brud med den boglige undervisning", at de "har det sjovt", og at de "bliver kompetente til prøven i idræt". Ved alle andre formål er der flere der vurderer, at emnet "i høj grad" er vigtigt, i forhold til hvor mange der mener det "i høj grad" bliver opfyldt for eleverne.

5. IDRÆTSTIMERNES INDHOLD

I dette kapitel præsenteres først de kvantitative spørgeskemadata på, hvor mange undervisningsgange et typisk forløb i idrætsundervisningen varer. Herefter hvor ofte underviserne anvender færdigheds- og vidensområderne, så som boldbasis og boldspil, natur og udeliv osv. i deres undervisning, samt udviklingen heraf gennem årene. Afslutningsvis præsenteres de kvalitative data om, hvad underviserne fortæller om indholdet i idrætstimerne. Det skal bemærkes, at der er områder i Fælles Mål, som ikke skal undervises i på alle klassetrin (for eksempel skal der kun undervises i vandaktiviteter/svømning på mellemtrinnet).

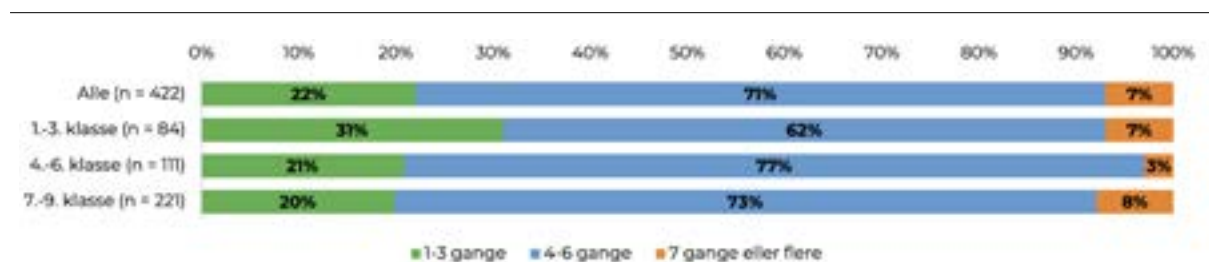
5.1 FÆRDIGHEDS- OG VIDENSOMRÅDER I IDRÆTSUNDERVISNINGEN

Figur 20 viser fordelingen af, hvor mange undervisningsgange et typisk forløb i idrætsundervisningen varer. Heraf ses det, at for 71% varer et typisk forløb 4-6 undervisningsgange, for 22% varer det "1-3 gange", og for 7% varer det "7 gange eller flere".

Køn/alder/socioøkonomisk status: Der er ingen signifikante forskelle på køn, alder (over/under 50 år) eller skolens SES.

FIGUR 20:

Længde på et typisk forløb i idrætsundervisningen (antal gange).

Underviserne blev spurgt til, hvor ofte deres idrætstimer indeholder forskellige færdigheds- og vidensområder (figur 21). Heraf fremkom det, at det idrætstimerne oftest indeholder er "samarbejde og ansvar" (52%), "fysisk aktivitet/fysisk træning" (41%), "boldspil og boldbasis" (36%) og "kropsbasis" (27%). De færdigheds- og vidensområder flest undervisere anvender "sjældent" eller "aldrig", er "vandaktiviteter" (86%), "natur- og udeliv" (78%), "ordkendskab/sprog og skriftsprog" (60%) og "idrætten i samfundet" (55%).

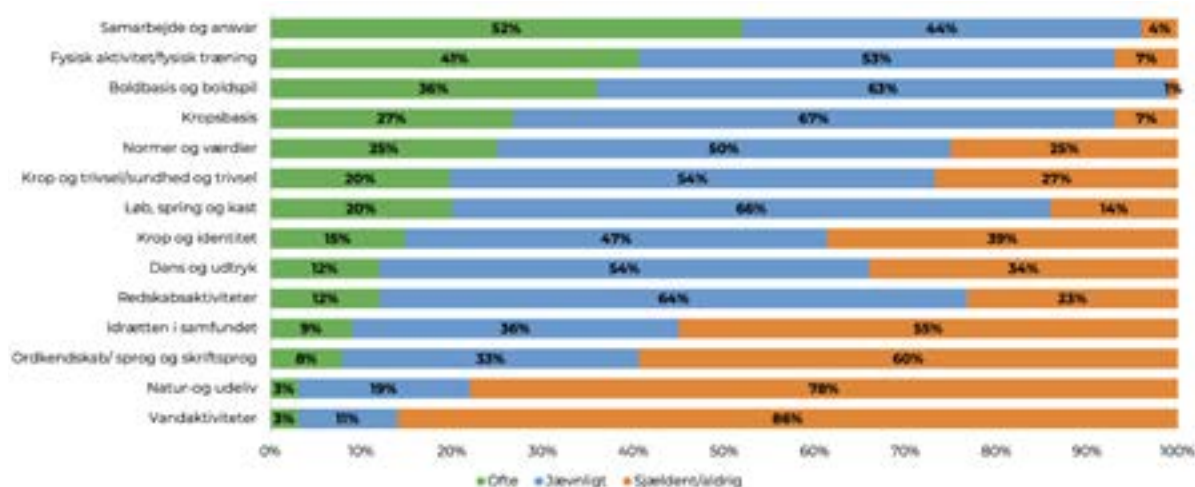
Køn: Der er ingen signifikant forskel på indholdet blandt mænd og kvinder.

Alder: Der er signifikant flere undervisere, der er over 50 år (32%), der "ofte eller "jævnligt" anvender "natur- og udeliv", set i forhold til undervisere, der er under 50 år (18%). Ligeledes er der signifikant flere undervisere, der er over 50 år (86%), der "ofte eller "jævnligt" anvender "normer og værdier", set i forhold til undervisere, der er under 50 år (72%).

Skolens socioøkonomiske status (SES): I forhold til skolens SES ses det, at der er flest undervisere fra skoler med "over middel" (88%) og "middel" SES (90%), i forhold til "under middel" SES (80%), der "ofte" eller "jævnligt" anvender "løb, spring og kast" i idrætstimerne. Der er flest undervisere fra skoler med "middel" SES (97%), derefter "over middel" SES (94%), og endeligt "under middel" SES (90%), der "ofte" eller "jævnligt" anvender "fysisk aktivitet/fysisk træning" i idrætstimerne.

FIGUR 21:

Anvendelsen af forskellige færdigheds- og vidensområder i idrætstimerne blandt alle idrætsunderviserne (n = 475).

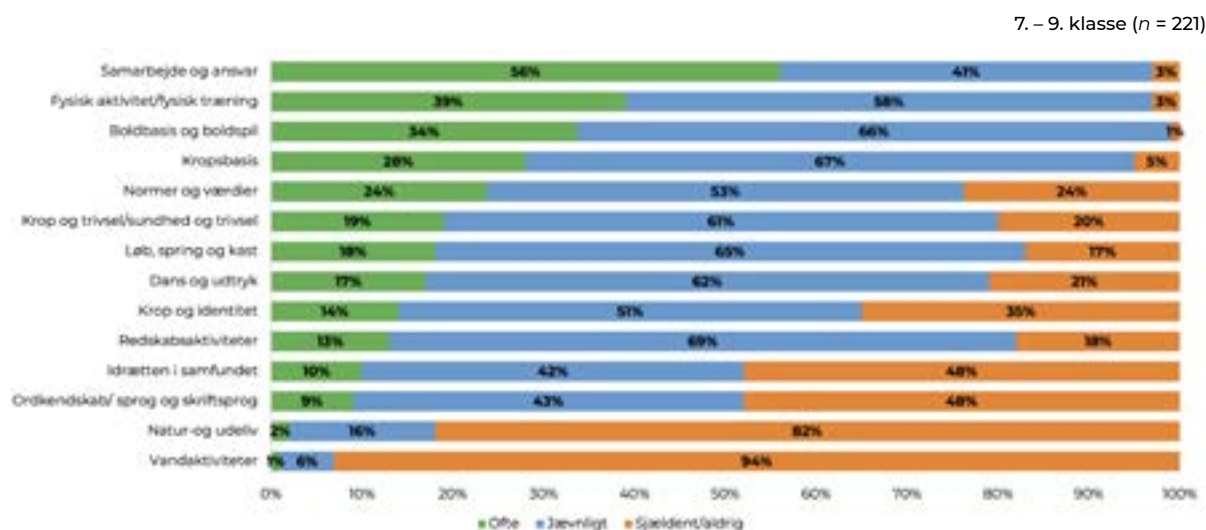
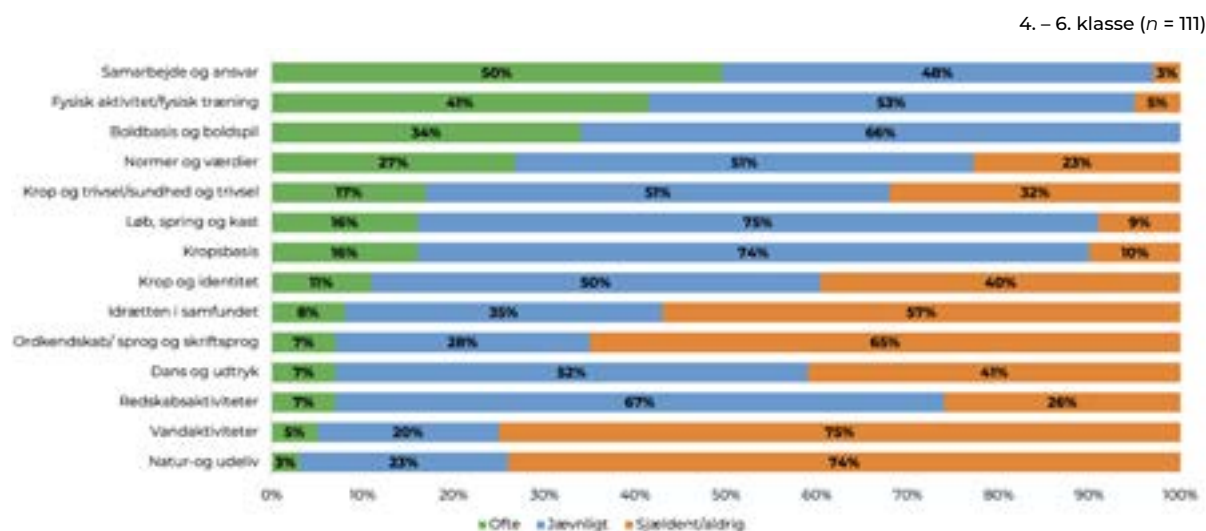
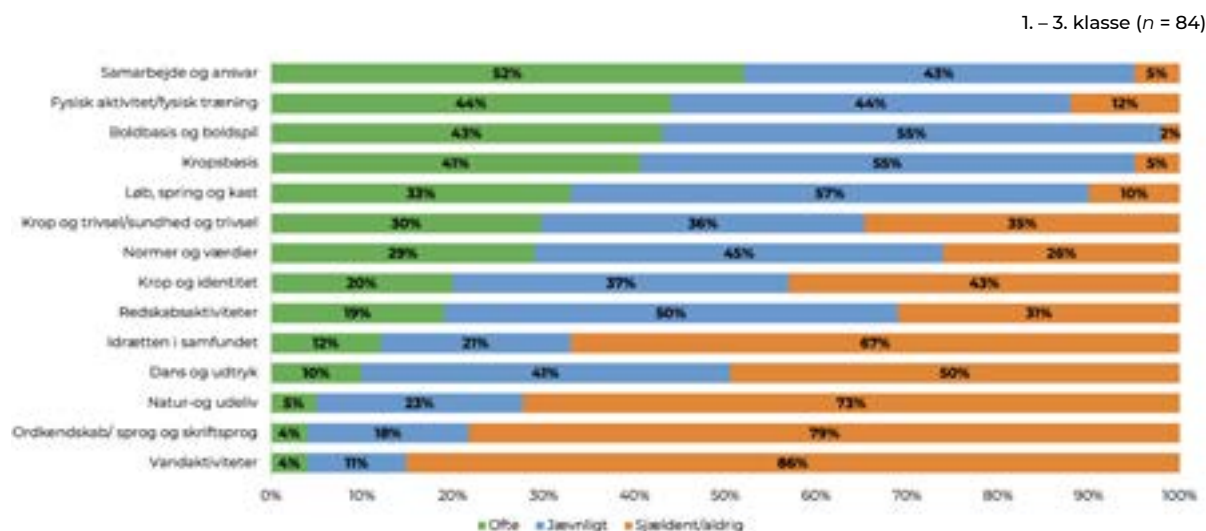

Klassetrin:

- Ses anvendelsen på tværs af klassetrin ses det, at i forhold til følgende færdigheds- og vidensområder, anvendes disse mindst i indskoling efterfulgt af mellemtrinnet og mest i udskoling: "dans og udtryk" (51%/ 59%/ 79%), "idrætten i samfundet" (33%/ 43%/ 52%) samt "ordkendskab/sprog og skriftsprog" (12%/ 35%/ 52%). "Fysisk aktivitet/fysisk træning" anvendes mindst i indskoling (88%) set i forhold til på mellemtrinnet (94%) og udskoling (97%).
- Følgende færdigheds- og vidensområder anvendes i højere grad blandt undervisere i indskoling og på mellemtrinnet, set i forhold til udskoling: "løb, spring og kast" (90%/ 91%/ 83%), samt "natur og udeliv" (28%/ 26%/ 18%).
- "Vandaktiviteter" anvendes mest på mellemtrinnet (25%), efterfulgt af indskoling (15%), og mindst i udskoling (7%).
- Følgende anvendes mest blandt undervisere i udskoling, i forhold til undervisere på mellemtrinnet og i indskoling: "redskabsaktiviteter" (82%/ 74%/ 69%) samt "krop og trivsel/sundhed og trivsel" (80%/ 68%/ 66%) (figur 22).

FIGUR 22:

Anvendelsen af forskellige færdigheds- og vidensområder i idrætstimerne blandt idrætsunderviserne på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin.

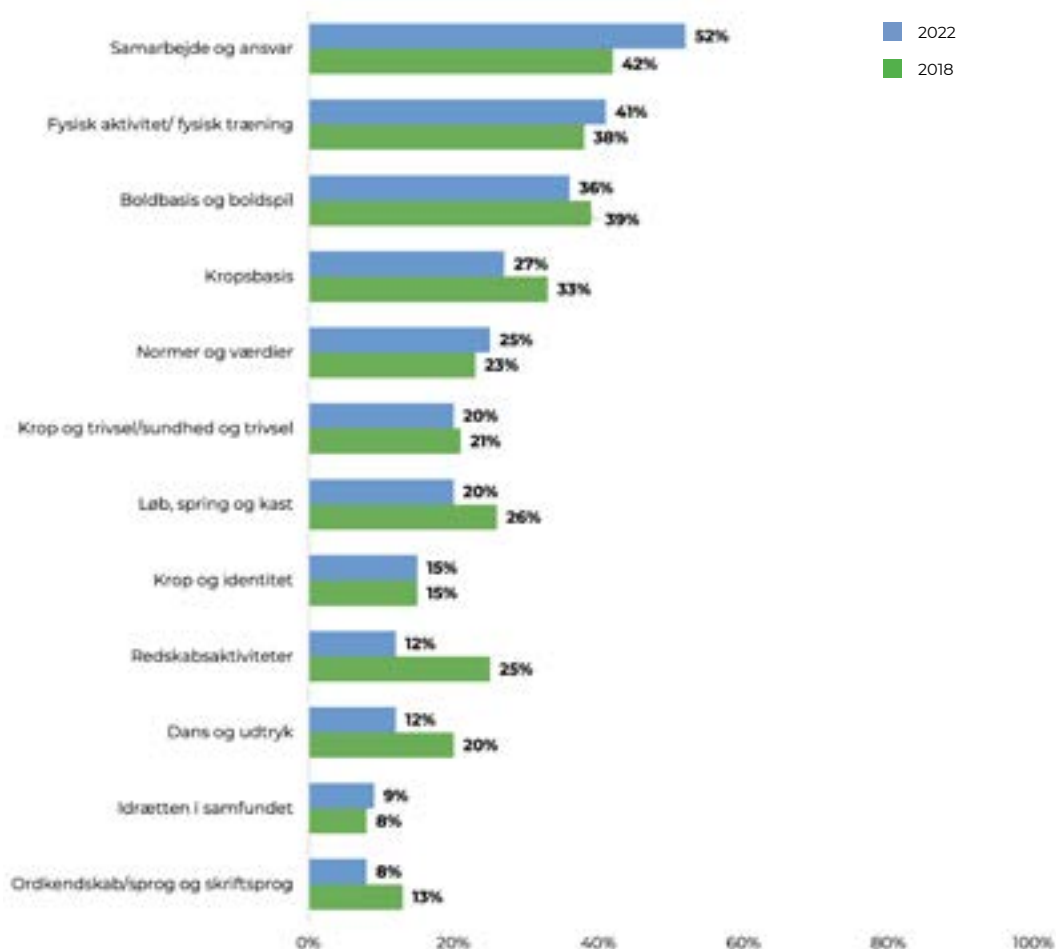

5.2 UDVIKLING: FÆRDIGHEDS- OG VIDENSOMRÅDER

Sammenligner man andelen af undervisere, der ofte anvendte disse færdigheds- og vidensområder i 2018 med 2022 (figur 23) ses det, at der i 2022 ses en øget anvendelse af "samarbejde og ansvar" (52%) i forhold til 2018 (42%), men en nedgang i andelen der "ofte" anvender "kropsbasis", "løb, spring og kast", "redskabsaktiviteter", "dans og udtryk" samt "ordkendskab/sprog og skriftsprog" i 2022 set i forhold til 2018. Anvendelsen af de resterende færdigheds- og vidensområder på tværs af data fra SPIF-18 og SPIF-22 er forholdsvis uændret.

FIGUR 23:

Udviklingen i andelen af idrætsundervisere (alle) der ofte anvender følgende færdigheds- og vidensområder i idrætstimerne. Bemærk, at figuren er blevet opdateret efter rapportens udgivelse.

5.3 HVAD FORTÆLLER IDRÆTSUNDERVISERNE OM IDRÆTSTIMERNES INDHOLD?

Størstedelen af underviserne forklarer, at det primært er færdigheds- og vidensområderne indenfor kompetenceområdet "alsidig idrætsudøvelse", som danner rammen for indholdet i idrætstimerne. Herudover indgår et eller flere færdigheds- og vidensområder fra "krop, træning og trivsel" samt "idrætskultur og relationer" ofte i idrætstimerne. Ifølge underviserne bliver færdigheds- og vidensområderne prioriteret og fordelt over et eller flere skoleår. Fordelingen over flere skoleår giver mulighed for at lave længere undervisningsforløb med en højere grad af fordybelse, hvilket nogle af underviserne har gode erfaringer med. De fleste af underviserne er yderst opmærksomme på, at indholdet i timerne skal afspejle idrætsfagets alsidighed, så eleverne får alsidige kompetencer med fra undervisningen. Derfor er underviserne også meget bevidste om, at færdigheds- og vidensområdet "boldbasis og boldspil" hverken skal have en særstatus eller en overrepræsentation i undervisningen.

Af tabel 4 på næste side fremgår det, hvordan hovedparten af de interviewede idrætsundervisere oplever at operationalisere udvalgte områder fra Fælles Mål i undervisningen.

TABEL 4:

Idrætsundervisernes oplevelser af hvordan de operationaliserer områder fra Fælles Mål i undervisningen

KOMPETENCE-OMRÅDE	FÆRDIGHEDS- OG VIDENS-OMRÅDER	IDRÆTSUNDERVISERNE FORTÆLLER ...
ALSIDIG IDRÆTS-UDØVELSE	Boldbasis og boldspil	Det er nemt at sætte boldspilsaktiviteter i gang, og det er en "nem vej til succes" blandt en stor gruppe af eleverne. Boldspil vækker en høj grad af genkendelighed og fortrolighed blandt både elever og undervisere, blandt andet på grund af deres erfaringer fra foreningsidrætten. Dog har boldspilsaktiviteter en tendens til at blive konkurrenceprægede, hvilket kan have en ekskluderende effekt på nogle elever. Derudover er der stor forskel på boldbasis og de færdige boldspil, hvilke særligt de foreningsaktive boldspillere skal støttes i at forstå.
	Dans og udtryk	Det kræver megen forberedelse at udarbejde koreografier, og det er svært at undervise i dans og udtryk. Det stiller store krav til underviserens idrætsfaglige egenfærdigheder. Det kræver mod, vilje og vedholdenhed "at gå forrest" og "sætte sig selv i spil" overfor eleverne. Elevernes motivation er ofte alders- og kønsbetinget, og det kan være forbundet med en del elevmodstand at undervise i dans og udtryk. Området inviterer til et øget samarbejde på tværs af underviserne, hvor de dansekyndige undervisere hentes ind til at forestå undervisningen for sine kollegaer.
	Redskabsaktiviteter	Området har et iboende sikkerhedsaspekt, som kræver megen opmærksomhed, og der er stor forskel i undvisernes fortrolighed med "sikkerheden". Det er fysisk krævende for underviserne at bedrive redskabsaktiviteter, da de oftest selv agerer "modtagere". Det er forberedelsestungt at undervise i dette område: Det tager tid at udtænke og stille stationer op, som imødekommer et højt sikkerheds- og aktivitetsniveau, samt sikrer et fagligt udbytte for så mange elever som muligt. Det er særligt udfordrende at få flyttet redskaberne i de yngste klasser, idet eleverne ikke har de nødvendige fysiske forudsætninger. Det kan være forbundet med elevmodstand at undervise i dette område, da der ofte indgår en stor del kropslig kontakt, og en stor del af eleverne oplever at skulle "overvinde sig selv" i forhold til dette.
	Kropsbasis	Det er et meget "bredt" indholdsområde, som både mange undervisere og elever kan have svært ved at adskille fra de øvrige områder. Underviserne oplever, at kropsbasis kan virke "basal", hvilket kan gøre det svært at definere, hvornår der eksplicit undervises i dette område.
	Løb, spring og kast	Indholdsområdet er nemt at tilgå, da undervisningen kan gennemføres mange forskellige steder. Området har en naturlig kobling til idrætsundervisningens "udesæson". Det stiller krav til underviserens egne færdigheder at undervise i løb, spring og kast, da det er et krav, at underviseren har "styr på teknikken".
	Natur- og udeliv	En vigtig forudsætning for undervisningen i dette område er, at naturen er tæt på og tilgængelig. Det er tidskrævende for underviserne at planlægge og klargøre relevante aktiviteter. Størstedelen af underviserne gør ofte brug af orienteringsløb indenfor dette område. Undervisningen i natur- og udeliv kræver, at der er stillet de rette tids-, sikkerhedsmæssige og materielle ressourcer til rådighed. Området nedprioriteres ofte, da det kan fravælges til idrætsprøven.

KROP, TRÆNING OG TRIVSEL	Fysisk træning	Ifølge underviserne, har alle, både elever og undervisere, kropslige forudsætninger for fysisk træning. Af denne grund oplever de fleste undervisere, at indholdsområdet er "nemt at gå til" og det dermed også er uden de store udfordringer at undervise i.
	Idrætten i samfundet	Indenfor dette område oplever mange af underviserne, at der ligger en naturlig anledning til at udnytte "Åben skole-samarbejdet", hvilket gøres ved at invitere eller besøge de lokale klubber og idrætsforeninger. Dette er dog både tids- og ressourcekrævende, hvorfor det kræver en målrettet indsats at føre "Åben skole-samarbejdet" ud i livet. Indholdsområdet indbyder også til, at der kan anlægges et samfundsmæssigt perspektiv i idrætsundervisningen. Dog er der risiko for, at området hurtigt bliver for teoretisk og for lidt praktisk, hvorfor underviserne oplever det som "fluffy og abstrakt".
IDRÆTS-KULTUR OG RELATIONER	Ordkendskab	Dette indholdsområde kobler hovedparten af underviserne til arbejdet med idrættens fagsprog. Underviserne oplever, at de selv skal udvælge og definere, hvilke fagbegreber, de mener er relevante for netop deres undervisning. De udtrykker, at der kan være tvivl om "hvad et fagsprog egentlig er", og de adresserer en mangel på mere tydelighed omkring, hvilke specifikke fagbegreber eleverne egentlig skal kunne. En stor del af underviserne understreger, at idræt er et kropsligt fag, men at fagbegreberne giver eleverne mulighed for "at score lidt til prøven".

Der tegner sig et billede af, at idræstimerne indhold er struktureret ud fra Fælles Mål. Derudover lægger de fleste af underviserne ikke skjul på, "at man skal kunne meget" som idrætsunderviser, og at underviserens idrætslige formåen og egne interesser kan have en direkte indflydelse på udvælgelsen af idræstimerne indhold. Nogle af underviserne fortæller også, at de i større eller mindre omfang arbejder med fælles temaer i undervisningen. Dette sker i særdeleshed i udskolingen, hvor de fælles temaer fungerer som en sammenkobling af to indholdsområder. For nogle af underviserne er det stadig et relativt nyt fænomen at arbejde med temabaseret idrætsundervisning. Flere af underviserne fortæller, at der kan ligge et uforløst potentiale i at lade de overordnede temaer udgøre den røde tråd i idrætsundervisningen, og på den måde være den naturlige kobling mellem de forskellige indholdsområder.

5.4 OPSAMLING PÅ FÆRDIGHEDS- OG VIDENSOMRÅDER

De færdigheds- og vidensområder idræstimerne oftest indeholder er "samarbejde og ansvar", "fysisk aktivitet/fysisk træning", "boldspil og boldbasis" og "kropsbasis". De færdigheds- og vidensområder flest undervisere anvender "sjældent eller aldrig" er "vandaktiviteter", "natur- og udeliv", "ordkendskab/sprog og skriftsprog" og "idrætten i samfundet". Det er i højere grad undervisere, der er over 50 år, der "ofte" eller "jævnligt" anvender "natur- og udeliv" samt "normer og værdier". Det er i højere grad undervisere fra skoler med SES "over middel" eller "middel" der "ofte" eller "jævnligt" anvender "løb, spring og kast" og "fysisk aktivitet/fysisk træning" i idræstimerne.

På tværs af klassetrin ses det, at i forhold til følgende færdigheds- og vidensområder, anvendes disse mindst i indskolingen, efterfulgt af mellemtrinnet og mest i udskolingen, "dans og udtryk", "idrætten i samfundet" samt "ordkendskab/sprog og skriftsprog". "Fysisk aktivitet/fysisk træning" anvendes mest i indskolingen og på mellemtrinnet, set i forhold til udskolingen. "Løb, spring og kast" samt "natur og udeliv" anvendes mest i indskolingen og på mellemtrinnet, set i forhold til udskolingen. "Vandaktiviteter" anvendes mest på mellemtrinnet, efterfulgt af indskolingen, og mindst i udskolingen. "Redskabsaktiviteter" samt "krop og trivsel/sundhed og trivsel" anvendes mest blandt undervisere i udskolingen, i forhold til undervisere på mellemtrinnet og i indskolingen.

I 2022 var der en øget anvendelse af samarbejde og ansvar i forhold til 2018, men en nedgang i andelen der "ofte" anvender "redskabsaktiviteter", "dans og udtryk", "kropsbasis", "løb, spring og kast", samt "ordkendskab/sprog og skriftsprog" i 2022, set i forhold til 2018. Anvendelsen af de resterende færdigheds- og vidensområder på tværs af data fra SPIF-18 og SPIF-22 er forholdsvis uændret.

6. LÆREPROCESSER OG TEORI I IDRÆTSTIMERNE

I dette kapitel præsenteres først undersøgelsens resultater, i forhold til anvendelsen af forskellige handleformer i idrætsundervisningen, såsom hvorvidt man lader eleverne lytte til, læse om, skrive om idræt osv. Dernæst præsenteres data på undervisernes vurdering af, hvor stor del af den effektive undervisningstid eleverne bruger på aktiviteter i bevægelse, og dernæst graden af lektier, der anvendes i idræt. Endeligt præsenteres de kvalitative data om, hvad underviserne fortæller om, hvordan de anvender teori samt læreprocesser i idrætsundervisningen.

6.1 ANVENDELSEN AF FORSKELLIGE HANDLEFORMER I IDRÆTSUNDERVISNINGEN

Underviserne blev spurgt til, hvor ofte eleverne anvender forskellige handleformer i idrætsundervisningen, i forhold til fagets vidensområder og mål. De handleformer der oftest bliver anvendt i de fleste eller alle lektioner er, at "eleverne kropsliggør" (37%), "taler om" (35%) eller "reflekterer over" (34%) idrætsundervisningen (figur 24). Derimod er der flest undervisere, der har angivet, at eleverne "aldrig" skriver om (78%), lytter til (72%) eller læser om (69%) idræt.

Køn/ alder: Der er ingen signifikante forskelle på køn og alder (over/under 50 år).

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler set i forhold til skolens SES.

FIGUR 24:

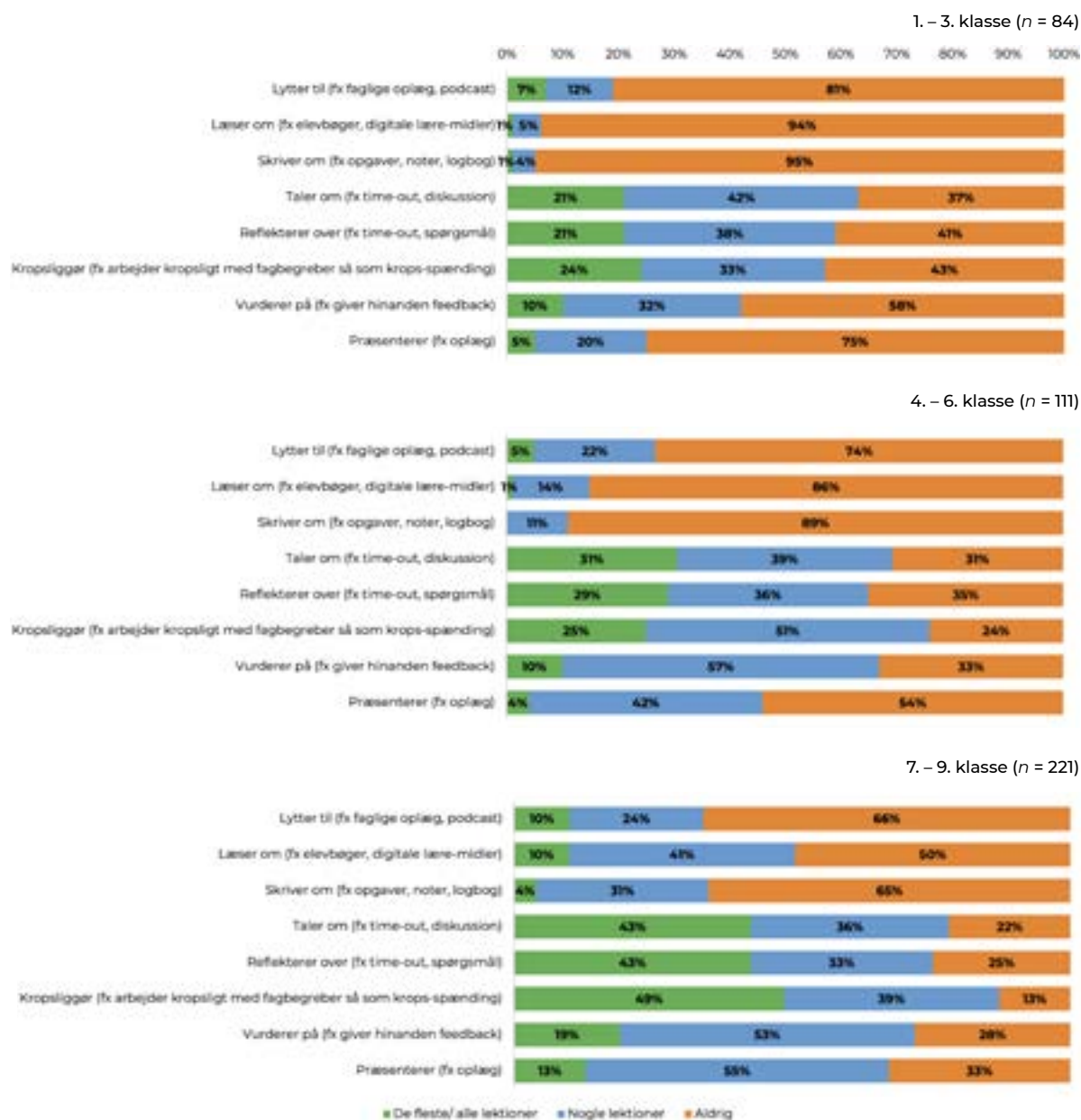
Idrætsundervisernes (alle) anvendelse af forskellige handleformer i idrætsundervisningen, hvor eleverne... (n = 460).

Klassetrin: Ses fordelingen af svarene opdelt på indskoling, mellemtrin og udskoling viser det, at anvendelsen af alle handleformer er mest udbredt blandt undervisere i udskoling, herefter på mellemtrinnet og mindst i indskoling (figur 25 på næste side).

FIGUR 25:

Idrætsundervisernes (på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin) anvendelse af forskellige handleformer i idrætsundervisningen, hvor eleverne...

6.2 ANDEL AF UNDERVISNINGSTID PÅ AKTIVITETER I BEVÆGELSE

Underviserne blev spurgt til "Idrætsfaget er primært et aktivt fag med fysisk aktivitet og bevægelse både individuelt og i samspil med andre. Hvor stor del af din effektive undervisningstid (ekskl. bad og omklædning) bruger eleverne på aktiviteter i bevægelse?". Knap halvdelen (48%) vurderer, at 80-100% af tiden bruges på aktiviteter i bevægelse, 42% mener at 60-79% af tiden anvendes hertil, og 10% at under 40% af tiden anvendes på aktiviteter i bevægelse (figur 26).

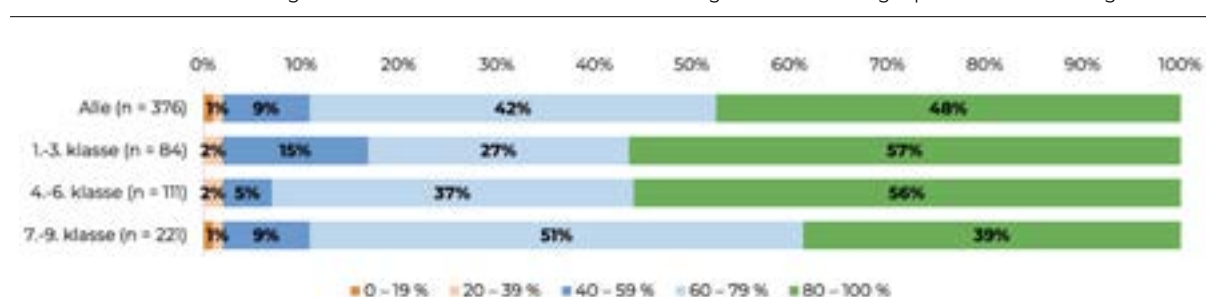
Køn/alder: Der er ingen signifikante forskelle på køn og alder (over/under 50 år).

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler set i forhold til skolens SES.

Klassetrin: Der er flere i indskoling og på mellemtrinnet, der vurderer den højeste andel af bevægelse (80-100%), set i forhold til udskoling.

FIGUR 26:

Idrætsunderviseres vurdering af hvor stor del af den effektive undervisningstid eleverne bruger på aktiviteter i bevægelse.

Af figur 27 ses det, at 34% af underviserne vurderer, at de har idræstimer (eller dele af idræstimer), der udelukkende er teoretiske og adskilt fra den fysisk aktive praksis (f.eks. i et almindeligt klasselokale).

Køn/alder: Der er ingen signifikante forskelle på køn og alder (over/under 50 år).

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler, set i forhold til skolens SES.

Klassetrin: Der ses en forskel i forhold til klassetrin, hvor der er markant færre der bedriver denne slags undervisning i indskoling (4%), set i forhold til mellemtrinnet (26%) og udskoling (53%) (figur 27).

FIGUR 27:

Udbredelsen af anvendelsen af idræstimer (eller dele af idræstimer), der udelukkende er teoretiske og adskilt fra den fysisk aktive praksis.

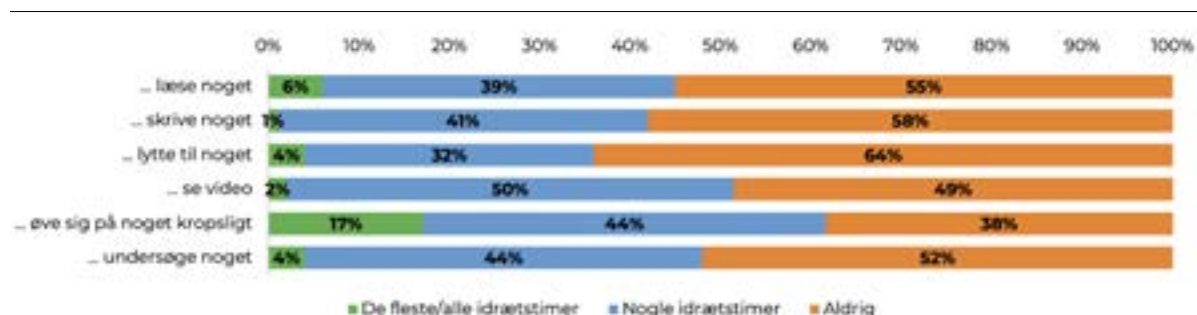
6.3 LEKTIER I IDRÆT

Som noget nyt i SPIF rapporterne er underviserne i år blevet spurgt til, hvor ofte de giver lektier for i idræt, hvor eleverne skal "læse noget", "skrive noget", "lytte til noget", "se video", "øve sig på noget kropsligt" eller skal "undersøge noget" (figur 28). Det ses, at den måde hvorpå der oftest gives lektier for i idræt, er hvor eleverne skal "øve sig på noget kropsligt" (17% anvender dette til "de fleste/alle idrætstimer" og 44% til "nogle idrætstimer"). Herefter anvendes lektier, hvor eleverne skal "se video" (2%/ 50%), "undersøge noget" (4%/ 44%), "læse noget" (6%/ 39%), "skrive noget" (1%/ 41%) eller "lytte til noget" (4%/ 32%).

Køn/alder/socioøkonomiske status: Der er ingen signifikante forskelle på køn, alder (over/under 50 år) eller skolens SES.

FIGUR 28:

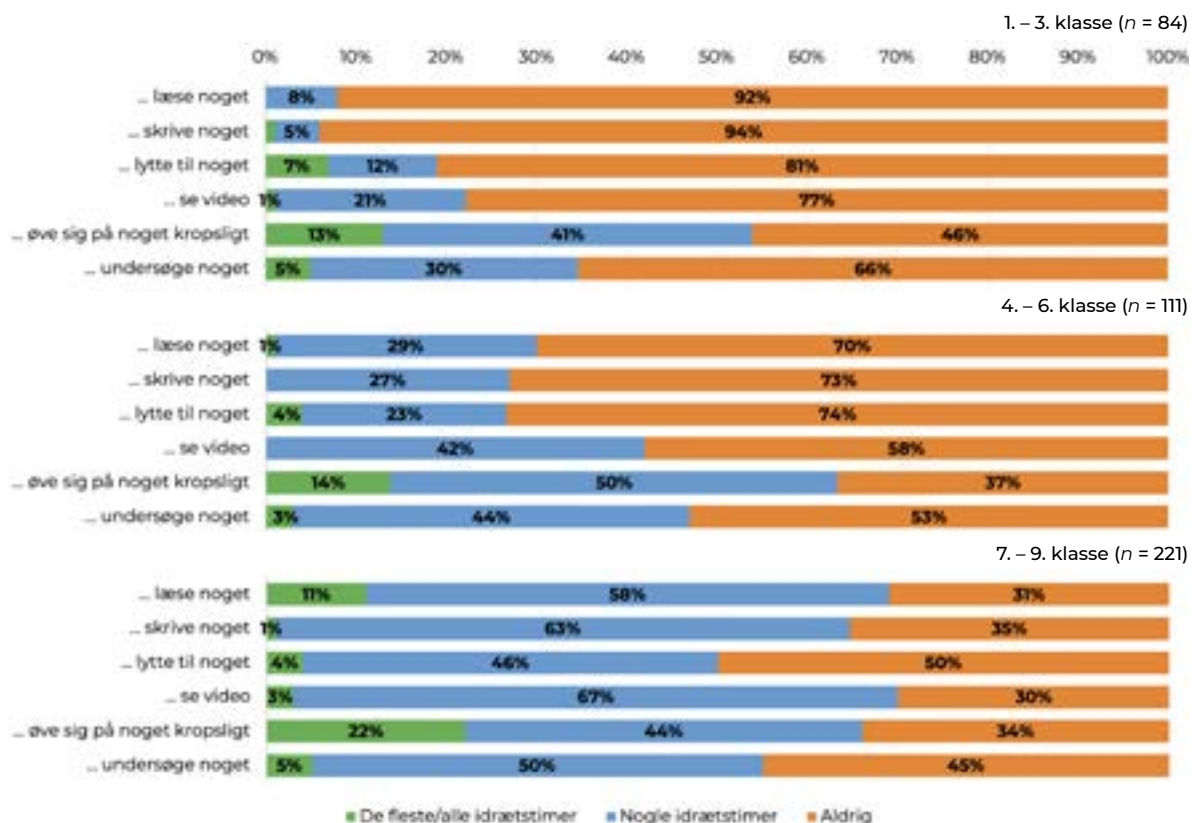
Udbredelsen af idrætsundervisernes (alle) omfang af at give lektier for i idræt, hvor eleverne skal... (n = 450).

Klassetrin: Ses fordelingen af svarene opdelt på indskoling, mellemtrin og udskoling ses det, at anvendelsen af alle typer af lektier i idræt er mest udbredt blandt undervisere i udskoling, herefter på mellemtrinnet og mindst i indskoling. Denne forskel er statistisk signifikant for alle aspekter bortset fra lektier, hvor "eleverne skal øve sig på noget kropsligt" (figur 29).

FIGUR 29:

Udbredelsen af idrætsundervisernes (på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin) omfang af at give lektier for i idræt, hvor eleverne skal...

Svarene på spørgsmålene i dette kapitel kan ikke sammenlignes med tidligere SPIF-rapporter, da de blev stillet første gang i SPIF-22.

6.4 HVAD FORTÆLLER IDRÆTSUNDERVISERNE OM ANVENDELSE AF TEORI I IDRÆTSTIMERNE?

I de gennemførte interviews blev underviserne adspurgt direkte til, hvordan de arbejder med teori i deres undervisning. Størstedelen af underviserne bruger ordet "teori" som en samlet betegnelse for idrætsfagets fagbegreber. Mange af underviserne forklarer, at teorien udgør "idrættens sprog", som medvirker til at sprogliggøre og skabe sammenhæng til den kropslige udøvelse. De fleste undervisere fremhæver vigtigheden af idrætsfagets praksisdimension, som har en kraftig påvirkning på, hvordan underviserne forstår og arbejder med teori i dagligdagen. En af underviserne forklarer:

” Teorien det er jo mere en forståelse, en refleksion, en viden om din krop. Men som sagt handler teori ikke om, at du skal læse 15 sider... Det kan jo også godt være, at teorien blev overbragt til dig mundtligt i sammenhæng med, at du laver noget.” (Idrætsunderviser)

For underviserne handler det om at gøre teorien til en aktiv og funktionel del af undervisningen. Det gør de blandt andet ved at arbejde med teori som en integreret del af undervisningen, gerne understøttet med visuelle modeller og figurer. En stor del af underviserne fortæller, at de ofte gør brug af timeouts og korte refleksionsøvelser i undervisningen, hvori der arbejdes med at koble teori til praksis og vice versa. Dette sker planlagt eller spontant.

” Der opstår jo også gode spørgsmål undervejs - bevidst eller ubevidst fra elevernes side. Så bruger jeg det [teori, red.] selvfølgelig, når forundringerne eller spørgsmålene eller besværlighederne opstår.” (Idrætsunderviser)

Mange af underviserne fortæller, at de bruger teori, hvor det (spontant eller planlagt) giver mening for dem i undervisningen. Nogle af dem starter nye undervisningsforløb op med præsentation af et "teoretisk grundlag", som bruges undervejs i forløbet. Andre bruger teori i forbindelse med repetition og opsamling. Nogle af underviserne gør brug af teoretiske undervisningssessioner, mere eller mindre afkoblet fra den kropslige udøvelse. Dette sker efter behov og på de ældste klassetrin. Ifølge flere undervisere er det vigtigt, at teori i undervisningen bliver tilpasset aldersgruppen, og at der er forskel på elevernes aldersmæssige og kognitive niveau. Hovedparten af underviserne peger på, at det teoretiske fokus i faget stiger i takt med, at eleverne nærmer sig 9. klasse (se desuden figur 24). Flere undervisere oplever, at fagets teoretiske dimension fylder meget i de ældste klasser, grundet prøven. Der tegner sig et billede af, at nogle af underviserne oplever en teoretisk ubalance mellem indskoling-mellemtrin og udskoling og det øgede idrætsteoretiske fokus kan virke som en unaturlig add-on for nogle af underviserne. Flere af underviserne indikerer, at det kræver mod og vilje at arbejde med teori som en naturlig og integreret del af idrætsundervisningen på alle klassetrin.

” Vi har haft nogle diskussioner i faggruppen i idræt på min skole. (...) Jeg har hele tiden plæderet for, at jeg gerne ville have noget mere teori ind i indskoling og på mellemtrinnet. Og der er lærerne lidt bange for at tage det ind, fordi de er bange for at ødelægge idrætsfaget for eleverne. Og det er jo hvis man anskuer faget som et aktivitetsfag. Og det gør vi. Det er selvfølgelig også en del af idræt, at vi ikke skal snakke det hele væk. Men vi kan godt proppe lidt ind hist og pist. Det handler om at turde at kvalificere faget på den måde.” (Idrætsunderviser)

Citatet indikerer, at det ikke er uden udfordringer for underviserne at anlægge og praktisere et teoretisk perspektiv på idrætsfaget. Underviserne fortæller, at det kræver samarbejde, øvelse og tilvænning for såvel undervisere, elever som forældre, at der arbejdes med teori i idrætsundervisningen.

6.5 HVAD FORTÆLLER IDRÆTSUNDERVISERNE OM LÆREPROCESSER I IDRÆTSTIMERNE?

Størstedelen af underviserne er meget eksplícitte omkring, at de anser idræt som værende et praktisk fag som det primære, og derfor bør fagets videns- og færdighedsdimension også kombineres. De fleste af underviserne fortæller, at de prioriterer, at eleverne i høj grad arbejder med kropsliggørelse i undervisningen. Det kan være ved, at eleverne laver præsentationer, fremviser, fortæller om og/eller underviser i fx Labans

BESS-koncept. Elevernes præsentationer fungerer som en del af deres forberedelse til idrætsprøven, og som en del af undervisernes vurderingsgrundlag i forbindelse med standpunktskarakterer. Nogle af underviserne beder deres elever om at optage præsentationerne på video og forklarer, at videoerne har to funktioner. Dels fungerer de som evalueringsværktøj, men de fungerer også som en slags notater for eleverne.

Der tegner sig et tydeligt billede af, at hovedparten af interviewede undervisere vægter det at lade eleverne "tale om" og "reflektere over" højt i idrætstimerne. Dette sker i forbindelse med korte, faglige oplæg eller timeouts, som sætter fokus på relevante fagbegreber eller sociale aspekter af undervisningen. Nogle af underviserne lader også deres elever "skrive om" i forbindelse med opgaver i udskolingen. Det kan være små afleveringsopgaver, f.eks. en bevægelsesanalyse eller arbejdsspørgsmål til en tekst, hvor eleverne skal bringe deres faglige viden i spil. Denne skriftliggørelse fungerer ligeledes som en del af klargøringen til prøven, og som undervisernes grundlag for bedømmelse (standpunktskarakter).

Ifølge en stor del af underviserne, kræver det både tid og vedholdenhed at forankre læringsperspektivet i idrætsfaget, men perspektivet rummer et potentiale i forhold til at øge endnu flere elevernes deltagelse i timerne:

” Vi får også nogle af dem med, hvor det ikke bare er dem, som elsker idræt. Dem som har været lidt mere lukne. De kan jo lige pludselig se, at det er et fag i skolen, hvor man faktisk lærer noget. Så i stedet for at det hedder "hvad skal vi lave i dag?" Så er børnene også begyndt at sige "hvad skal vi lære i dag?". Så syntes jeg, vi er kommet langt." (Idrætsunderviser)

Det træder frem af analysen, at de fleste af idrætsunderviserne oplever, at elevernes handleformer er aldersbetingede. Jo ældre eleverne er, desto mere er de i stand til at arbejde selvstændigt, reflektere og abstrahere. Dette bevirker, at der er forskel på, hvordan underviserne arbejder med elevernes læreproces ud fra elevernes alder. Desuden understreger mange af underviserne, at de oplever et øget akademisk pres i udskolingen. Dette bevirker f.eks., at eleverne skal "læse om" som en del af forberedelsen til idrætstimerne. Derudover vægter de fleste af udskolingsunderviserne, at eleverne skal arbejde med at skrift- og/eller mundtliggøre de idrætsfaglige begreber.

6.6 OPSAMLING PÅ LÆREPROCESSER OG TEORI I IDRÆTSTIMERNE

I forhold til fagets vidensområder og mål, er de handleformer i idrætsundervisningen, der oftest bliver anvendt, at eleverne "kropsliggør", "taler om" og "reflekterer over" idrætsundervisningen. Derimod de handleformer flest undervisere har angivet, at eleverne aldrig gør er, at de "skriver om", "lytter til" eller "læser om" idræt. Anvendelsen af alle handleformer er mest udbredt blandt undervisere i udskolingen, herefter på mellemtrinnet og mindst i indskolingen.

I forhold til hvor stor en del af den effektive undervisningstid eleverne bruger på aktiviteter i bevægelse, vurderer knap halvdelen, at 80-100% af tiden bruges på aktiviteter i bevægelse, 42% mener at 60-79% af tiden anvendes hertil, og 10% mener at under 40% af tiden anvendes på aktiviteter i bevægelse. Der er flere i indskoling og på mellemtrinnet, der vurderer den højeste andel af bevægelse (80-100%).

En ud af tre undervisere vurderer, at de har idrætstimer (eller dele af idrætstimer), der udelukkende er teoretiske og adskilt fra den fysisk aktive praksis (f.eks. i almindeligt klasselokale). Der er markant færre der bedriver denne slags undervisning i indskolingen.

Den måde, hvorpå der oftest gives lektier for i idræt, er hvor eleverne skal øve sig på noget kropsligt, herefter anvendes lektier, hvor eleverne skal "se video", "undersøge noget", "læse noget", "skrive noget" eller "lytte til noget". Anvendelsen af alle typer af lektier i idræt er mest udbredt blandt undervisere i udskolingen, herefter på mellemtrinnet og mindst i indskolingen.

7. IDRÆTSPRØVEN OG KARAKTERER

I dette kapitel præsenteres først data på undervisernes erfaringer med idrætsprøven, og med at give standpunktskarakterer i idræt, samt udviklingen heraf gennem årene. Dernæst præsenteres, hvorledes underviserne vurderer idrætsprøvens og standpunktskarakterers bidrag til faget. Slutteligt præsenteres de kvalitative data, hvor underviserne fortæller om deres erfaringer med idrætsprøven samt karakterer i idræt.

7.1 IDRÆTSUNDERVISERENES ERFARINGER MED IDRÆTSPRØVEN OG KARAKTERGIVNING

To ud af tre undervisere (67%) har ingen erfaring med at føre elever til prøven i idræt, 14% "har ført elever til prøve i idræt én gang", 11% "to gange" og 9% "tre gange eller mere" (figur 30).

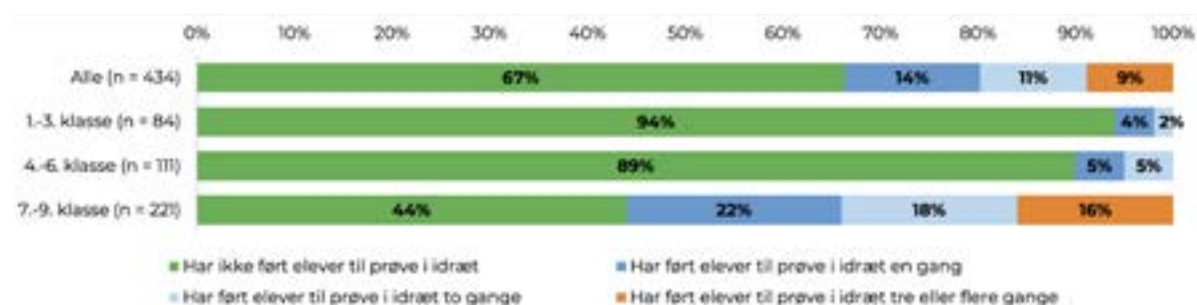
Køn/alder: Der er ingen signifikante forskelle på køn og alder (over/under 50 år).

Klassetrin: Der er flere undervisere, der primært underviser i indskolingen (94%), og på mellemtrinnet (89%), der "ingen erfaringer har med at føre elever til prøven i idræt" set i forhold til undervisere i udskolingen (44%).

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler set i forhold til skolens SES.

FIGUR 30:

Idrætsundervisernes erfaringer med at føre elever til 9. klasse prøve i idræt.

Fire ud af 10 (40%) undervisere har ingen erfaring med at give standpunktskarakterer i idræt (figur 31).

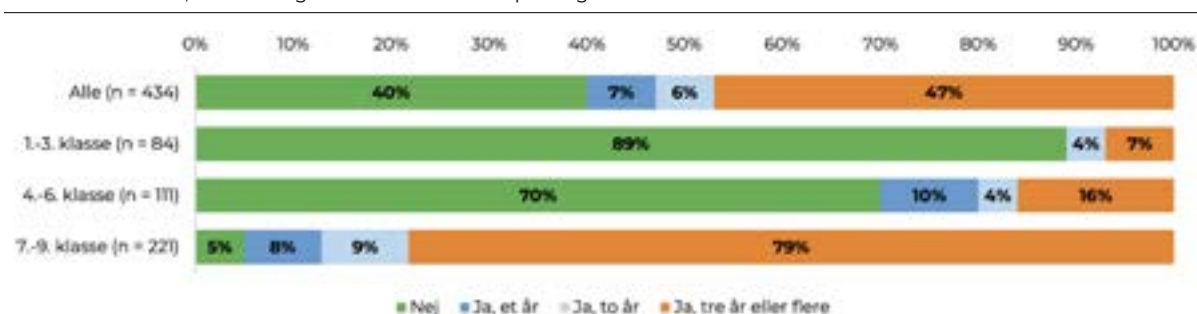
Køn/alder: Der er ingen signifikante forskelle på køn og alder (over/under 50 år).

Klassetrin: Der er flere undervisere der primært underviser i indskolingen (89%) og på mellemtrinnet (70%), der ingen erfaringer har med at give standpunktskarakterer, set i forhold til undervisere i udskolingen (5%).

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler set i forhold til skolens SES.

FIGUR 31:

Idrætsundervisernes erfaringer med at give standpunktskarakterer i idræt. Det skal bemærkes, at der kun gives karakterer i idræt på 8. og 9. klassetrin

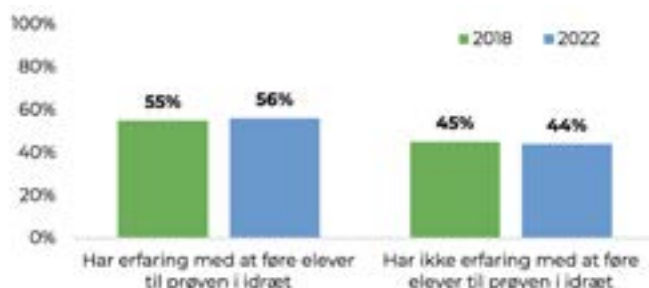

7.1.1 Udvikling: Erfaringer med idrætsprøven

Andelen af undervisere i 2018 og 2022 (der primært underviste på 7. – 9. klassetrin), som har erfaringer med at føre elever til prøven i idræt, er ens i 2018 og 2022 (figur 32).

FIGUR 32:

Udviklingen i udbredelsen af idrætsundervisernes (7. – 9. klassetrin) erfaringer med at føre elever til 9. klasse prøve i idræt.

7.2 IDRÆTSPRØVENS BIDRAG TIL FAGET

Underviserne blev spurgt til, på hvilken måde de mener, at prøven i idræt bidrager til fagets status i elevernes øjne” og “fagets status i dine øjne”, “antallet af elever der deltager i idrætstimerne”, “elevernes aktivitetsniveau” og “elevernes faglige udbytte” (skala fra -3 (negativt) til +3 (positivt)) (figur 33). Heraf ses det, at “fagets status i dine øjne” (48%) er det, som flest undervisere vurderer som positivt.

Køn: Der er signifikant flere kvinder end mænd, der vurderer, at prøven bidrager positivt til følgende aspekter: “fagets status i elevernes øjne” (41%/ 25%), “fagets status i dine øjne” (54%/ 40%), “antallet af elever der deltager i idrætstimerne” (37%/ 22%), “elevernes aktivitetsniveau” (35%/ 20%), samt “elevernes faglige udbytte” (38%/ 24%).

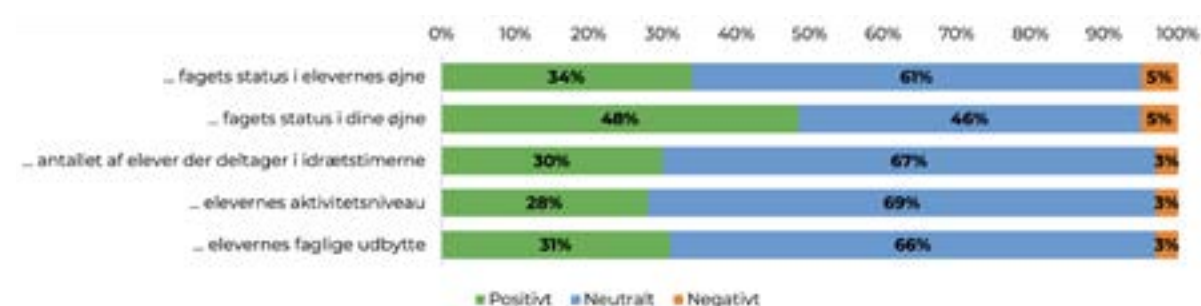
Alder: Der er signifikant flere undervisere, der er under 50 år (53%) end over 50 år (36%), der vurderer, at prøven bidrager positivt til “fagets status i egne øjne”.

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler set i forhold til skolens SES.

Erfaringer med at føre elever til prøven i idræt: Der er signifikant flere undervisere, der har prøvet at føre elever til prøven i idræt, i forhold til dem der ikke har, der mener de, at prøven bidrager positivt til “Fagets status i elevernes øjne” (50%/27%), “fagets status i dine øjne” (63%/41%), “antallet af deltagende elever” (41%/25%), “elevernes aktivitetsniveau” (37%/23%), samt “elevernes faglige udbytte” (44%/25%)

FIGUR 33:

Idrætsundervisernes (alle) vurdering af prøven i idræts bidrag til... (n = 435).

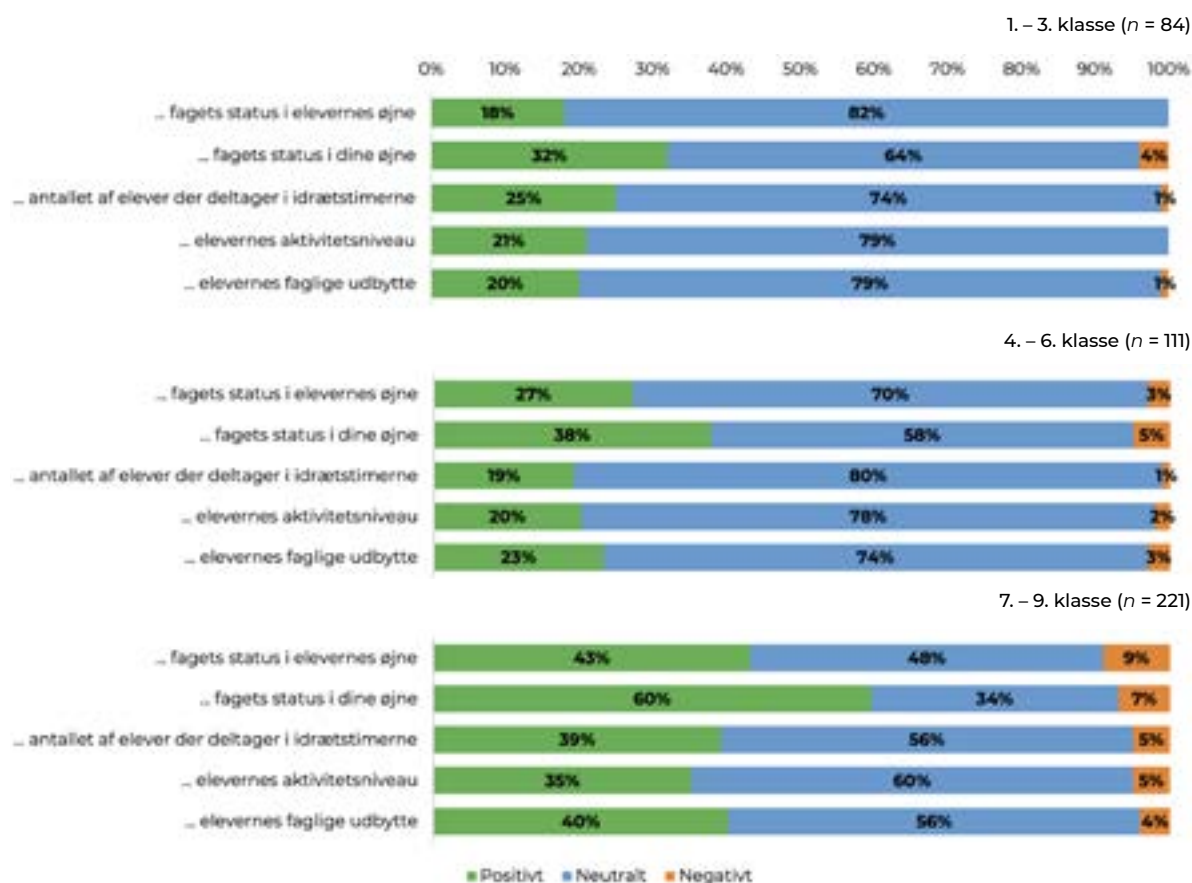

Klassetrin: Ses fordelingen af svarene opdelt på indskoling, mellemtrin og udskoling fremgår det, at flest undervisere i udskoling vurderer, at idrætsprøvens bidrag til "fagets status i elevernes øjne", "fagets status i dine øjne" og "elevernes faglige udbytte" er positivt, efterfulgt af underviserne på mellemtrinnet og færrest af indskolingsunderviserne vurderer dette positivt (figur 34). Flest undervisere i udskoling vurderer idrætsprøvens bidrag til "elevernes aktivitetsniveau" positivt (35%), set i forhold til indskoling og mellemtrinnet (20%/ 21%). Endeligt er der flest undervisere fra udskoling, der vurderer prøvens bidrag til "antallet af elever der deltager i idrætstimerne", som positivt (39%), dernæst undervisere fra indskoling (25%) og på mellemtrinnet (19%).

Et lignende spørgsmål blev stillet i SPIF-18, men kan ikke direkte sammenlignes med SPIF-22.

FIGUR 34:

Idrætsunderviseres (på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin) vurdering af prøven i idræts bidrag til...

Positivt = svarkategorierne "+2/+3". Neutralt = svarkategorierne "-1/0/+1". Negativt = svarkategorierne "-3/-2".

7.3 KARAKTERERS BIDRAG TIL FAGET

Underviserne blev spurgt på samme vis, på hvilken måde de mener, standpunktskarakter bidrager til fagets status "i elevernes øjne" og "i dine øjne", "antallet af elever der deltager i idrætstimerne", "elevernes aktivitetsniveau" og "elevernes faglige udbytte" (skala fra -3 (negativt) til +3 (positivt)) (figur 35). Heraf ses det, at det, som de fleste undervisere vurderer, at standpunktskarakterer bidrager positivt til, er "fagets status i deres dine øjne" (41%).

Køn: Der er signifikant flere kvinder end mænd, der vurderer, at standpunktskarakter bidrager positivt til "fagets status i dine øjne" (48%/ 34%) og "elevernes aktivitetsniveau" (37%/ 26%).

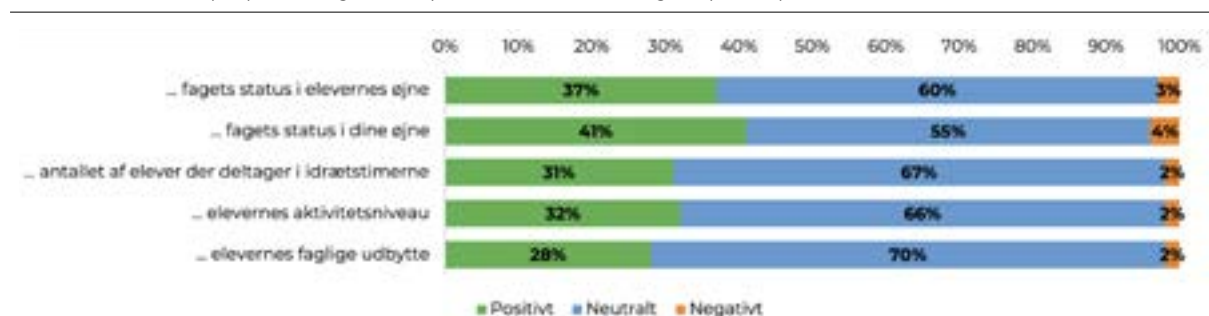
Alder: Der er signifikant flere undervisere, der er under 50 år (45%) end over 50 år (32%), der vurderer, at standpunktskarakterer bidrager positivt til "fagets status i dine øjne".

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler set i forhold til skolens SES.

Erfaringer med at give karakterer i idræt: Der er signifikant flere undervisere, der har prøvet at give karakterer i idræt, i forhold til dem der ikke har prøvet det, der mener standpunktskarakterer bidrager positivt til "fagets status i elevernes øjne" (49%/ 19%), "fagets status i dine øjne" (55%/ 20%), "antallet af deltagende elever" (42%/ 15%), "elevernes aktivitetsniveau" (42%/ 18%) samt "elevernes faglige udbytte" (37%/ 15%).

FIGUR 35:

Idrætsundervisernes (alle) vurdering af standpunktskarakterers bidrag til... (n = 433).

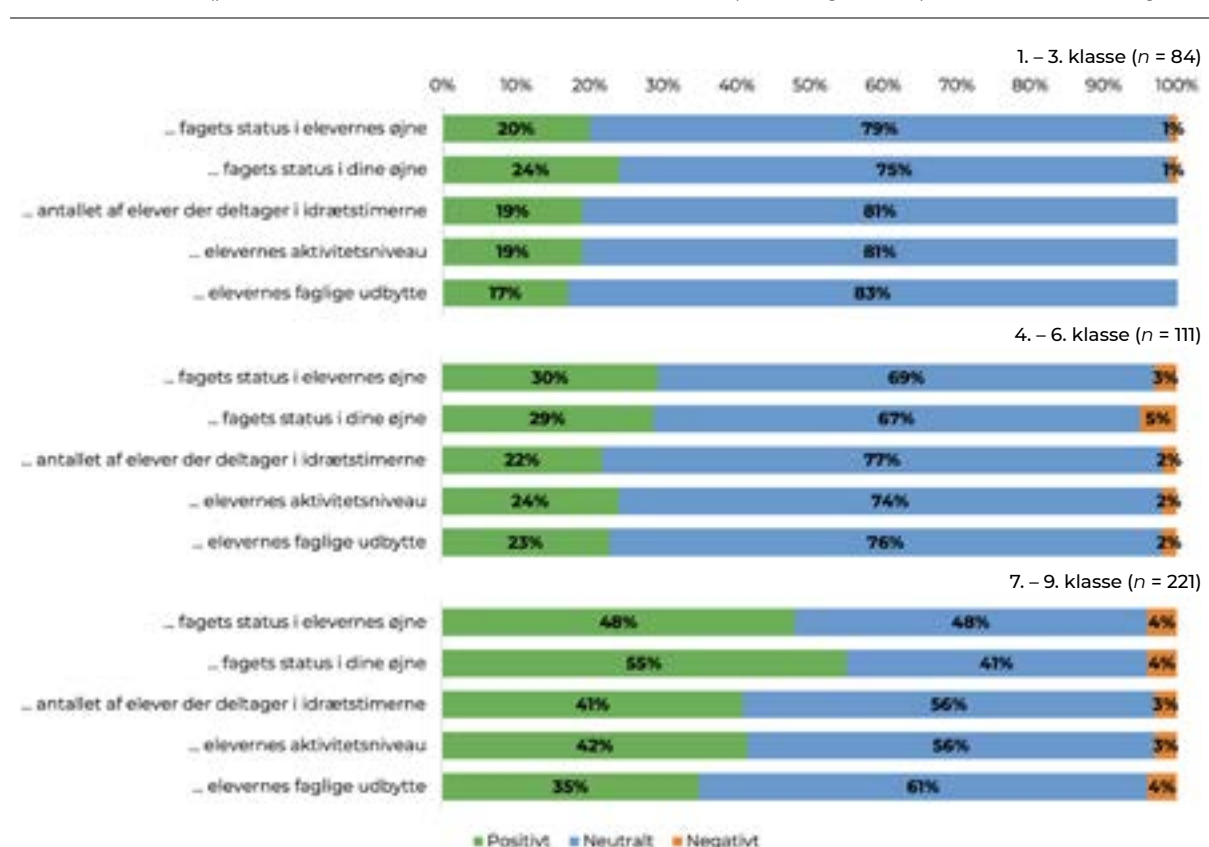

Positivt = svarkategorierne "+2/+3". Neutralt = svarkategorierne "-1/0/+1". Negativt = svarkategorierne "-3/-2".

Klassetrin: Der er flest undervisere fra udskolingen, der vurderer, at standpunktskarakterer bidrager til antallet af elever der deltager i idrætstimerne som positivt (41%), hernæst undervisere fra indskolingen (22%) og mellemtrinnet (19%). For de resterende svarmuligheder gælder det, at flest undervisere fra udskolingen, herefter på mellemtrinnet og mindst i indskolingen vurderer disse positivt (figur 36).

FIGUR 36:

Idrætsundervisernes (på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin) vurdering af standpunktskarakterers bidrag til...

Positivt = svarkategorierne "+2/+3". Neutralt = svarkategorierne "-1/0/+1". Negativt = svarkategorierne "-3/-2".

7.4 HVAD FORTÆLLER IDRÆTSUNDERVISERNE OM IDRÆTSPRØVEN?

En stor del af adspurgte undervisere (som underviser i udskolingen) oplever, at idrætsprøven både rummer en række fordele, men også ulemper for eleverne og idrætsfaget.

Mange af disse undervisere forklarer, at de grundlæggende er positive over for idrætsprøven. De oplever, at prøven højner fagets status, både i forhold til elever, forældre, ledelse og blandt kollegaer. Prøven medvirker til at løfte faget fagligt, og det viser sig blandt andet ved, at teori får mere plads i undervisningen, i særdeleshed i udskolingen.

Ifølge de fleste udskolingsundervisere, er prøven også medvirkende til, at alle fagets kompetenceområder bliver prioriteret i årsplanen, og har deres berettigelse i den daglige undervisning, f.eks. ved at boldspil ikke får overtaget i timerne. Mange af udskolingsunderviserne oplever, at de kan bruge idrætsprøven som argumentation overfor eleverne, når eller hvis de udviser modvilje og undren overfor at skulle undervises i visse emner, som for eksempel kropsbasis. Udskolingsunderviserne fortæller, at de både orienterer undervisningen mod at gøre eleverne parate til prøven, men at de samtidig forsøger ikke at lade prøven blive for styrende for undervisningens fokus.

Flere af udskolingsunderviserne fremhæver, at idrætsprøven har et potentiale, som rækker ud over en idrætsfaglig bedømmelse af elevernes præstation i prøvesituationen. Idrætsprøven yder også et væsentligt bidrag til elevernes almene og demokratiske dannelse (jf. Folkeskolens Formålsparagraf). Som et eksempel herpå, understreger flere af udskolingsunderviserne, at prøven har et helt særligt potentiale i forhold til at styrke elevernes oplevelse af fællesskab og evner til at samarbejde. Et potentiale der rækker udover den faglige bedømmelse. En af underviserne forklarer:

” Nu har jeg prøvet at gennemføre det [prøveforløbet, red.] nogle gange, så jeg ved også, hvad de [eleverne, red.] har godt af at lære - ikke kun i forhold til prøven, men i forhold til det der med at blive en idrætsudøver. Det er ikke en sportsudøver. Det er to forskellige ting. Den her bredde, der ligger i faget: At de kan se ideen med at dyrke krop og dyrke fællesskab og samarbejde. Det er fandme godt at have med sig, når man forlader folkeskolen. (...) Og det synes jeg faktisk, at prøven er med til bakke op om. (Idrætsunderviser)

Som det fremgår af citatet, er prøven med til at give eleverne nogle positive erfaringer med at indgå aktivt i et forpligtende fællesskab, som rækker udover én bestemt sportsgren. De fleste udskolingsundervisere fortæller, at idrætsprøven er en ”fed FÆLLES oplevelse” for både underviser og elever. En af underviserne beskriver, at prøveforløbet afføder en form for ”efterskolefornemmelse”. Med det skal forstås, at mange af udskolingsunderviserne oplever, at eleverne bakker hinanden op i både med- og modgang. Flere af underviserne oplever desuden, at nogle af de mindre bogligt stærke elever ”shiner” til prøven, da den indeholder flere praktiske og kropslige elementer.

Udover ovenstående fordele, påpeger nogle af udskolingsunderviserne, at idrætsprøven også har en række ulemper. De antyder, at fagets dannelsesdimension kan lide under, at undervisningen (primært i udskolingen) ofte bliver målrettet prøven:

” Jeg er helt vildt splittet i, om jeg synes, det er godt, at idræt er blevet et prøvafag. Jeg synes jo, det har fået nogle [elever, red.] med, som er nødt til at tage sig sammen - fordi der er karakterer, og der er prøve. Men det har også tonet idrætten et sted hen, hvor noget af den der umiddelbarhed ... Noget af det, faget også har kunnet, synes jeg er blevet lidt mere formaliseret. Det har drænet noget af den der lyst.” (Idrætsunderviser)

Ifølge nogle af udskolingsunderviserne, følger der et øget præstationsfokus med prøven, som kan være medvirkende årsag til, at nogle elever kan miste glæden ved idrætsfaget. De fleste af udskolingsunderviserne understreger, at prøven er god for faget, da den giver idrætsfaget en målsætning, men nogle af udskolingsunderviserne er tvivlende overfor, om den er god for den enkelte elev. Nogle af udskolingsunderviserne udtrykker en bekymring om, om prøven lægger (endnu et) forventningspres på eleverne, som gør,

at de måske mister glæden ved faget. Ydermere oplever nogle af udskolingsunderviserne, at prøven virker begrænsende i forhold til muligheden for at prioritere faglig fordybelse og spontanitet i undervisningen i udskolingen, hvor der er et "meget stramt program". Flere af udskolingsunderviserne fortæller, at idrætsprøven fører et øget arbejdspress med sig i dagligdagen. Der er også noget på spil for underviserne, når de skal have elever op til prøve:

” Det er jo ikke bare mine elever, der skal op [til prøve, red.]. Det er mig, der skal. Det jeg har præ-senteret dem for, skal de op og forsvare. Hvad nu hvis jeg ikke har gjort det godt nok?” (Idrætsunderviser)

Citatet indikerer, at prøven kan udløse en oplevelse af usikkerhed hos nogle af udskolingsunderviserne, da de føler, at deres undervisning også står til bedømmelse. Derudover oplever mange af udskolingsunderviserne, at der følger en ekstraordinær stor arbejdsbyrde med, hvis prøven bliver en realitet. Nogle af udskolingsunderviserne indikerer, at de mangler fortrolighed med prøven, på trods af, at idrætsprøven har en del år på bagen.

På baggrund af ovenstående fund, træder nogle dobbeltheder frem i udskolingsundervisernes oplevelser af idrætsprøven:

- Det er de samme undervisere, som oplever både prøvens fordele og ulemper.
- Underviserne erfarer, at deres elever ofte først bliver kede af det, når de får besked om, at de skal op til prøven, men at elevernes glæde vokser i løbet af prøveforløbet.
- Underviserne fortæller, at de både håber på at skulle have deres elever til prøve (grundet de skitserede fordele), og samtidig, at de også gerne vil være prøveforløbet foruden (grundet de skitserede ulemper).
- Underviserne oplever, at prøven både virker retningsgivende og begrænsende for faget og undervisningen.

7.5 HVAD FORTÆLLER IDRÆTSUNDERVISERNE OM KARAKTERGIVNING?

Mange af udskolingsunderviserne oplever, at karaktergivning er et omfattende og omstændigt arbejde. Flere af udskolingsunderviserne forklarer, at de lokalt (på skolerne eller i deres teams) definerer og opstiller en række vurderingskriterier, som de gør brug af, når de vurderer eleverne. Vurderingskriterierne omhandler blandt andet elevernes indlevelse, samarbejdsevne, kropslige færdigheder, idrætsfaglige viden, alsidighed, engagement, herunder mod, ihærdighed og om eleven er omklædt. De fleste udskolingsundervisere fremhæver, at idræt er et fag, hvor der stilles eksplicitte samarbejdskrav til eleverne. Udskolingsunderviserne understreger, at det er en helhedsvurdering (mere end de kropslige færdigheder), som danner grundlaget for elevernes karakterer. Det træder frem, at udskolingsunderviserne vægter vurderingskriterierne forskelligt. Nogle lader omklædning indgå som en del af vurderingen af eleverne, hvorimod andre ikke gør. Der er indikationer på, at det er forskelligt for udskolingsunderviserne, hvad der danner basis for karaktergivningen.

Som et led i karaktergivningsprocessen, forklarer nogle af de interviewede udskolingsundervisere, at de gør brug af selv-producerede arbejdsredskaber, rutiner og systematikker, hvilket understøtter deres arbejde med at foretage individuelle og faglige vurderinger af eleverne. Der tegner sig et overordnet billede af, at udskolingsunderviserne oplever karaktergivningen meget forskelligt. Nogle af underviserne finder det nemt at give karakterer, hvorimod andre finder det svært. To af underviserne fortæller nedenfor, hvordan de oplever at arbejde med karaktergivningen i praksis:

” Vi forsøger at samle vores elever, inden vi starter undervisningen, og når vi slutter idrætsundervisningen. (...) Så ser vi dem ind i øjnene, og vi får tjekket, at vi kan deres navne. Fordi det er faktisk et stort problem, når man har så mange og store årgange: At vi ikke engang altid kan deres navne. (...) I dansk har jeg altid nogle tests, som jeg kan bygge den [karakteren, red.] på. Der kan

jeg sige: "Jamen i læseprøven og i stilen, der havde du sådan og sådan. I staveprøven havde du sådan. Det giver så de her karakterer". Det kan jeg jo ikke gøre i idræt. Jeg har ALDRIG fået så mange klager over karakterer i hele min skolegerning, som jeg har fået over idrætsskarakterer!" (Idrætsunderviser)

” Som udgangspunkt så syntes jeg ikke det [karaktergivning, red.] er nemt, men vi prøver på at få lavet nogle kriterier, som kan gøre det lidt nemmere. Det er jo svært, når du har så mange elever og kun har dem de der to timer. Du har 50 elever i spil i halvanden time, hvor du har dem i cirka max en time, effektivt inde i hallen og hvor vi laver noget. Men det er for mange, fordi det bliver sådan noget masseproduktion, som i min verden faktisk er blevet lidt usmageligt.” (Idrætsunderviser)

Som citaterne indikerer, kan der være udfordringer forbundet med karaktergivningen i idræt. Der kan mangle et konkret afsæt for den faglige vurdering (f.eks. en elevproduceret opgave på skrift og tydeligt definerede vurderingskriterier), og derudover har udskolingsunderviserne ofte mange elever ad gangen (f.eks. en hel årgang). Af disse grunde erfarer nogle af udskolingsunderviserne, at karaktergivningen kan være usikker grundet deres begrænsede kendskab til eleverne. Nogle undervisere fortæller, at de lader elevernes selvproducerede arbejde (f.eks. skriftlige opgaver, videoer eller performance) indgå som en del af den faglige vurdering af dem.

Flere af udskolingsunderviserne erfarer, at karaktergivningen i idræt både kan motivere eleverne, og den kan samtidig også "ødelægge elevernes gejst". Det afhænger af den enkelte elevs forudsætninger, personlige motiver og præferencer. Ifølge mange af underviserne er det vigtigt, at der skabes tydelighed omkring vurderingskriterierne, både i forhold til elever, forældre og andre idrætsskollegaer (herunder censorer). For eksempel oplever flere af udskolingsunderviserne, at det kan være svært for de boldspilskompetente elever at erkende, at de ikke kan få en god karakter blot for at være gode til at spille bold. Endeligt fortæller enkelte undervisere, at de gør brug af individuelle elevsamtaler, som er med til at skabe klarhed over vurderingskriterierne og hvilke mål eleven tilstræber at opnå.

7.6 OPSAMLING PÅ IDRÆTSPRØVEN OG KARAKTERGIVNING

To ud af tre undervisere har ingen erfaring med at føre elever til prøven i idræt, og fire ud af 10 undervisere har ingen erfaring med at give standpunktskarakterer i idræt. Det er i højere grad flere undervisere, der primært underviser i indskolingen og på mellemtrinnet, der ingen erfaringer har med at føre elever til prøven i idræt. Andelen af undervisere i 2018 og 2022, der har erfaringer med at føre elever til prøven i idræt, er ens i 2018 og 2022 (der blev ikke spurgt til standpunktskarakterer i 2018).

I forhold til undervisernes vurdering af prøvens bidrag til faget ses det, at halvdelen af underviserne vurderer bidraget positivt i forhold til "fagets status i dine øjne", og en ud af tre vurderer prøvens bidrag positivt i forhold til "fagets status i elevernes øjne", "antallet af elever der deltager i idrætstimerne", "elevernes aktivitetsniveau" og "elevernes faglige udbytte". Det er i højere grad kvinder, der vurderer, at prøven bidrager positivt til disse fem aspekter, og i højere grad undervisere under 50 år, der vurderer, at prøven bidrager positivt til "fagets status i dine øjne". Der ses flere statistisk signifikante forskelle i forhold til hvilket klassetrin man underviser på.

Cirka en ud af fire vurderer, at standpunktskarakterer bidrager positivt i forhold til "fagets status i elevernes øjne" og "i dine øjne". En ud af tre vurderer prøvens bidrag positivt i forhold til "antallet af elever der deltager i idrætstimerne", "elevernes aktivitetsniveau" og "elevernes faglige udbytte". Der ses indtil flere statistisk signifikante forskelle i forhold til hvilket klassetrin man underviser på.

8. FRAVÆR

I dette afsnit præsenteres først undervisernes vurdering af omfanget af elevernes fravær i idræt, samt udviklingen heraf gennem årene. Dernæst en vurdering af kønsforskelle i fravær i idræt, samt udviklingen heraf. Endeligt præsenteres undervisernes erfaringer med udfordringer med elevernes bad efter idræt.

8.1 OMFANGET AF FRAVÆR

Undviserne blev spurgt til, hvor mange procent af eleverne er i gennemsnit fraværende i deres idrætstimer. Ved fravær forstås vi såvel elevernes 'lovlige' (f.eks. besked fra forældre eller læge) som 'ulovlige' (f.eks. glemt idrætstøj) fravær fra en time. Gennemsnitlig har undviserne svaret, at 9% (SD 10,8) af eleverne er fraværende i idrætstimerne (ses ikke af figuren). Af figur 37 ses det, at hver fjerde undviser (24%) vurderer, at der stort set ikke er fravær i idræt (0-3% fravær), mens over halvdelen (56%) oplever 4-10% fravær og 20% oplever et fravær på 11% eller derover.

Køn: Der er flere kvinder (29%) i forhold til mænd (17%), der vurderer et lavt gennemsnitligt fravær på 0-3%.

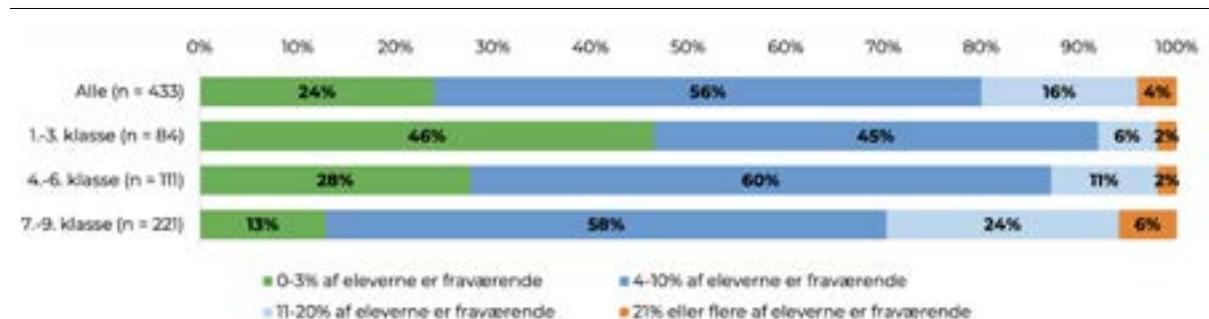
Alder: Der er flere undvisere over 50 år (36%), i forhold til dem der er under 50 år (19%), der vurderer et lavt gennemsnitligt fravær på 0-3%.

Klassetrin: Det er hovedsageligt i indskolingen (46%) og på mellemtrinnet (28%), der opleves et meget lavt eller intet fravær. Det større fravær på 11-20% opleves i højere grad i udskolingen (24%).

Skolens socioøkonomiske status (SES): I forhold til skolens SES viser det, at der er flest undvisere fra skoler med "over middel" SES (88%) i forhold til skoler med "middel" (75%) og "under middel" SES (75%), der vurderer en lav fraværprocent i idræt på mellem 0-10%.

FIGUR 37:

Idrætsundvisernes vurdering af, hvor mange procent af eleverne er i gennemsnit fraværende i idrætstimerne.

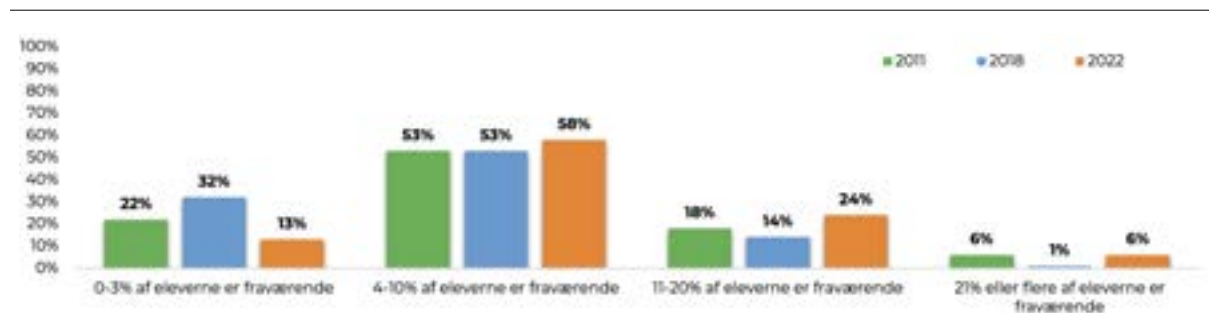

8.1.1 Udvikling: Omfanget af fravær

Af figur 38 fremgår det, at der er færre (13%) undvisere i 2022, i forhold til i 2018 (32%), der vurderer et lavt fravær i idræt på 0-3%. Andelen af undvisere der vurderer et fravær på 4-10% er nogenlunde stabilt over årene, mens der er flere undvisere i 2022 (24%), der vurderer et fravær på mellem 11-20% i idrætstimerne, sammenlignet med 2018 (14%) og 2011 (18%).

FIGUR 38:

Udviklingen i idrætsundvisernes (7. – 9. klasse) vurdering af, hvor mange procent af eleverne er i gennemsnit fraværende i idrætstimerne

8.2 KØNSFORSKELLE I FRAVÆR I IDRÆT

Knap tre ud af fire (72%) undervisere oplever, at fraværet i idræt er omtrent lige stort for begge køn. 25% mener, at piger har et højere fravær, og meget få (3%) vurderer, at drenge har et højere fravær (figur 39).

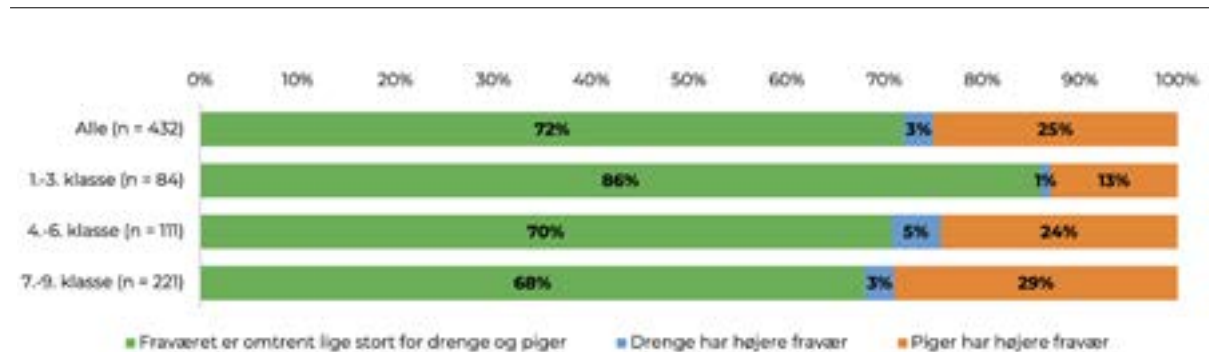
Køn/alder: Der er ingen signifikante forskelle på køn og alder (over/under 50 år).

Klassetrin: Der er flere indskolingsundervisere (86%) end undervisere på mellemtrinnet (70%) og i udskolingen (68%), der oplever, at fraværet i idræt er omtrent lige stort for begge køn. Andelen af undervisere der mener, at piger har et højere fravær, er mere udbredt jo højere klassetrin man underviser på.

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler set i forhold til skolens SES.

FIGUR 39:

Idrætsundervisernes vurdering af, om der er forskel på fraværsniveauet for drenge og piger.

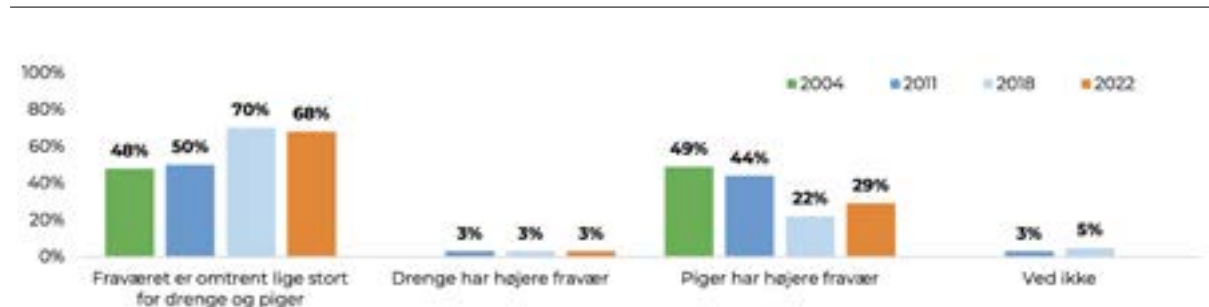

8.2.1 Udvikling: Kønsforskelle i fravær i idræt

I forhold til opfattelsen af eventuelle kønsforskelle i fravær i idræt over årene, ses det, at der er flere undervisere på 7. – 9. klassetrin i 2022 (68%) og 2018 (70%), der vurderer, at der ikke er nogle kønsforskelle, set i forhold til 2011 (50%) og 2004 (48%). I 2004 vurderede 49% af underviserne, at piger har et højere fravær, hvilket faldt til 44% i 2011 og yderligere til 22% 2018. I 2022 steg andelen til, at 29% af underviserne mener, at piger har et højere fravær (figur 40).

FIGUR 40:

Udviklingen i idrætsundervisernes (7. – 9. klassetrin) vurdering af, om der er forskel på fraværsniveauet for drenge og piger.

8.3 BAD EFTER IDRÆT

Der er stort set lige mange undervisere der "i høj grad" (35%), "i nogen grad" (33%) og "i ringe grad/slet ikke" (32%) oplever udfordringer med, at eleverne skal i bad efter idræt (figur 41).

Køn: Der er ingen signifikante forskelle på køn.

Alder: Der er signifikant flere undervisere, der er under 50 år (40%), der "i høj grad" oplever udfordringer med, at eleverne skal i bad efter idræt, set i forhold til undervisere der er over 50 år (24%).

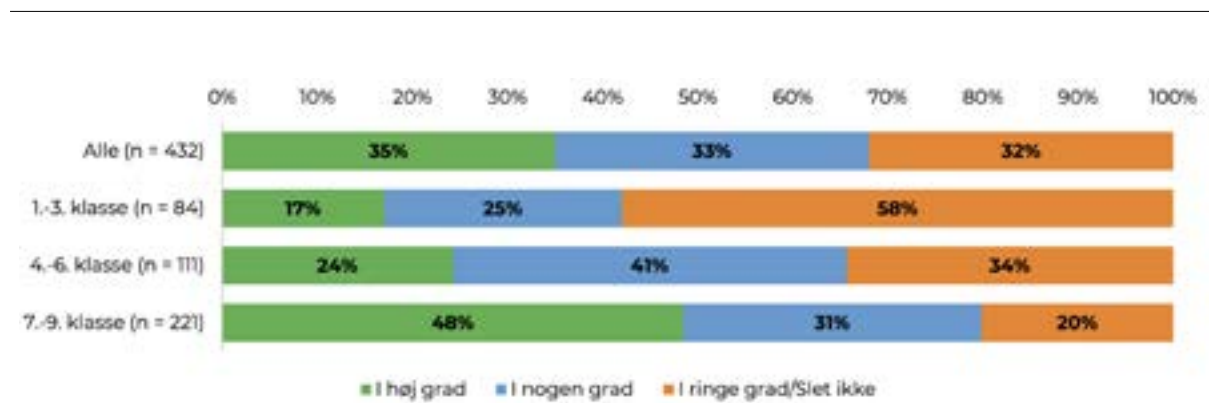
Klassetrin: Fordelingen ud fra hvilket klassetrin man primært underviser på, ses dog en forskel, hvor markant flere undervisere i udskolingen (48%) vurderer, at der "i høj grad" er problemer med bad efter idræt, set i forhold til mellemtrinnet (24%) og indskolingen (17%).

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler set i forhold til skolens SES.

Et lignende spørgsmål blev stillet i SPIF-18, men kan ikke direkte sammenlignes med SPIF-22.

FIGUR 41:

Idrætsundervisernes vurdering af, i hvilken grad de oplever udfordringer med, at eleverne skal i bad efter idræt.

8.4 OPSAMLING PÅ FRAVÆR

Gennemsnitlig har underviserne svaret, at en ud af 10 elever er fraværende i idrætstimerne. Hver fjerde underviser vurderer, at der stort set ikke er fravær i idræt. Det er i højere grad kvinder samt undervisere over 50 år, der vurderer et lavt gennemsnitligt fravær på 0-3%. Det er hovedsageligt i indskolingen og på mellemtrinnet der opleves et meget lavt eller intet fravær, og hovedsageligt i udskolingen der opleves et større fravær på 11-20 % eller derover. Der er flest undervisere fra skoler med "over middel" SES, der vurderer en lav fraværsprocent i idræt på mellem 0-10%.

Der er færre undervisere i 2022, i forhold til i 2018, der vurderer et lavt fravær i idræt på 0-3%. Andelen af undervisere der vurderer et fravær på 4-10% er nogenlunde stabilt over årene, mens der er flere undervisere i 2022, der vurderer et fravær på mellem 11-20% i idrætstimerne, sammenlignet med 2018 og 2011.

Knap tre ud af fire undervisere oplever, at fraværet i idræt er omtrent lige stort for begge køn. En ud af fire mener, at piger har et højere fravær, og meget få vurderer, at drenge har et højere fravær. Der er flere indskolingsundervisere end undervisere på mellemtrinnet og i udskolingen, der oplever, at fraværet i idræt er omtrent lige stort for begge køn. Andelen af undervisere der mener, at piger har et højere fravær, er mere udbredt jo højere klassetrin man underviser på.

Over årene ses det, at der i 2022 og 2018 er flere undervisere på 7. – 9. klassetrin, der vurderer, at der ikke er nogle kønsforskelle, set i forhold til 2011 og 2004. I forhold til andelen der vurderer, at piger har et højere

fravær, er det faldet fra 2004 til 2018, men er steget lidt igen i 2022. Der er stort set lige mange undervisere der "i høj grad", "i nogen grad" og "i ringe grad/slet ikke" oplever udfordringer med, at eleverne skal i bad efter idræt. Der er flere undervisere under 50 år, der "i høj grad" oplever udfordringer med, at eleverne skal i bad efter idræt. Markant flere undervisere i udskolingen vurderer, at der "i høj grad" er problemer med bad efter idræt.

9. ELEVER MED SÆRLIGE BEHOV I IDRÆTSTIMERNE

Som noget nyt er der i SPIF-22 tilføjet et afsnit omkring elever med særlige behov i idrætstimerne. I dette kapitel præsenteres først de kvantitative spørgeskemadata på undervisernes erfaringer med at undervise elever med særlige behov i idræt, samt deres vurdering af muligheder for inklusion i idræt. Afsnittet afsluttes med de kvalitative interviewdata om samme områder.

9.1 ERFARINGER MED AT UNDERVISE ELEVER MED SÆRLIGE BEHOV I IDRÆT

Som indledning til disse spørgsmål blev det i spørgeskemaet beskrevet, at de kommende spørgsmål handler om elever, som har en grad af funktionsnedsættelser eller handicap. Det kan være fysiske-, psykiske-, sociale- eller adfærdsmæssige vanskeligheder, der giver dem en udfordring i at deltage i idrætsundervisningen på lige fod med resten af eleverne i klassen.

Det ses, at langt de fleste undervisere (85%) har erfaringer med at undervise elever med psykiske, sociale eller adfærdsmæssige vanskeligheder i idræt. Knap halvdelen har erfaringer med at undervise elever med lette bevægevanskeligheder (48%) eller klasser, hvor en eller flere elever har været permanent eller delvist fritaget for idrætsundervisningen pga. særlige behov (51%) i idræt. 35% har undervist elever med syns- eller hørevanskeligheder i idræt, og 13% har undervist elever med svære bevægevanskeligheder i idræt (figur 42).

Køn: Der er ingen signifikante forskelle på køn.

Alder: Der er signifikant flere undervisere, der er under 50 år (52%), der har erfaringer med at undervise elever med lette bevægevanskeligheder, set i forhold til undervisere der er over 50 år (40%). Der ses ingen signifikante forskelle i forhold til undervisningen af de andre grupper af elever med særlige behov.

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler set i forhold til skolens SES.

FIGUR 42:

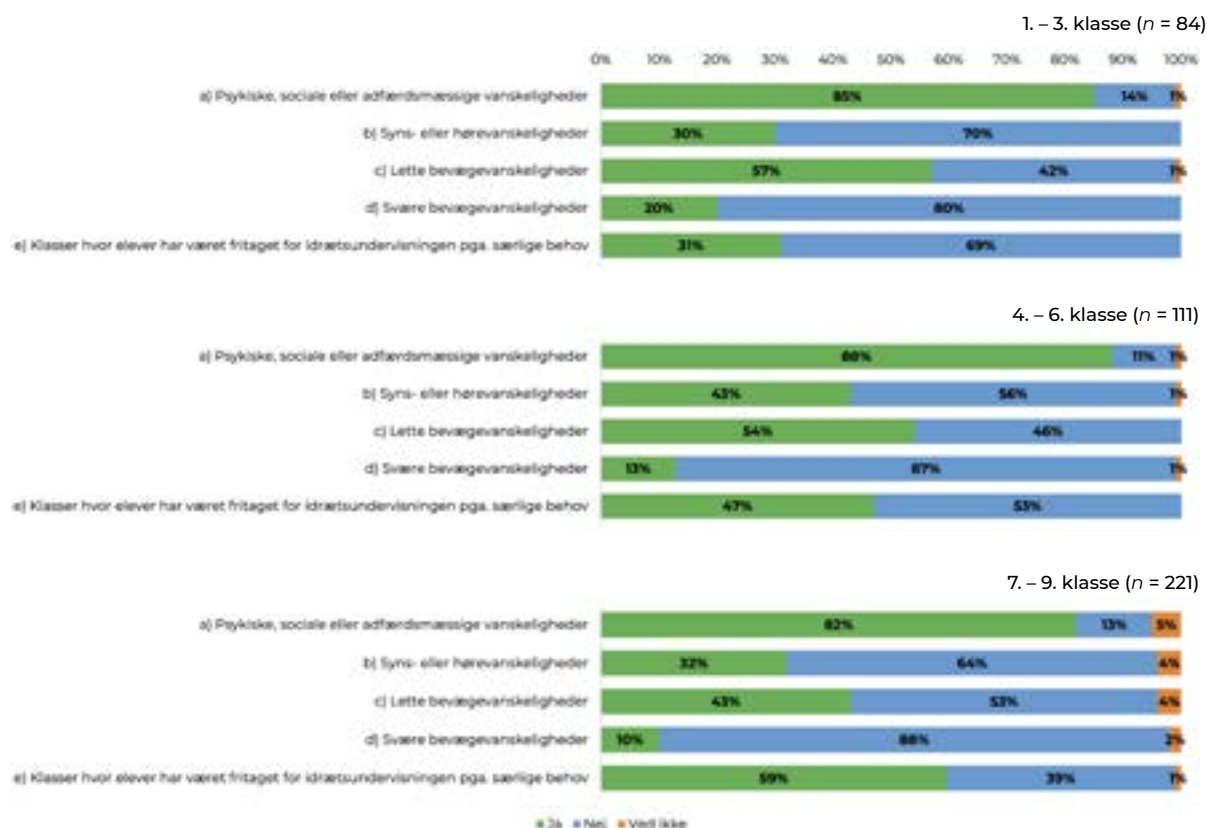
Idrætsundervisernes (alle) erfaringer med at undervise elever med særlige behov i idræt, der har... (n = 429).

Klassetrin: På tværs af klassetrin ses det, at der er flere undervisere i indskolingen (57%) og på mellemtrinnet (54%), der mener at have undervist elever med lette (57%/ 54%/ 43%) og svære (20%/ 13%/ 10%) bevægevanskeligheder, set i forhold til undervisere i udskolingen (figur 43). Erfaringen med at undervise klasser, hvor elever har været fritaget for idrætsundervisning på grund af særlige behov, er størst blandt undervisere i udskolingen (59%), herefter på mellemtrinnet (47%) og mindst i indskolingen (31%) (figur 43).

FIGUR 43:

Idrætsundervisernes (på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin) erfaringer med at undervise elever med særlige behov i idræt, der har...

9.2 MULIGHEDER FOR INKLUSION I IDRÆT

Underviserne blev spurgt til, i hvilken grad de vurderer, at a) "det er muligt at inkludere dine elever med særlige behov i idrætsundervisningen", b) "du har de nødvendige kompetencer til at inkludere dine elever med særlige behov i idrætsundervisningen", c) "der er tilstrækkelige ressourcer til rådighed til at inkludere dine elever med særlige behov i idrætsundervisningen", d) "inklusionsindsatsen omkring idrætsundervisningen bør opprioriteres på din skole", og e) "du har adgang til inspiration og materialer, som understøtter inklusion i idræt" (figur 44).

Halvdelen (49%) af underviserne vurderer, at der "i ringe grad/slet ikke" er tilstrækkelige ressourcer til rådighed til at inkludere sine elever med særlige behov i idrætsundervisningen. 43% mener, de "i ringe grad/slet ikke" har adgang til inspiration og materialer, som understøtter inklusion i idræt. Hver fjerde (26%) vurderer, at de "i ringe grad/slet ikke" har de nødvendige kompetencer til at inkludere elever med særlige behov i idrætsundervisningen. 14% mener, det "i ringe grad/slet ikke" er muligt at inkludere elever med særlige behov i idrætsundervisningen. Endeligt mener 28% "i høj grad" og 35% "i nogen grad", at inklusionsindsatsen omkring idrætsundervisningen bør opprioriteres på skolen.

Køn: Der er ingen signifikante forskelle på køn.

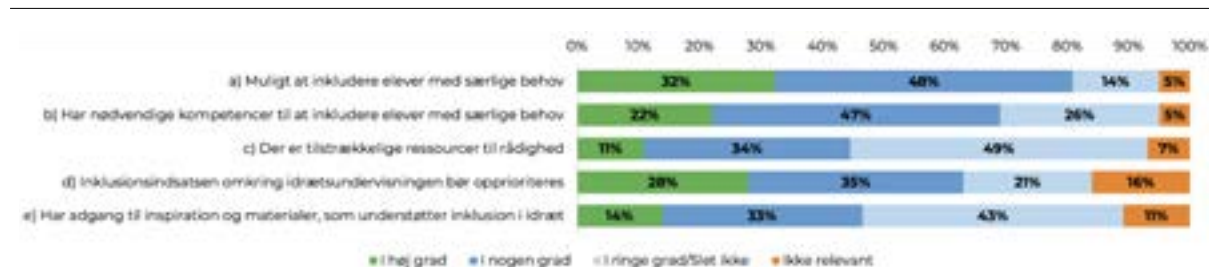
Alder: Der er signifikant flere undervisere der er over 50 år (20%), der "i høj grad" vurderer, at de har adgang til inspiration og materialer, som understøtter inklusion i idræt, set i forhold til undervisere der er under 50 år (12%).

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler set i forhold til skolens SES.

Erfaring med at undervise elever med forskellige typer af behov: Resultaterne er stort set ens blandt alle undervisere, og blandt dem der har erfaringer med at undervise mindst en af grupperne af elever med særlige behov. Det er dog fortrinsvis undervisere uden erfaring med at undervise elever med særlige behov, der har angivet "ikke relevant" til spørgsmålene om de forskellige elementer af inklusion af elever med særlige behov i undervisningen.

FIGUR 44:

Idrætsundervisernes (alle) vurdering af, i hvor høj grad forskellige elementer af inklusion af elever med særlige behov i undervisningen er til stede ($n = 427$).

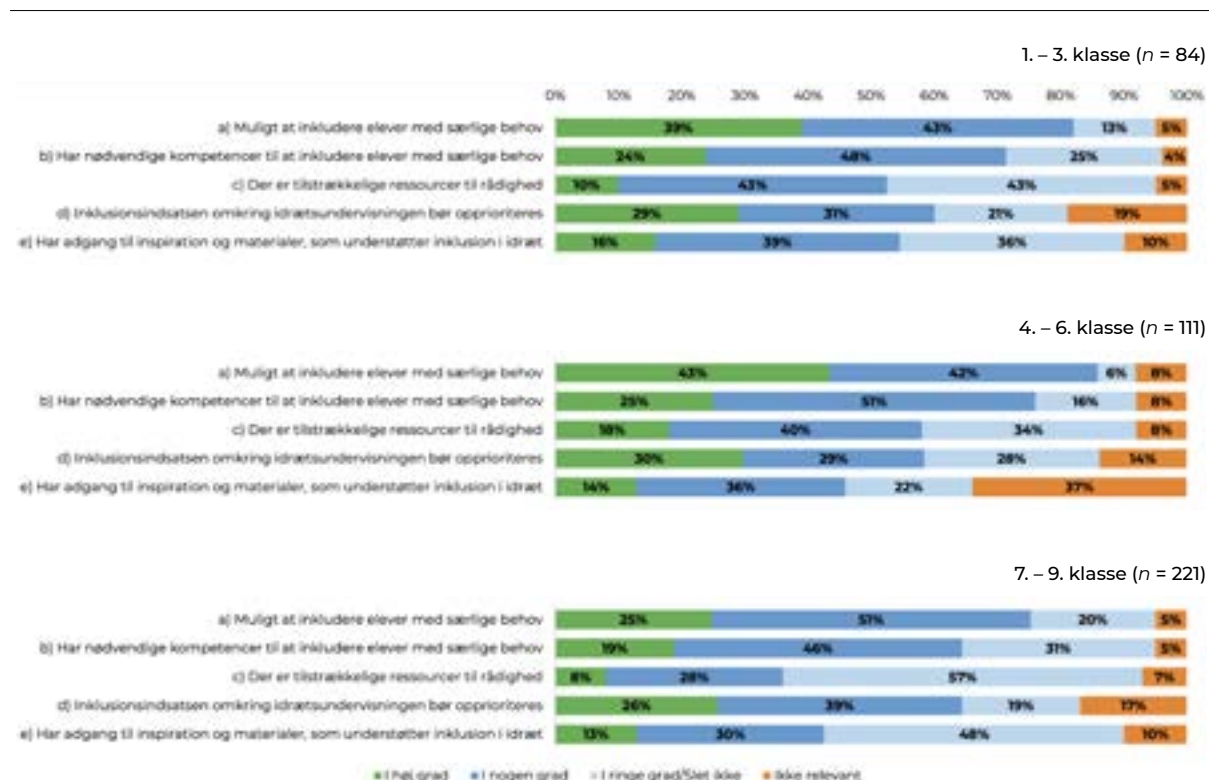

Klassetrin: På tværs af klassetrin ses det, at der er flere undervisere på mellemtrinnet (43%) der "i høj grad" oplever, at det er "muligt at inkludere elever med særlige behov i idrætsundervisningen", efterfulgt af indskolingen (39%) og udskolingen (25%). Desuden er der flere på mellemtrinnet (18%), der "i høj grad" vurderer, at "der er tilstrækkelige ressourcer til rådighed", set i forhold til indskolingen (10%) og udskolingen (8%) (figur 45).

Svarene på spørgsmålene i dette kapitel kan ikke sammenlignes med tidligere SPIF-rapporter, da de blev stillet første gang i SPIF-22.

FIGUR 45:

Idrætsundervisernes (på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin) vurdering af, i hvor høj grad forskellige elementer af inklusion af elever med særlige behov i undervisningen er til stede.

9.3 HVAD FORTÆLLER IDRÆTSUNDERVISERNE OM ELEVER MED SÆRLIGE BEHOV I IDRÆTSTIMERNE?

Idrætsunderviserne blev spurgt til deres oplevelse af, hvordan elever med særlige behov deltager i deres idrætsundervisning. Intervieweren påpegede først, at det både kan være fysiske-, psykiske-, sociale- eller adfærdsmæssige vanskeligheder, der giver eleverne en udfordring i at deltage i idrætsundervisningen på lige fod med resten af klassen.

De fleste undervisere forklarer, at i den daglige undervisningspraksis oplever de at skulle inkludere følgende typer af elever med særlige behov: elever med psykiske-, sociale- og adfærdsmæssige vanskeligheder, samt elever med lette og svære bevægelsesvanskeligheder.

Underviserne møder eksempelvis elever med spiseforstyrrelser og andre psykiske problemstillinger. Størstedelen af underviserne oplever, at denne type vanskeligheder viser sig ved, at eleverne har omfattende udfordringer med deres generelle trivsel og mentale sundhed.

En stor del af underviserne møder elever med autisme, Aspergers syndrom og ADHD. De fleste undervisere oplever, at denne elevgruppe har svært ved at ignorere og tolke sanseindtryk. Elevernes motivation og koncentration er svær at fastholde, og de har udfordringer med at afkode de sociale spilleregler. Mange undervisere fortæller, at denne elevgruppe har behov for tydelige rammer og voksne, der er behjælpelige med det, og at eleverne kan have en udadreagerende adfærd. Endeligt møder nogle af underviserne elever med generelle indlæringsvanskeligheder. Underviserne oplever, at disse elever har en forsinket indlæring af de grundlæggende færdigheder (læse, skrive, stave eller hukommelse), hvilket medfører, at eleverne har behov for, at der foretages tilpasninger i undervisningsmiljøet alt efter behov.

Nogle af underviserne forklarer, at de også har elever med lette og svære bevægelsesvanskeligheder med i idrætstimerne, såsom elever med arm/ben-defekter, spastisk lammelse, nedsat hørelse, børnegigt, sukkersyge, dværgvækst samt kørestolsbrugere. Underviserne oplever, at denne elevgruppe har en række kropslige begrænsninger, som giver eleverne udfordringer i forhold til elevernes adgang til idrætsfagets rum og faciliteter. Ifølge underviserne har denne gruppe behov for, at der laves tilpasninger, f.eks. banestørrelser, rekvisitter og regler. Derudover kan disse elever have behov for særlige hjælpemidler eller ekstra voksen- eller makkerstøtte.

Udover eleverne med de skitserede særlige behov, fremhæver de fleste af underviserne, at de også møder elever med en række særlige hensyn. Underviserne fortæller, at disse hensyn viser sig ved at dominere nogle elevers handlinger. Flere af udskolingsunderviserne oplever, at nogle elever i teenagealderen har svært ved at have kropslig kontakt med hinanden, f.eks. i forbindelse med "modtagning" af klassekammerater i redskabsaktiviteter. Nogle af udskolingsunderviserne oplever, at denne elevgruppe er svær at motivere og fastholde i forhold til eksperimenterende aktiviteter, f.eks. dans. Flere af underviserne erfarer, at nogle idrætsuvante elever har brug for, at der foretages tilpasninger i undervisningsmiljøet alt efter deres behov. Flere undervisere fremhæver også, at de foreningsaktive boldspillere er en elevgruppe, der kan udvise en del modstand, når der undervises i ikke-konkurrenceprægede aktiviteter. Ydermere fortæller flere af underviserne, at de ofte tager hensyn til elever med kortere eller længerevarende skader, som kun delvist kan deltage i idrætstimerne. Slutteligt oplever enkelte af underviserne også, at der i undervisningen bliver taget hensyn til elevernes religiøse overbevisning og kønsidentitet, f.eks. i forbindelse med omklædning og bad.

Overordnet set, tegner der sig et billede af, at de fleste undervisere har erfaring med at undervise og inkludere en bred vifte af elever med særlige behov og hensyn i idrætstimerne.

9.4 HVAD FORTÆLLER IDRÆTSUNDERVISERNE OM INKLUDERENDE IDRÆTSUNDERVISNING?

Det træder tydeligt frem i interviewundersøgelsen, at hovedparten af underviserne på daglig basis arbejder med et inkluderende sigte i idrætsundervisningen. Når der arbejdes med inklusion, skelner underviserne ikke mellem elever med særlige behov og elever med særlige hensyn.

Der ses indikationer på, at størstedelen af underviserne har en tro på, at de fleste elever kan deltage i idrætsundervisningen, uanset forudsætninger. Mange af underviserne forklarer, at de har adaptive forventninger til, hvad eleverne kan.

” Det er noget med, at man som voksen indstiller forventningerne til, hvilket overskud børnene har. Så hvis jeg kan se, at vi har en lille gruppe, som ikke kan overskue det her, så skal jeg måske lige skrue ned for, hvad det er jeg forventer, at børnene kan nu. Det er en meget fintfølelse evne, man lige skal gøre brug af der.” (Idrætsunderviser)

Ifølge de fleste undervisere er det vigtigt, at der i idrætsundervisningen tages afsæt i elevens læringsforudsætninger, og at der bygges på derfra, hvilket citatet indikerer. En stor del af underviserne fortæller, at de oftest har positive forventninger til, hvad eleverne kan, og understreger at det er vigtigt, at eleverne med særlige behov er så meget som muligt med i undervisningen. En af dem udtrykker det således:

” Det allervigtigste det er, at de [elever med særlige behov, red.] skal føle sig som en integreret del af undervisningen. Og når de føler sig integreret, så vil de føle sig inkluderet - og så vil de trives lidt bedre. Jeg prøver på at finde en måde, hvor de kan være med på. (...) De får ikke lov til at stå i hjørnet, og de får ikke lov at blive tilbage i klassen. Jeg iscenesætter dem, hvor jeg giver dem nogle opgaver, hvor de er involveret og integreret i undervisningen.” (Idrætsunderviser)

Der tegner sig et tydeligt billede af, at det er vigtigt for de fleste af underviserne, at alle elever oplever at bidrage til og være en del af fællesskabet i idrætstimerne. Det gør de f.eks. ved, at de tildeler nogle elever særlige roller, f.eks. lærerens hjælper. Underviserne understreger, at elever skal opleve at have en værdi i idrætsundervisningen. Alle de interviewede undervisere har erfaring med at lave særlige aftaler for elever med særlige behov. ”Vi er jo vant til at lave 10.000 særaftaler”, forklarer en af underviserne.

På tværs af interviewene træder det frem, at en stor del af underviserne arbejder bevidst med at skabe et inkluderende læringsmiljø i deres idrætstimer. Dette gør de ved at tage afsæt i en række grundlæggende didaktiske og pædagogiske overvejelser. Ifølge flere undervisere er det vigtigt, at eleverne er klar over, hvad der forventes af dem, og at der er en tydelig didaktisk rammesætning. Samtlige undervisere fortæller, at de gør brug af undervisningsdifferentiering, holddeling og et væld af aktivitetstilpasninger for at øge tilgængeligheden i idrætsundervisningen for alle elever.

Flere af underviserne erfarer, at det kan understøtte idrætsfagets inkluderende sigte, når alle fagets kompetence, videns- og færdighedsområder bringes i spil i undervisningen. Ifølge underviserne åbnes der på denne måde op for, at flere elever får alsidige kompetencer med fra idrætsundervisningen. Flere undervisere indikerer, at en tillidsfuld relation til eleven er en vigtig forudsætning for inkluderende idrætsundervisning. F.eks. er det vigtigt for underviserne, at de har en eksisterende og god relation til den konkrete elev, og derudover har indblik i, hvornår elevens udfordringer opstår. Derudover har flere af underviserne positive erfaringer med et godt forældresamarbejde, f.eks. ved at hjemmet kan være med til at forberede eleven til, hvad der skal foregå i idrætstimerne fra gang til gang.

En del af underviserne oplever, at idræt er for stor en mundfuld for nogle elever med særlige behov, og at nogle af disse elever udebliver fra undervisningen. Nogle elever laver noget andet, f.eks. at sidde på skolens kontor eller indgår i skolens specialpædagogiske undervisningstilbud. Andre elever fritages helt fra idrætsundervisningen i kortere eller længere perioder.

Mange af underviserne forklarer, at der er stor forskel på at inkludere elever med henholdsvis fysiske vanskeligheder, psykosociale vanskeligheder og udviklingsforstyrrelser i idræt. Elevernes behov og udfordringer er enormt forskelligartede, hvilket også stiller forskellige krav til undervisernes specialpædagogiske og didaktiske kompetencer. Flere undervisere erfarer, at f.eks. kan elever med autisme have svært ved at indgå i idrætsundervisningen på grund af en højere grad af kaos, larm og uro end i den boglige undervisning i klassen. Omvendt ser nogle af underviserne, at elever med ADHD har mulighed for at komme af med noget energi i idræt.

Inkluderende idrætsundervisning er både tids- og ressourcekrævende, understreger de fleste undervisere. Nogle af underviserne oplever at mangle specialpædagogisk erfaring, og nogle oplever en følelse af utilstrækkelighed i forhold til at få inkluderet elever med særlige behov i deres undervisning. Flere undervisere forklarer, at manglende voksenressourcer kan gøre det svært at inkludere elever med særlige behov. Størstedelen af underviserne fortæller, at de underviser store hold (flere klasser samtidigt), og at der ofte er én underviser på pr. klasse. I nogle tilfælde kender denne underviser udelukkende eleverne fra idrætstimerne. Det bevirker, at underviserne har et perifært kendskab til både den samlede gruppe, men også til de enkelte elever.

9.5 OPSAMLING PÅ ELEVER MED SÆRLIGE BEHOV I IDRÆTSTIMERNE

Langt de fleste undervisere har erfaringer med at undervise elever med psykiske-, sociale- eller adfærdsmæssige vanskeligheder i idræt. Knap halvdelen af underviserne har erfaringer med at undervise elever med lette bevægevanskeligheder eller klasser, hvor en eller flere elever har været permanent eller delvist fritaget for idrætsundervisningen pga. særlige behov i idræt. En ud af tre har undervist elever med syns- eller hørevanskeligheder i idræt, og godt en ud af 10 har undervist elever med svære bevægevanskeligheder i idræt. Der er flere undervisere under 50 år, der fortæller, at de har erfaringer med at undervise elever med lette bevægevanskeligheder end undervisere over 50 år. Der er flere undervisere i indskolingen og på mellemtrinnet, der mener at have undervist elever med lette og svære bevægevanskeligheder, end undervisere i udskolingen. Erfaringen med at undervise klasser, hvor elever har været fritaget for idrætsundervisning på grund af særlige behov, er størst blandt undervisere i udskolingen, herefter på mellemtrinnet og mindst i indskolingen.

Halvdelen af underviserne vurderer, at der "i ringe grad/slet ikke" er tilstrækkelige ressourcer til rådighed til at inkludere sine elever med særlige behov i idrætsundervisningen. Fire ud af 10 mener, de "i ringe grad/slet ikke" har adgang til inspiration og materialer, som understøtter inklusion i idræt. Hver fjerde vurderer, at de "i ringe grad/slet ikke" har de nødvendige kompetencer til at inkludere elever med særlige behov i idrætsundervisningen. Godt en ud af 10 mener, det "i ringe grad/slet ikke" er muligt at inkludere elever med særlige behov i idrætsundervisningen. Endeligt mener cirka hver tredje at inklusionsindsatsen omkring idrætsundervisningen "i høj grad" eller "i nogen grad" bør opprioriteres på skolen. Der er flere undervisere der er over 50 år, der "i høj grad" vurderer, at de har adgang til inspiration og materialer, som understøtter inklusion i idræt, end undervisere under 50 år. Resultaterne er stort set ens blandt alle undervisere, og blandt dem der har erfaringer med at undervise mindst en af grupperne af elever med særlige behov. Der ses flere statistisk signifikante forskelle alt efter hvilket klassetrin man underviser på.

10. IDRÆTSFAGETS FACILITETER OG DIDAKTISKE REDSKABER

I dette kapitel præsenteres undervisernes vurdering af skolens inden- og udendørs faciliteter for idræt, samt udviklingen heraf gennem årene. Dernæst præsenteres det, i hvilken grad der anvendes forskellige didaktiske redskaber og hjælpemidler i idrætsundervisningen, samt udviklingen heraf. Endeligt præsenteres de kvalitative interviewdata om, hvad undervisernes syn på faciliteter og didaktiske læremidler er i idrætsundervisningen.

10.1 SKOLENS INDENDØRS OG UDENDØRS FACILITETER

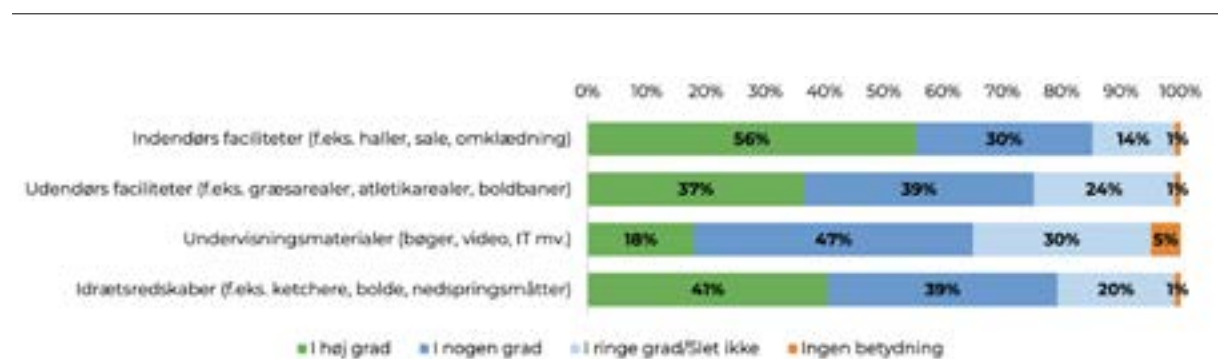
Underviserne blev spurgt til deres vurdering af, i hvilken grad flere forhold på skolen understøtter en undervisning, der lever op til kompetencemålene for idræt (figur 46). Heraf ses det, at to ud af ti undervisere (20%) mener, at skolens "idrætsredskaber" "i ringe grad/slet ikke" understøtter en undervisning, der lever op til kompetencemålene for idræt. Dette er gældende for 30% af underviserne i forhold til skolens "undervisningsmaterialer", 24% i forhold til skolens "udendørs faciliteter" og 14% i forhold til skolens "indendørs faciliteter".

Køn/alder: Der er ingen signifikante forskelle på køn og alder (over/under 50 år).

Skolens socioøkonomiske status (SES): I forhold til skolens SES set det, at der er flest undervisere fra skoler med "over middel" (24%) og "middel" SES (19%), i forhold til skoler med "under middel" SES (9%), der "i høj grad" vurderer, at "undervisningsmaterialer" understøtter en undervisning, der lever op til kompetencemålene for idræt. Der er ingen signifikante forskelle på de resterende variabler under dette emne.

FIGUR 46:

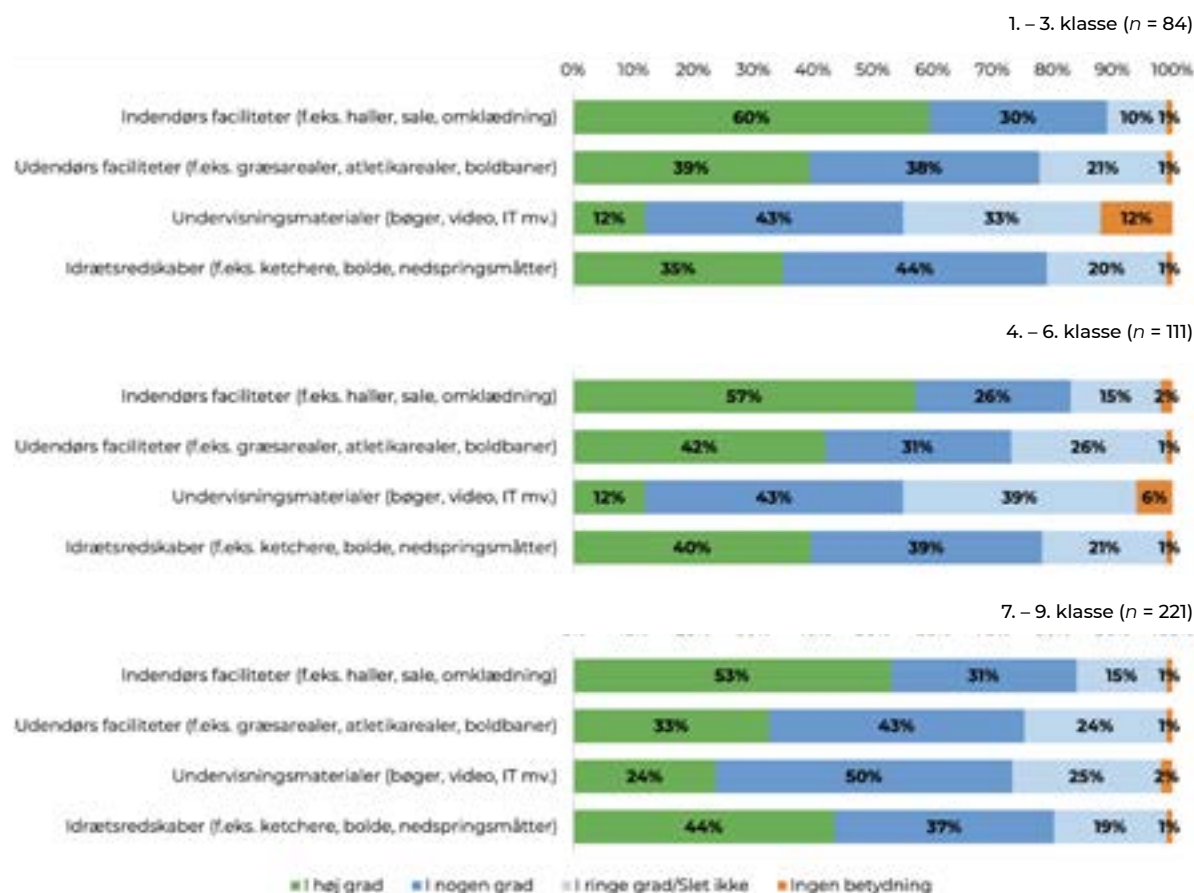
Idrætsundervisernes (alle) vurdering af i hvilken grad følgende forhold på skolen understøtter en undervisning, der lever op til kompetencemålene for idræt (n = 421).

Klassetrin: Der er flere undervisere fra udskolingen (24%), i forhold til på mellemtrinnet (12%) og indskolingen (12%), der "i høj grad" vurderer, at "undervisningsmaterialer" understøtter en undervisning, der lever op til kompetencemålene for idræt (se figur 47 på næste side). Ved de resterende aspekter ses ingen statistisk signifikant forskel.

FIGUR 47:

Idrætsunderviserens (på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin) vurdering af i hvilken grad følgende forhold på skolen understøtter en undervisning, der lever op til kompetencemålene for idræt.

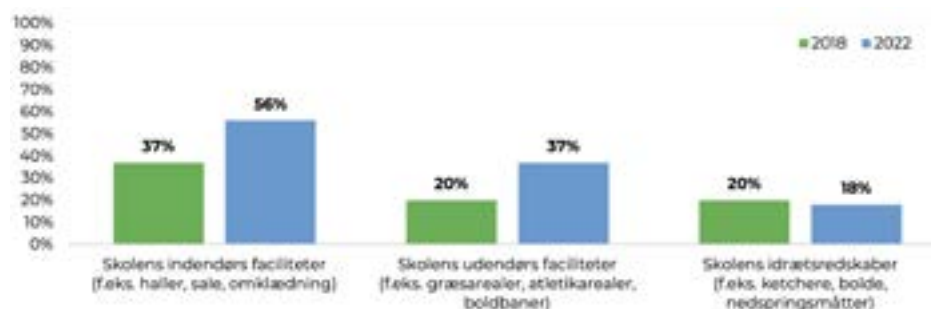

10.1.1 Udvikling: Skolens indendørs og udendørs faciliteter

Figur 48 viser, hvordan udviklingen har været fra 2018 til 2022. Heraf ses det, at der i 2022 er flere undervisere (56%), der "i høj grad" mener "skolens indendørs faciliteter" understøtter en undervisning, der lever op til kompetencemålene for idræt, set i forhold til 2018 (37%). Det samme gør sig gældende i forhold til "skolens udendørs faciliteter", der er steget fra 20% i 2018 til 37% i 2022, der "i høj grad" mente, at disse understøtter en undervisning, der lever op til kompetencemålene for idræt. Tilfredsheden med "skolens idrætsredskaber" er stort set uændret.

FIGUR 48:

Udviklingen af andelen af idrætsundervisere, der "i høj grad" mener, at følgende forhold på skolen understøtter en undervisning, der lever op til kompetencemålene for idræt.

10.2 ANVENDELSE AF DIDAKTISKE REDSKABER I IDRÆTSUNDERVISNINGEN

Undervisernes anvendelse af tavle/whiteboard, lærebøger til eleverne, tv-skærme/ projektor, noteredskaber til elever (f.eks. små flytbare whiteboards, papir og blyant), computere/tablets/smartphones, læringsportaler samt podcasts som didaktiske redskaber i idrætsundervisningen kan ses af figur 49.

I figuren ses det, at knap halvdelen af underviserne "i høj grad" eller "i nogen grad" anvender "computere, tablets eller smartphones" (48%) og "læringsportaler" (47%). Godt hver tredje underviser anvender "tavle/whiteboard" (36%) eller "tv-skærme eller projektor" (34%), og to ud af 10 undervisere anvender "lærebøger til eleverne" (22%) eller "noteredskaber til elever" (20%). Det der anvendes mindst, er "podcasts", hvilket 7% af underviserne anvender "i høj grad" eller "i nogen grad".

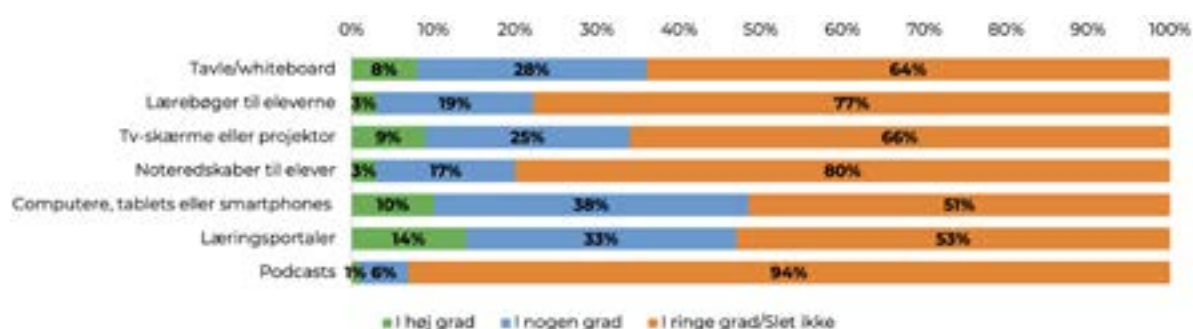
Køn: Der er signifikant flere kvinder (52%) end mænd (41%), der "i nogen grad" eller "i høj grad" anvender "læringsportaler". Der ses ingen kønsforskelle i anvendelsen af de resterende didaktiske redskaber.

Alder: Der er ingen signifikante forskelle på alder (over/under 50 år).

Skolens socioøkonomiske status (SES): I forhold til skolens SES set det, at der er flest undervisere fra skoler med "over middel" SES (12%), i forhold til skoler med "middel" SES (4%) og "under middel" SES (4%), der "i høj grad" anvender "podcasts" som didaktisk redskab i idrætsundervisningen. Der er ingen signifikante forskelle på de resterende variabler under dette emne.

FIGUR 49:

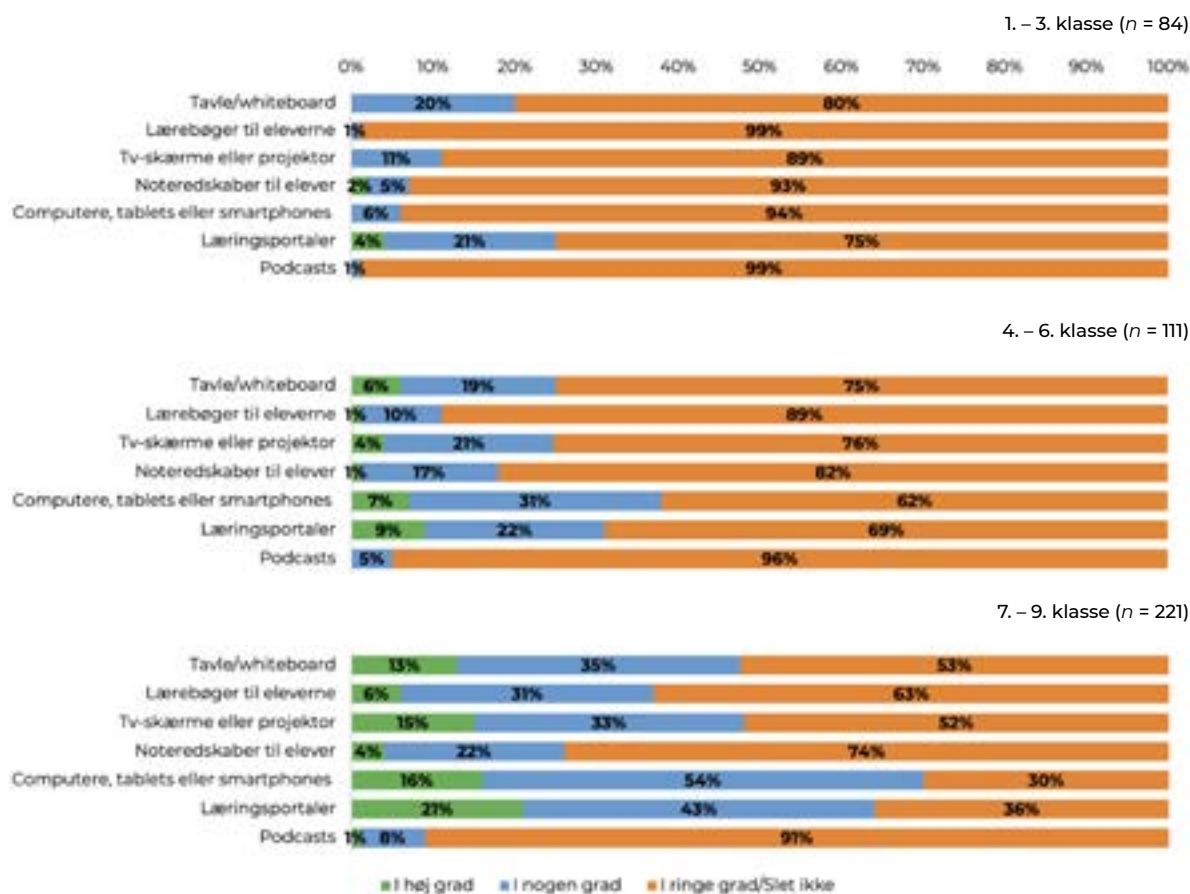
Anvendelse af didaktiske redskaber i idrætsundervisningen blandt alle idrætsunderviserne (n = 419).

Klassetrin: For alle aspekter gælder det, at der mest anvendes didaktiske redskaber i idrætsundervisningen blandt undervisere fra udskolingen, herefter på mellemtrinnet og mindst i indskolingen (se figur 50 på næste side).

FIGUR 50:

Anvendelse af didaktiske redskaber i idrætsundervisningen blandt idrætsunderviserne på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin.

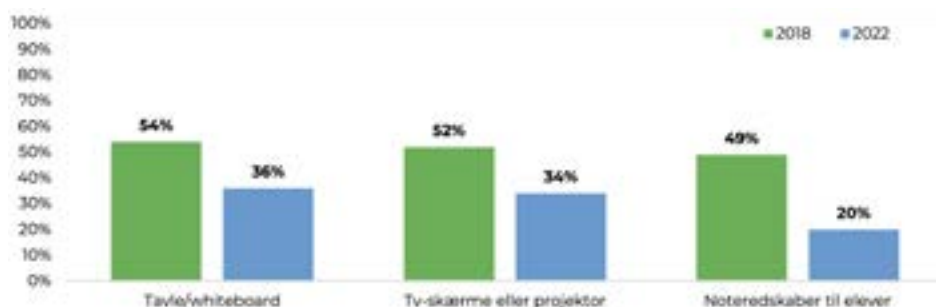

10.2.1 Udvikling: Anvendelse af didaktiske redskaber i idrætsundervisningen

Figur 51 viser, hvordan udviklingen i underviserens anvendelse af didaktiske redskaber har været fra 2018 til 2022. Heraf ses det, at anvendelsen af både "tavle/whiteboard", "tv-skærme/projektor" og "noteredskaber til eleverne" er faldet fra 2018 til 2022 (de resterende "redskaber" fra figur 50 blev tilføjet i spørgeskemaet i 2022).

FIGUR 51:

Udviklingen i andelen af idrætsundervisere (total) der i nogen eller i høj grad anvender følgende didaktiske redskaber i idrætsundervisningen.

10.3 HVAD FORTÆLLER IDRÆTSUNDERVISERNE OM IDRÆTSFAGETS FACILITETER OG DIDAKTISKE REDSKABER?

Størstedelen af de interviewede undervisere inddrager didaktiske redskaber i idrætsundervisningen. En stor del af undviserne fortæller, at de ofte gør brug af plakater, duge og modeller, som enten er fastgjorte (i hallen) eller som kan medbringes, hvilket er en kategori, der ikke er spurgt ind til i spørgeskemaundersøgelsen. Det kan f.eks. være en oversigt over kroppens muskler, en model for aktivitetsudvikling, en model til udviklingen af en koreografi, osv. Nogle undervisere laver selv modellerne, mens andre køber dem i færdig form. Uanset hvilken type modeller undviserne gør brug af, fortæller de, at modellerne visualiserer "det sagte" for eleverne. Mange af undviserne indikerer, at modellerne understøtter deres arbejde med at sammenkoble idrætsfagets teoretiske, praktiske og kropslige i undervisningen.

Flere undvisere anvender bogsystemer, en del gør brug af onlineportaler, og nogle af undviserne laver selv deres undervisningsmateriale, f.eks. sammensætter kompendier og finder relevante artikler.

Enkelte undvisere udtrykker, at noget af det eksisterende undervisningsmateriale er "for tungt" til eleverne i folkeskolen, hvorfor de tilpasser materialet med udgangspunkt i undervisningens formål og elevernes læringsforudsætninger.

Overordnet tegner der sig et billede af, at undvisernes anvendelse af didaktiske redskaber i idrætsundervisningen afhænger af skolens budget, undervisningens mål, undvisernes personlige præferencer, samt elevernes forudsætninger.

10.4 OPSAMLING PÅ IDRÆTSFAGETS FACILITETER

20% af undviserne mener, at skolens idrætsredskaber "i ringe grad/slet ikke" understøtter en undervisning, der lever op til kompetencemålene for idræt. Dette er gældende for 30% i forhold til skolens undervisningsmaterialer, en fjerdedel af undviserne i forhold til "skolens udendørs faciliteter", og godt en ud af 10 i forhold til "skolens indendørs faciliteter". Det er i højere grad undvisere fra udskolingen samt fra skoler med "over middel" og "middel" SES, der "i høj grad" vurderer, at "undervisningsmaterialer" understøtter en undervisning, der lever op til kompetencemålene for idræt.

I 2022 er der flere undvisere, som "i høj grad" mener, at "skolens indendørs" og "udendørs faciliteter" understøtter en undervisning, der lever op til kompetencemålene for idræt, set i forhold til 2018. Tilfredsheden med skolens idrætsredskaber er stort set uændret.

Knap halvdelen af undviserne anvender "i høj grad" eller "i nogen grad" "computere, tablets eller smartphones" og "læringsportaler". Godt hver tredje undviser anvender "tavle/whiteboard" eller "tv-skærme eller projektor", og to ud af 10 undvisere anvender "lærebøger til eleverne" eller "noteredskaber til elever". Det der anvendes mindst, er "podcasts", hvilke knap en ud af 10 anvender "i høj grad" eller "i nogen grad". Det er i højere grad kvinder der anvender "læringsportaler". Det er i højere grad undvisere fra skoler med "over middel" SES der anvender "podcasts" som didaktisk redskab i idrætsundervisningen. Alle typer af didaktiske redskaber anvendes i højere grad i udskolingen, herefter på mellemtrinnet og mindst i indskolingen. Anvendelsen af både "tavle/whiteboard", "tv-skærme/projektor" og "noteredskaber til eleverne" er faldet fra 2018 til 2022.

11. SAMARBEJDE

I dette afsnit vises først undersøgelsens resultater i forhold til, i hvilken grad underviserne samarbejder med andre idrætslærere, udviklingen heraf gennem årene, udbredelsen af idrætsfaggrupper på skolerne, samt udviklingen heraf. Dernæst præsenteres data på omfanget af samarbejde med forældre samt eksternt samarbejde om idræt.

11.1 SAMARBEJDE MED ANDRE IDRÆTSLÆRERE

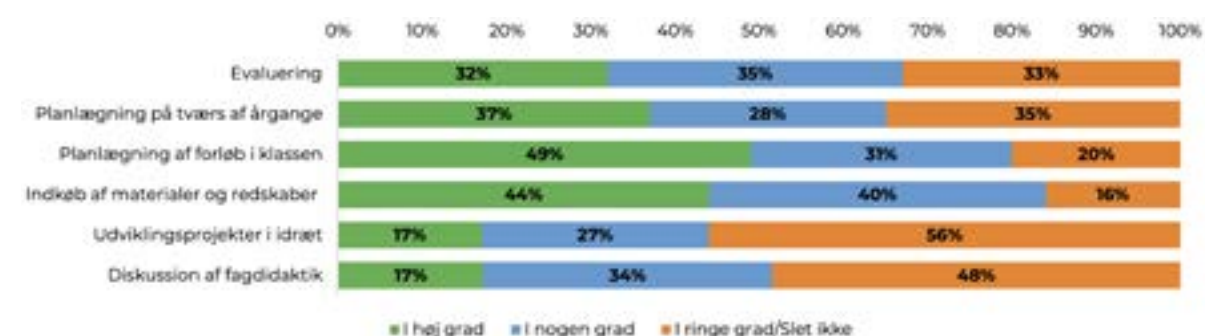
Underviserne blev spurgt til, i hvilken grad de samarbejder med andre idrætslærere om forskellige aspekter ved undervisningen (figur 52). De fleste undervisere samarbejder "i høj grad" med andre idrætslærere omkring "planlægning af forløb i klassen" (49%), "indkøb af materialer og redskaber" (44%) efterfulgt af "planlægning på tværs af årgange" (37%) og "evaluering" (32%). Færrest undervisere samarbejder "i høj grad" med andre idrætslærere omkring "udviklingsprojekter i idræt" (17%) og "diskussion af fagdidaktik" (17%).

Køn/alder: Der er ingen signifikante forskelle på køn og alder (over/under 50 år).

Skolens socioøkonomiske status (SES): I forhold til skolens SES set det, at der er flest undervisere fra skoler med "over middel" SES, dernæst skoler med "under middel" SES og endeligt skoler med "middel" SES, der "i høj grad" samarbejder med andre idrætslærere om: "evaluering" (39%/ 34%/ 23%), "indkøb af materialer og redskaber" (53%/ 40%/ 36%), "udviklingsprojekter i idræt" (22%/ 20%/ 6%), samt "diskussion af fagdidaktik" (24%/ 19%/ 9%).

FIGUR 52:

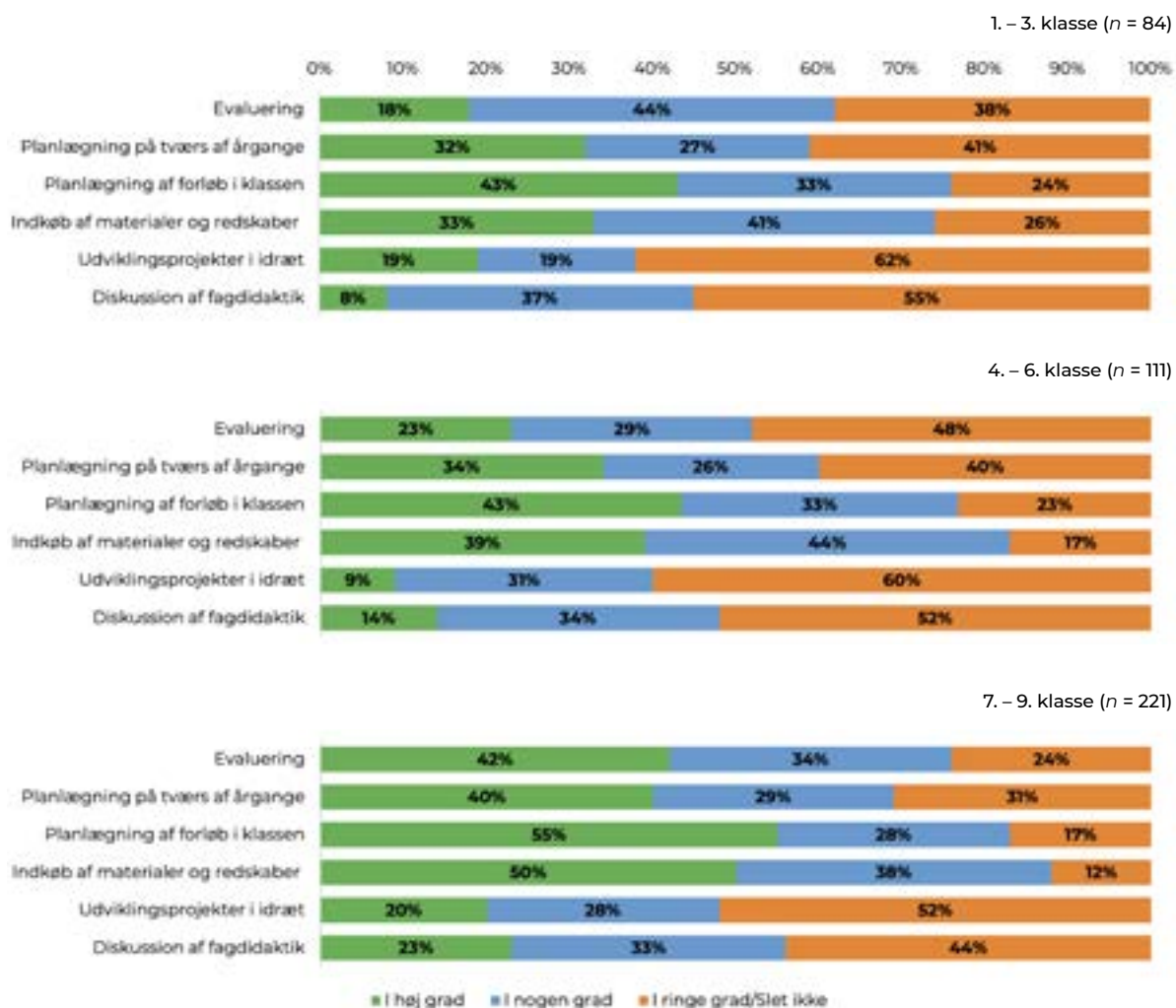
Idrætsundervisernes (alle) grad af samarbejde med andre idrætslærere om... (n = 422).

Klassetrin: Der ses ingen statistisk signifikant forskel på samarbejdet omkring planlægning på tværs af årgange, set i forhold til om man primært underviser i indskolingen, på mellemtrinnet eller i udskolingen. For de resterende aspekter gælder det, at der samarbejdes mest med andre idrætslærere blandt undervisere fra udskolingen, herefter på mellemtrinnet og mindst i indskolingen (se figur 53 på næste side).

FIGUR 53:

Idrætsundervisernes (på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin) grad af samarbejde med andre idrætslærere om...

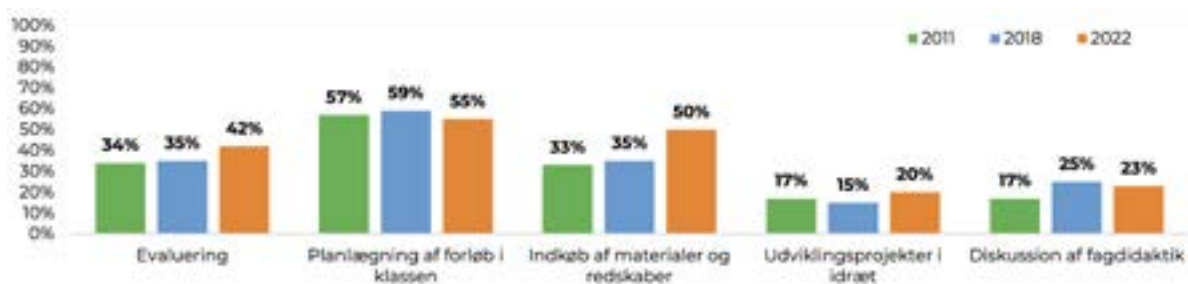

11.1.1 Udvikling: Samarbejde med andre idrætslærere

Sammenlignes forekomsten af samarbejde med andre idrætslærere på tværs af SPIF rapporterne ses det, at andelen af undervisere der "i høj grad" samarbejder med andre idrætslærere om "evaluering", "indkøb af materialer og redskaber" samt "udviklingsprojekter i idræt", er steget i 2022 set i forhold til 2018 og 2011, hvor det lå stabilt. Andelen af undervisere der "i høj grad" samarbejder med andre idrætslærere om "planlægning af forløb i klassen", er stabilt over de tre datagenereringer. Andelen af undervisere der "i høj grad" samarbejder om "diskussion af fagdidaktik" steg fra 2011 til 2018, hvorefter udviklingen er stagneret i 2022 (figur 54).

FIGUR 54:

Udviklingen af andelen af idrætsundervisere (7. – 9. klassetrin) der i høj grad samarbejder med andre idrætslærere om...

11.2 UDBREDELSE AF IDRÆTSFAGGRUPPER PÅ SKOLERNE

Underviserne blev spurgt til, hvorvidt de har en idrætsfaggruppe på skolen eller ej. Af resultaterne ses det, at godt tre ud af fire (77%) idrætsundervisere har en idrætsfaggruppe på skolen (figur 55).

Køn/alder: Der er ingen signifikante forskelle på køn og alder (over/under 50 år).

Klassetrin: Udbredelsen af idrætsfaggrupper er mere udbredt blandt undervisere i udskolingen (79%), end på mellemtrinnet (74%) og indskolingen (75%).

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler set i forhold til skolens SES.

FIGUR 55:

Udbredelsen af idrætsfaggrupper på skolerne.

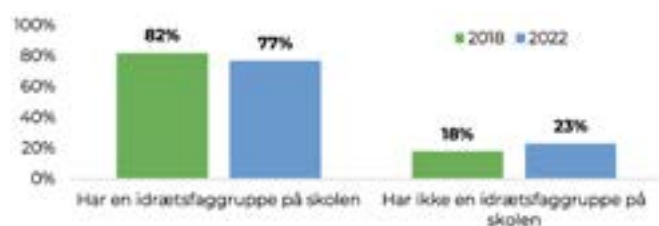

11.2.1 Udvikling: Udbredelse af idrætsfaggrupper på skolerne

Figur 56 viser, hvordan der findes lidt færre undervisere (77%) til undersøgelsen i 2022, der har en idrætsfaggruppe på skolen, set i forhold til 2018 (82%).

FIGUR 56:

Udviklingen af udbredelsen af idrætsfaggrupper på skolerne (alle).

11.3 OMFANG AF FORÆLDRESAMARBEJDE

Underviserne er blevet spurgt til, i hvilken grad de kommunikerer med elevernes forældre om idræt via "skole-hjem samtaler", "forældremøder", og "fælles beskeder" eller "individuel kontakt via Aula/skoleintra eller lignende" (figur 57). Den kommunikationskanal der oftest bliver anvendt, er "fælles beskeder via Aula/skoleintra eller lignende", hvilket 32% af underviserne anvender "i høj grad", samt "individuel kontakt via samme kanaler" (27%). Mere end halvdelen af underviserne anvender "i ringe grad/slet ikke" "skole-hjem samtaler" (63%) og forældremøder (56%) til at kommunikere med forældrene om idræt.

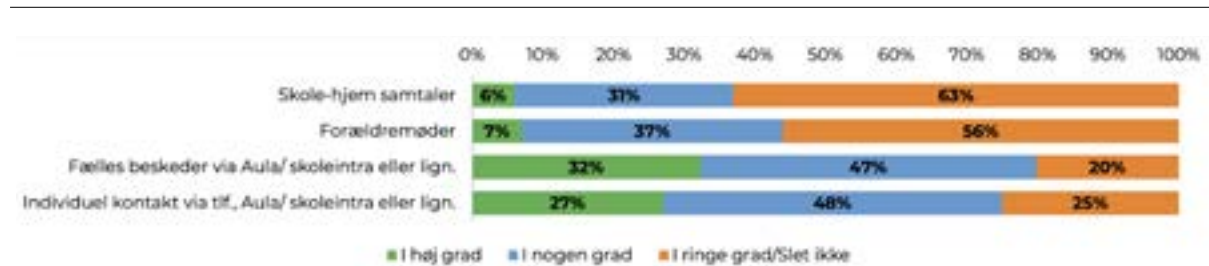
Køn: Der er signifikant flere kvinder end mænd, der "i høj grad" eller "i nogen grad" vurderer, at de kommunikerer med elevernes forældre via: "forældremøder" (10%/ 5%), "fælles beskeder via Aula" (40%/ 22%) og "individuel kontakt via Aula" (34%/ 17%).

Alder: Der er signifikant flere undervisere der er over 50 år, i forhold til under 50 år, der "i høj grad" eller "i nogen grad" vurderer, at de kommunikerer med elevernes forældre via: "skole-hjem samtaler" (46%/ 34%), "forældremøder" (53%/ 41%), og "fælles beskeder via Aula" (87%/ 77%).

Skolens socioøkonomiske status (SES): I forhold til skolens SES set det, at der er flest undervisere fra skoler med "middel" SES (85%) i forhold til skoler med "under middel" (76%) og "over middel" SES (74%), der "i høj grad" eller "i nogen grad" kommunikerer med forældre via "fælles beskeder via Aula". Der er ingen signifikante forskelle på de resterende variabler under dette emne.

FIGUR 57:

Idrætsundervisernes (alle) grad af kommunikation med elevernes forældre om idræt via... (n = 422).

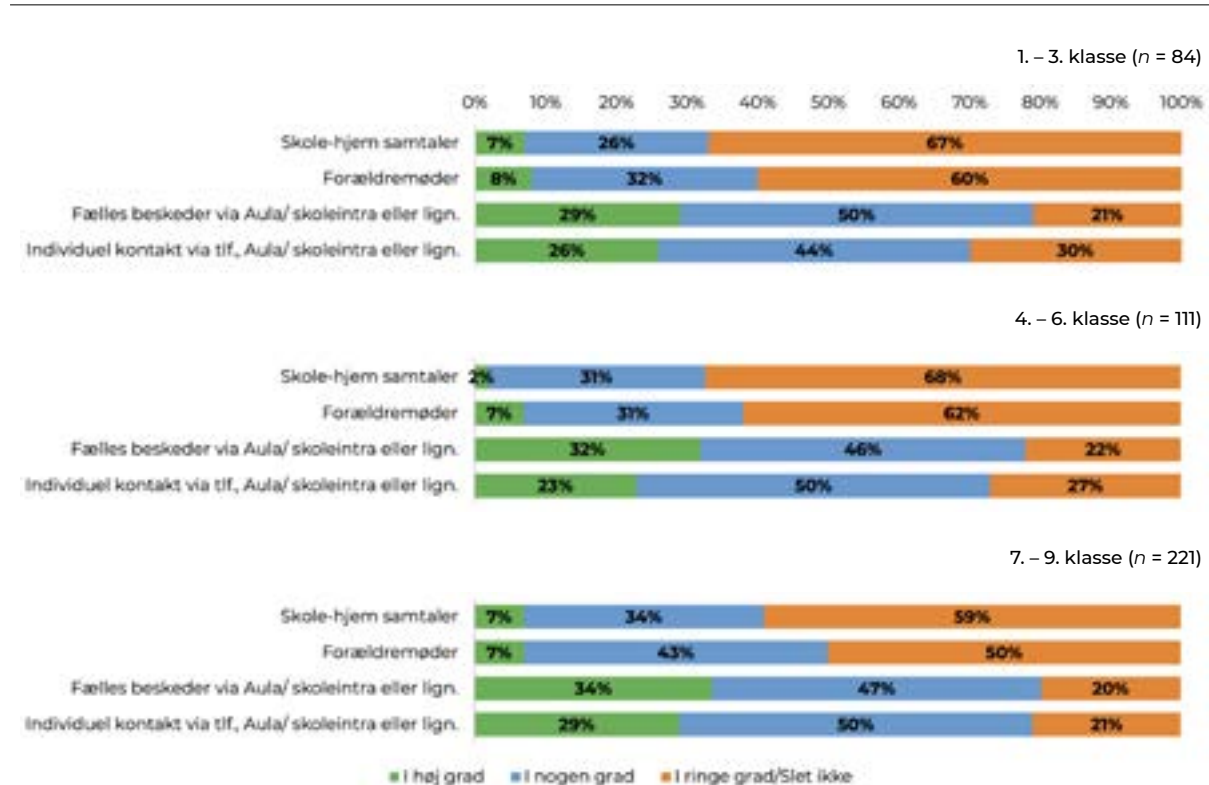

Klassetrin: Der er flere undervisere i udskoling (50%), der anvender forældremøder i høj eller nogen grad, set i forhold til undervisere på mellemtrinnet (38%) og i indskoling (40%) (figur 58). De resterende forskelle er ikke statistisk signifikante.

Et lignende spørgsmål blev stillet i SPIF-11 og SPIF-18, men kan ikke direkte sammenlignes med SPIF-22.

FIGUR 58:

Idrætsundervisernes (på 1.-3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin) grad af kommunikation med elevernes forældre om idræt via...

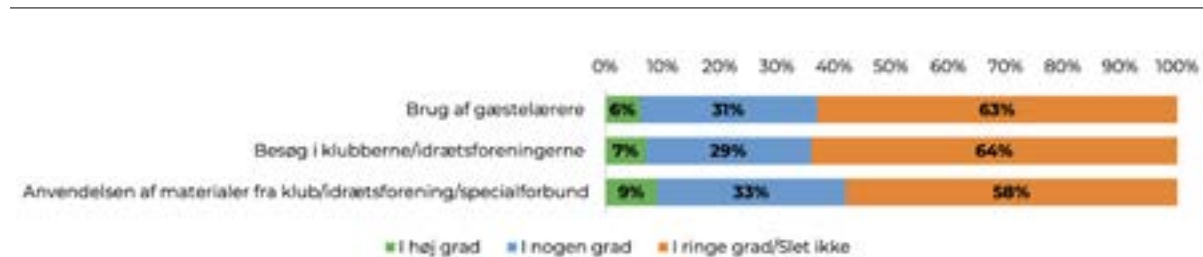
11.4 EKSTERNT SAMARBEJDE

Undersøgelsen viser, at 6% "i høj grad" samarbejder med lokale idrætsforeninger om "brug af gæstelærere", 7% om "besøg i klubberne/idrætsforeningerne" og 9% om "anvendelsen af materialer" (figur 59).

Køn/alder/socioøkonomisk status: Der er ingen signifikante forskelle på køn, alder (over/under 50 år) eller skolens socioøkonomiske status.

FIGUR 59:

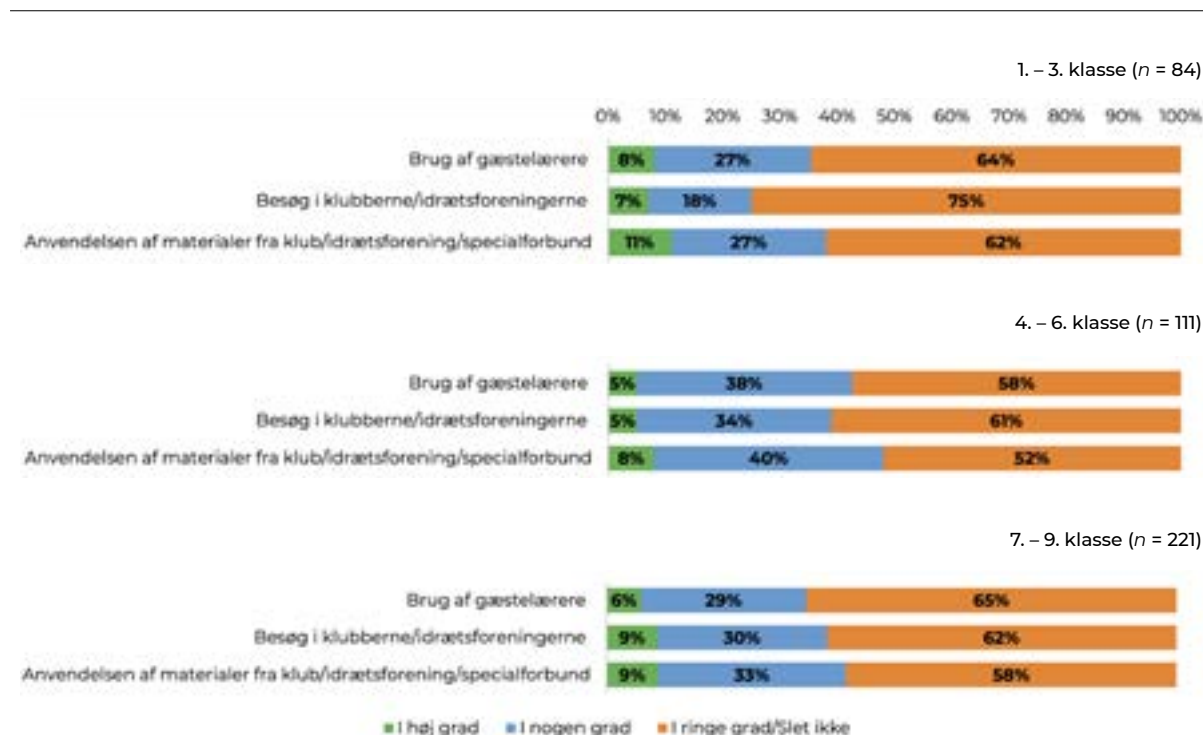
Idrætsundervisernes (alle) vurdering af i hvilken grad de samarbejder med lokale idrætsforeninger om... (n = 422).

Klassetrin: Af figur 60 ses det, at der er flere undervisere på mellemtrinnet (39%) og i udskoling (39%), der anvender "besøg i klubberne/idrætsforeningerne", set i forhold til underviserne i indskoling (25%).

FIGUR 60:

Idrætsundervisernes (på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin) vurdering af i hvilken grad de samarbejder med lokale idrætsforeninger om...

11.4.1 Udvikling: Eksternt samarbejde

Sammenlignes data fra de tidligere SPIF-rapporter ses det, at hvor brugen af "gæstelærere" har været mere og mere anvendt fra 2004 til 2011 til 2018 (33%/ 43%/ 61% af underviserne anvendte "gæstelærere" "i nogen grad" eller "i høj grad") er anvendelsen heraf faldet i 2022 (35%). Anvendelsen af "besøg i klubberne/idrætsforeningerne" var også let stigende fra 2004 til 2011 til 2018 (31%/ 35%/ 42%) men er faldet en smule i 2022 (39%). Endeligt var "anvendelsen af materialer fra klubben" let stigende fra 2004 til 2011 til 2018 (35%/ 38%/ 42%) men er stagneret i 2022 (42%) (figur 61).

FIGUR 61:

Udviklingen af andelen af idrætsundervisere der i nogen eller i høj grad samarbejder med lokale idrætsforeninger om...

*Spørgsmålet lød i 2004, 2011 og 2018 "Anvendelsen af materialer fra klubben."

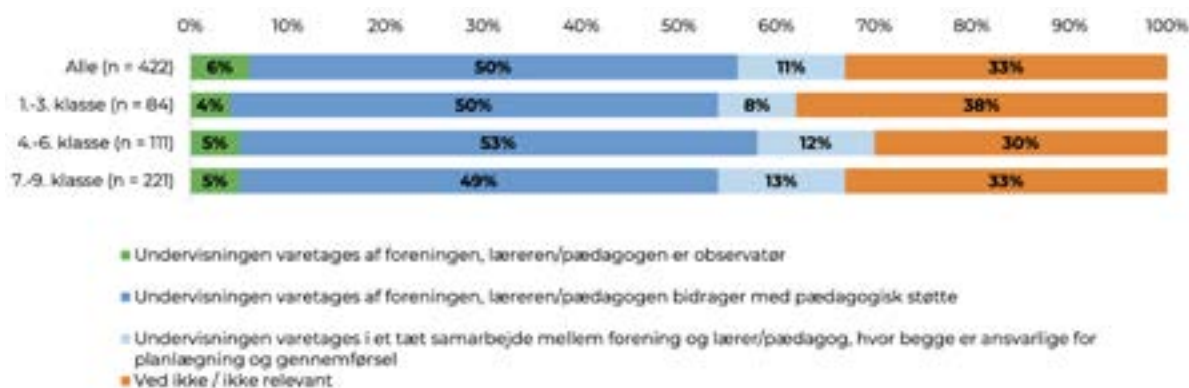
Som noget nyt i SPIF-22 blev underviserne spurgt til, hvorledes deres eventuelle samarbejde med foreninger foregår (figur 62). Til dette har halvdelen angivet, at "undervisningen varetages af foreningen, hvor læreren/pædagogen bidrager med pædagogisk støtte". 11% svarer, at "undervisningen varetages i et tæt samarbejde mellem forening og lærer/pædagog, hvor begge er ansvarlige for planlægning og gennemførelse", og 6% svarer at "undervisningen varetages af foreningen, hvor læreren/pædagogen er observatør".

Køn/alder/socioøkonomisk status: Der er ingen signifikante forskelle på køn, alder (over/under 50 år) eller skolens socioøkonomiske status.

Svarene på dette spørgsmål kan ikke sammenlignes med tidligere SPIF-rapporter, da de blev stillet første gang i SPIF-22.

FIGUR 62:

Idrætsundervisernes vurdering af hvilken af følgende beskrivelser, der bedst passer på den idrætsundervisning de eventuelt gennemfører i samarbejde med foreninger.

11.5 OPSAMLING PÅ SAMARBEJDE

Samarbejde med andre idrætslærere: Det flest undervisere samarbejder "i høj grad" omkring er: "planlægning af forløb i klassen", "indkøb af materialer og redskaber", "planlægning på tværs af årgange" samt "evaluering". Færrest undervisere samarbejder omkring "udviklingsprojekter i idræt" og "diskussion af fagdidaktik". Der er flest undervisere fra skoler med "over middel" SES, dernæst skoler med "under middel" SES og endeligt skoler med "middel" SES, der samarbejder med andre idrætslærere om: "evaluering", "indkøb af materialer og redskaber", "udviklingsprojekter i idræt", samt "diskussion af fagdidaktik". Der samarbejdes mest med andre idrætslærere blandt undervisere fra udskoling, herefter på mellemtrinnet og mindst i indskoling, i forhold til "planlægning af forløb i klassen", "udviklingsprojekter i idræt", "indkøb af materialer og redskaber", samt "evaluering".

Andelen af undervisere der "i høj grad" samarbejder med andre idrætslærere om "evaluering", "indkøb af materialer og redskaber" samt "udviklingsprojekter i idræt", er steget i 2022 set i forhold til 2018 og 2011. Samarbejdet med andre idrætslærere om "planlægning af forløb i klassen" er stabilt over de tre datagenereringer, hvor samarbejdet om "diskussion af fagdidaktik" steg fra 2011 til 2018, hvorefter udviklingen er stagneret i 2022.

Idrætsfaggruppe: Godt tre ud af fire undervisere har en idrætsfaggruppe på skolen, og dette er lidt mere udbredt blandt undervisere i udskoling end på mellemtrinnet og indskoling. Lidt færre idrætsundervisere til undersøgelsen i 2022 har en idrætsfaggruppe på skolen, set i forhold til 2018.

Kommunikation med forældrene: Den kommunikationskanal der oftest bliver anvendt, er "fælles besked via Aula/skoleintra eller lignende", samt "individuel kontakt via samme kanaler". Over halvdelen af undviserne anvender "slet ikke/i ringe grad" "skole-hjem samtaler" og "forældremøder" til at kommunikere med forældrene om idræt. Det er i højere grad kvinder, der anvender disse former: "forældremøder", "fælles besked via Aula" og "individuel kontakt via Aula". Flere undervisere over 50 år anvender disse former: "skole-hjem samtaler", "forældremøder" og via "fælles besked via Aula". "Fælles besked på Aula" gives i højere grad af undervisere på skoler med "middel" SES, og "forældremøder" anvendes i højere grad blandt undervisere i udskoling.

Samarbejde med lokale idrætsforeninger: Det er meget få undervisere der "i høj grad" samarbejder med lokale idrætsforeninger om brug af "gæstelærere", "besøg i klubberne/idrætsforeningerne" eller om "anvendelse af materialer". Anvendelse af "besøg i klubberne/idrætsforeningerne" bruges mest af undervisere på mellemtrinnet og i udskoling. Brugen af "gæstelærere" samt "besøg i klubberne/idrætsforeningerne" har været mere og mere anvendt fra 2004 til 2018, men er faldet i 2022. "Anvendelsen af materialer" fra klubben har været let stigende fra 2004 til 2018, men er stagneret i 2022.

Form for samarbejde med idrætsforeninger: Når der samarbejdes med foreninger, har halvdelen angivet, at "undervisningen varetages af foreningen, hvor læreren/pædagogen bidrager med pædagogisk støtte", og en ud af 10, at "undervisningen varetages i et tæt samarbejde mellem forening og lærer/pædagog, hvor begge er ansvarlige for planlægning og gennemførelse". Meget få har et samarbejde, hvor "undervisningen varetages af foreningen hvor læreren/pædagogen er observatør".

12. OPBAKNING TIL IDRÆTSFAGET INTERNT OG EKSTERNT

12.1 INTERN OG EKSTERN OPBAKNING

Underviserne blev spurgt til, hvordan de vurderer opbakningen til idrætsfaget internt og eksternt, set i forhold til andre fag (figur 63). Heraf ses det, at over halvdelen (55%) mener, at opbakningen fra "forældrene" til idrætsfaget er mindre i forhold til andre fag. Knap hver tredje mener opbakningen fra "kommunen" (30%) og "skolebestyrelsen" (28%) er mindre, og hver fjerde at opbakningen fra "skolens ledelse" (25%), "skolens lærere og pædagoger" (26%) og "eleverne" (24%) er mindre end til andre fag. 22% vurderer, at opbakningen til idrætsfaget i forhold til andre fag, er større fra "eleverne".

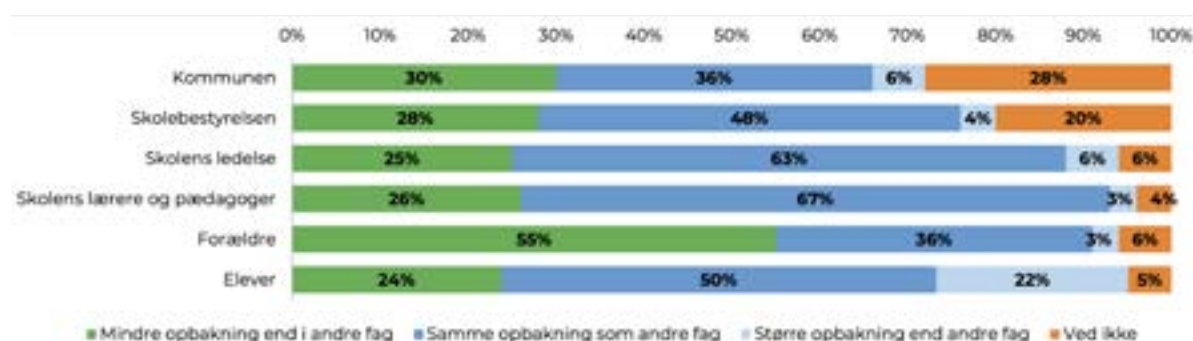
Køn: Der er ingen signifikante forskelle på køn.

Alder: Der er signifikant flere undervisere der er under 50 år, i forhold til over 50 år, der vurderer, at der er mindre opbakning fra: "skolebestyrelsen" (32%/ 17%), "skolens lærere og pædagoger" (28%/ 22%), "forældre" (57%/ 49%) og fra "eleverne" (27%/ 14%).

Skolens socioøkonomiske status (SES): Der er ingen signifikante forskelle på disse variabler set i forhold til skolens SES.

FIGUR 63:

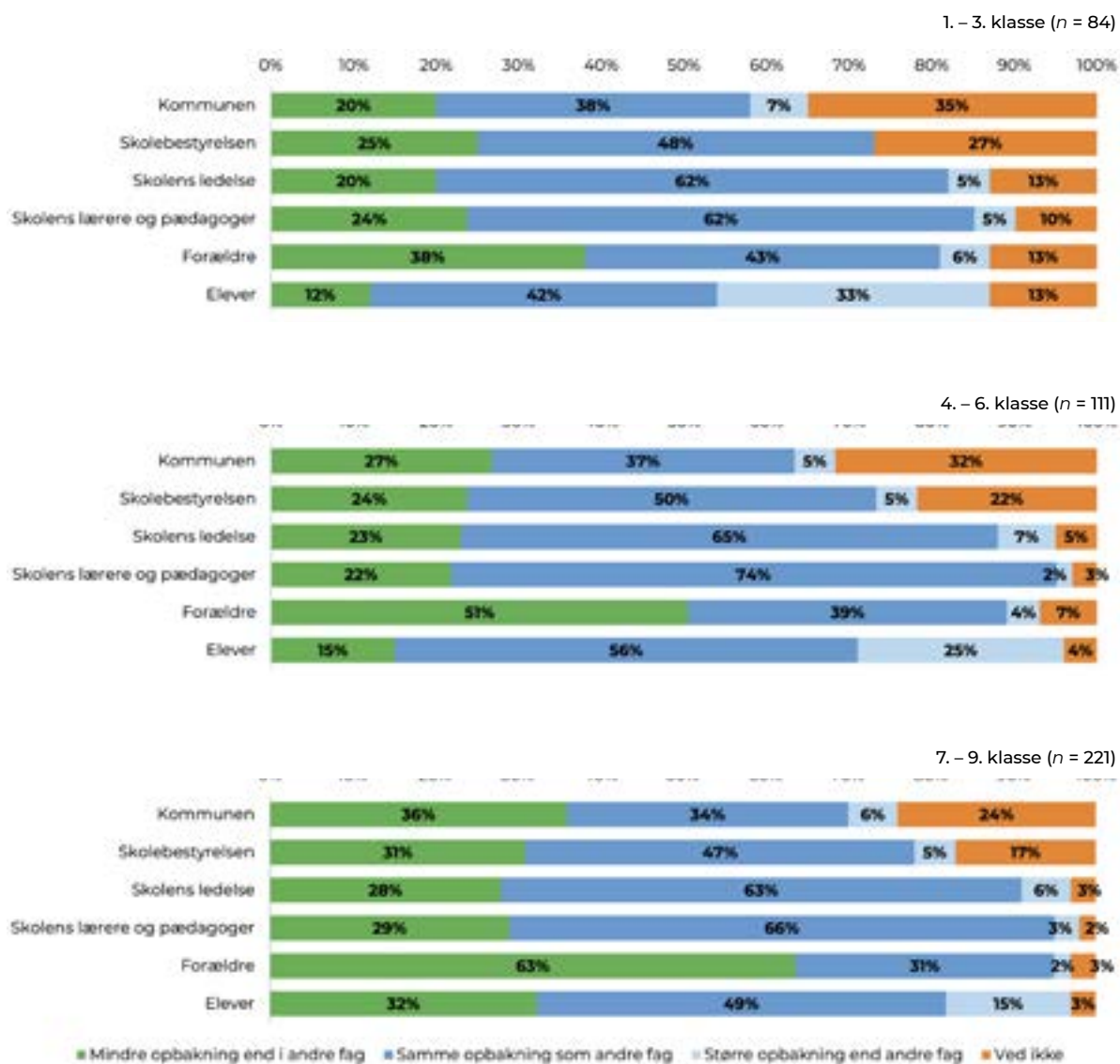
Idrætsunderviseres (alle) vurdering af opbakningen internt og eksternt til idrætsfaget, i forhold til andre fag (n = 419).

Klassetrin: På tværs af klassetrin ses det, at flere af underviserne fra udskolingen, efterfulgt af mellemtrin, og herefter indskolingen mener, at der er mindre opbakning til idræt end til andre fag fra "kommunen", "skolens ledelse", "skolens lærere og pædagoger" og "forældrene". Flere af underviserne fra udskolingen, i forhold til mellemtrin og indskoling mener, at der er mindre opbakning fra eleverne til idrætsfaget end andre fag. Flere af underviserne fra indskolingen mener, at der er større opbakning fra eleverne sammenlignet med mellemtrinnet og udskolingen (se figur 64 på næste side).

FIGUR 64:

Idrætsundervisernes (på 1. – 3. klassetrin, 4. – 6. klassetrin samt 7. – 9. klassetrin) vurdering af opbakningen fra internt og eksternt til idrætsfaget, i forhold til andre fag.

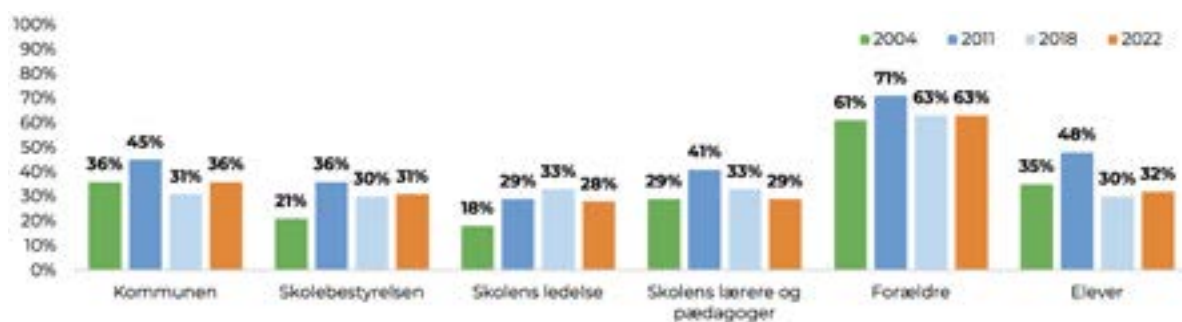

12.2 UDVIKLING: OPBAKNING TIL IDRÆTSFAGET INTERNT OG EKSTERNT

Figur 65 viser andelen af undervisere (7. – 9. klasse) i 2004, 2011, 2018 og 2022 der vurderer, at der er mindre opbakning til idrætsfaget internt og eksternt, i forhold til andre fag. Heraf ses det, at der var flest der i 2011 vurderede mindre opbakningen fra "kommunen", "skolebestyrelsen", "skolens lærere og pædagoger", "forældre" samt "eleverne", set i forhold til 2004, 2018 og 2022, hvor fordelingen er meget ens.

FIGUR 65:

Udviklingen af andelen af idrætsundervisere (7. – 9. klasse) der vurderer, at der er mindre opbakning til idrætsfaget, i forhold til andre fag, fra...

12.3 OPSAMLING PÅ OPBAKNING TIL IDRÆTSFAGET

Over halvdelen af underviserne mener, at opbakningen fra "forældrene" til idrætsfaget er mindre i forhold til andre fag. Knap hver tredje mener, at opbakningen fra "kommunen" og "skolebestyrelsen" er mindre, og hver fjerde, at opbakningen fra "skolens ledelse", "skolens lærere og pædagoger" og "eleverne" er mindre end til andre fag. To ud af 10 vurderer, at opbakningen til idrætsfaget fra skolens elever er større i forhold til deres opbakning til andre fag.

Det er i højere grad undervisere under 50 år, der vurderer at der er mindre opbakning fra "skolebestyrelsen", "skolens lærere og pædagoger", "forældre" og fra "eleverne". Flere fra udskoling, efterfulgt af mellemtrin, og herefter indskoling mener, at der er mindre opbakning til idræt end til andre fag fra "kommunen", "skolens ledelse", "skolens lærere og pædagoger" og "forældrene". Flere af underviserne fra udskoling, i forhold til mellemtrin og indskoling mener, at eleverne har mindre opbakning til idrætsfaget end andre fag. Modsat mener flere fra indskoling, efterfulgt af mellemtrinnet og herefter udskoling, at eleverne har større opbakning.

Der var flest undervisere der i 2011 vurderede mindre opbakningen fra "kommunen", "skolebestyrelsen", "skolens lærere og pædagoger", "forældre" samt "eleverne", set i forhold til 2004, 2018 og 2022, hvor fordelingen er meget ens.

13. LITTERATURLISTE

Børne- og Undervisningsministeriet (2022). *Institutionsregisteret*. <https://www.uvm.dk/institutioner-og-drift/institutionsregisteret>

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2002). *Research Methods in Education*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203224342>

Danmarks Evalueringsinstitut (2004). *Idræt i folkeskolen*. <https://www.ucsyd.dk/files/inline-files/EVA%20rapport%20Idr%C3%A6t%20i%20skolen%202004.pdf>

Retsinformation (2020). *Bekendtgørelse om formål, kompetencemål, færdigheds- og vidensområder og opmærksomhedspunkter for folkeskolens fag og emner (Fælles Mål)*. <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/1217>

Ritchie, J & Spencer, L. (1994). Qualitative Data Analysis for Applied Policy Research. In B. Bryman & R. Burgess (red.). *Analyzing Qualitative Data* (pp. 173–194). Routledge.

Tripepi, G., Jager, K. J., Dekker, F. W., & Zoccali, C. (2010). Selection Bias and Information Bias in Clinical Research. *Nephron Clinical Practice*, 115(2), c94–c99. <https://doi.org/10.1159/000312871>

von Seelen, J., Guldager, J. D., Bruun, T. H., Knudsen, M. E., & Bertelsen, K. (2019). *Status på idrætsfaget 2018 (SPIF-18)*. UC SYD.

von Seelen, J & Munk, M. (2012). *Status på idrætsfaget 2011 (SPIF-11)*. Det Nationale Videncenter Kosmos. <https://www.ucsyd.dk/files/inline-files/SPIF-2011.pdf>

SPIF-22

STATUS PÅ IDRÆTSFAGET 2022